

Anpassningar av redovisningsföreskrifterna avseende upplysningar om finansiella instrument, försäkringsavtal och kapital

2005-12-30

**Motivpromemoria 3 om
ändringar i redovisningsföreskrifter för
2006**

Från redovisningsenheten

Innehåll

1.	INLEDNING	3
2.	UPPLYSNINGAR OM FINANSIELLA INSTRUMENT	8
2.1	Syfte och tillämpningsområde	8
2.2	Notupplysningarnas koppling till uppställningsformer och klasser av finansiella instrument	11
2.3	De finansiella instrumentens betydelse för företagets finansiella ställning och resultat	13
2.4	Minimiupplysningar till balansräkningen	13
2.5	Minimiupplysningar till resultaträkningen och eget kapital	22
2.6	Övriga upplysningar av betydelse för företagets finansiella ställning och resultat	28
2.7	Karaktär och omfattning av risker hänförliga till finansiella instrument	33
2.8	Särföreskrifter om lånefordringar i institut	44
2.9	Särföreskrifter om derivat	46
2.10	Särföreskrifter om fonden för verkligt värde	47
3.	UPPLYSNINGAR OM FÖRSÄKRINGSAVTAL	49
3.1	Syfte och tillämpningsområde	49
3.2	Förklaring av redovisade belopp	51
3.3	Upplysningar om risker	58
3.4	Särföreskrifter om resultatmått inkl. övervärden i fondförsäkringsrörelse	61
4.	UPPLYSNINGAR OM KAPITAL	62
5.	SÄRUPPLYSNINGAR I TILLSYNSRAPPORTERINGEN ELLER FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN	64
5.1	Utgångspunkter	64
5.2	Formen för lämnande av särupplysningar	65
5.3	Principer för urvalet av särupplysningar	67
5.4	Urvalet av särupplysningar för räkenskapsåret 2006	68
6.	NOT- OCH SÄRUPPLYSNINGAR FÖR KONCERNER	72
7.	IKRAFTTRÄDANDE- OCH ÖVERGÅNGSFRÅGOR	75

BILAGA 1

Särföreskrifter och särupplysningar som behålls i not respektive förvaltningsberättelsen

FÖRKORTNINGSLISTA

BRD	Rådets direktiv 86/635/EEG av den 8 december 1986 om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut (Bankredovisningsdirektivet).
FFFS 2002:22 eller äldre redovisningsföreskrifter för institut (eller bara äldre föreskrifter)	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2002:22) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.
FFFS 2003:13 eller äldre redovisningsföreskrifter för försäkringsföretag (eller bara äldre föreskrifter)	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2003:13) om årsredovisning i försäkringsföretag.
FFFS 2004:20 eller tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter för institut (eller bara tidigare föreskrifter)	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:20) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, upphävd 2006-01-01, se FFFS 2005:33.
FFFS 2004:21 eller tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter för försäkringsföretag (eller bara tidigare föreskrifter)	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag, upphävd 2006-01-01, se FFFS 2005:34.
FFFS 2004:23	Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2004:23) om svenska skadeförsäkringsbolags kvartalsvisa rapporteringsskyldighet.
FFFS 2004:24	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:24) om svenska livförsäkringsbolags kvartalsvisa rapporteringsskyldighet, upphävd 2006-01-01, se FFFS 2005:31.
FFFS 2005:17	Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2005:17) om svenska skadeförsäkringsbolags skyldighet att rapportera årsbokslutsuppgifter.
FFFS 2005:33 eller nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter för institut (eller bara nya redovisningsföreskrifter)	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:33) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.
FFFS 2005:34 eller nya IFRS-anpassade	Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:34) om årsredovisning i försäkrings-

redovisningsföreskrifter för företag
för försäkringsföretag
(eller bara
nya redovisningsföreskrifter)

FRD	Rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (Försäkringsredovisningsdirektivet)
FRL	Försäkringsrörelselagen (1982:713)
ÅRL	Årsredovisningslagen (1995:1554)
ÅRFL	Lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag
ÅRKL	Lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Kontaktperson på FI: Åsa Andersson 08-787 82 29, asa.andersson@fi.se

1. Inledning

Denna Motivpromemoria innehåller Finansinspektionens (FI) kommentarer till ändringar i redovisningsföreskrifterna för finansiella företag. Ändringarna är föranledda av nya och ändrade internationella redovisningsstandarder (IAS/IFRS) om upplysningar om finansiella instrument, försäkringsavtal och kapital.

Den nya redovisningsstandarden IFRS 7 Finansiella instrument, antogs av International Accounting Standards Board (IASB) i augusti 2005. Den ersätter delar av gällande IAS 30 och IAS 32. Följdändringar har gjorts i IFRS 4 Försäkringsavtal och vissa andra standarder. Vidare har nya upplysningskrav om kapital införts i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter.

De nya och ändrade standarderna ska tillämpas för räkenskapsperioder som påbörjas den 1 januari 2007 eller senare, men en tidigare tillämpning uppmuntras. Standarderna har antagits av EG-kommissionen i januari 2006 och medger en tidigare tillämpning redan för räkenskapsåret 2005.

Motivpromemorian har föregåtts av en remitterad Förslagspromemoria om anpassningar av redovisningsföreskrifterna avseende upplysningar om finansiella instrument, försäkringsavtal och kapital. Förslagspromemorian remitterades den 14 oktober 2005 tillsammans med ett förslag till ändringar i redovisningsföreskrifterna. Efter bearbetningar remitterades den 2 december 2005 ett utkast till Motivpromemoria med samma namn och ett nytt författningsförslag. De senare förslagen remitterades med kort svarstid för i huvudsak tekniska synpunkter. Remissynpunkterna och FI:s slutliga ställningstagande till synpunkterna behandlas i denna promemoria.

I denna promemoria behandlas även särföreskrifter om upplysningar avseende leasingavtal. I en särskild Förslagpromemoria om upplysningar om finansiella leasingavtal som redovisas som operationella i årsredovisningen för juridisk person, behandlades frågan om särupplysningar om finansiella leasingavtal som med avvikelse från IAS 17 Leasingavtal redovisas som operationella. Promemorian och ett författningsförslag remitterades den 3 november 2005. Därefter remitterades ett utkast till Motivpromemoria tillsammans med ett författningsförslag med kort svarstid.¹

Lagbegränsad IFRS

Den svenska lagstiftningen ger ingen möjlighet att tillämpa IAS-förordningen i årsredovisningen för juridisk person. I stället har anpassningar gjorts i årsredovisningslagarna och i redovisningsföreskrifterna för att godkända internationella redovisningsstandarder ska kunna tillämpas inom ramen för materiella regler om årsredovisningens utformning och innehåll (s.k. lagbegränsad IFRS). Enligt lagbegränsad IFRS bör även finansiella

---

¹ Utkast till Motivpromemoria 7 Upplysningar om finansiella leasingavtal som redovisas som operationella i årsredovisningen för juridisk person.

företag lämna tilläggsupplysningar om finansiella instrument och försäkringsavtal enligt godkända internationella redovisningsstandarder.

Enligt gällande regler skiljer sig upplysningskraven på institut respektive försäkringsföretag något åt. Enligt den nya standarden IFRS 7 är emellertid upplysningsreglerna gemensamma för institut, försäkringsföretag och andra kategorier av företag. Enligt FI är detta en lämplig utveckling. Till saken hör att även institut omfattas av IFRS 4.

Finansiella företag får dock välja att tillämpa äldre redovisningsregler i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 och i vissa fall även i årsredovisningen och koncernredovisningen för räkenskapsåret 2006.²

IFRS-anpassning av särföreskrifter om notupplysningar

Under år 2004 gjorde FI vissa IFRS-anpassningar av särföreskrifterna om upplysningar. Med *särföreskrifter* avses FI:s egna, mera självständigt utformade föreskrifter och allmänna råd, som i allmänhet överförts från äldre redovisningsföreskrifter utan några egentliga omarbetningar, oavsett om regeln har en motsvarighet i IFRS eller inte. Flera särföreskrifter om upplysningar avser således förhållanden som även behandlas i godkända internationella standarder, t.ex. upplysningar om risker. Vissa särföreskrifter om tilläggsupplysningar baseras dessutom på äldre klassificerings- och värderingsregler som förändrats genom senare godkända internationella redovisningsstandarder. Flera remissinstanser har tidigare framhållit att upplysningsreglerna behöver IFRS-anpassas ytterligare. FI har också tidigare aviserat en översyn.

Sammantaget har detta medfört att FI gjort omfattande ändringar i de nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna om tilläggsupplysningar i noter avseende finansiella instrument, försäkringsavtal och kapital. Såsom tilläggsupplysningar i noter ska, utöver vad som följer av IFRS, endast behöva lämnas upplysningar som krävs av EG-direktiv, lag eller andra särskilda skäl. EG-direktiv kan dock kräva en tvingande föreskrift, även om en notupplysningen behöver lämnas enligt IAS/IFRS. Tilläggsupplysningar i noter (notupplysningar) regleras i 5 kap. i redovisningsföreskrifterna.

Det framgår av denna promemoria vilka särföreskrifter om notupplysningar som enligt FI bör tas bort eller behållas och om motiven för detta. I *bilaga 1* lämnas en översiktlig sammanfattning av de särföreskrifter om notupplysningar som behålls.

Särupplysningar i inrapporteringen till FI eller förvaltningsberättelsen?

Våra ändringar innebär att många särföreskrifter om notupplysningar tas bort till förmån för IFRS. Detta väcker frågan om vissa av dessa upplysningar, som går längre än de upplysningar som ska lämnas i finansiella rapporter enligt IFRS, i stället bör lämnas på annat sätt. I promemorian används begreppet *särupplysningar* för sådan information.

---

² Se Motivpromemoria 5, Tillämpning av lagbegränsad IFRS i finansiella företags års- och koncernredovisning för räkenskapsåret 2006.

En mera principbaserad diskussion om sådana särupplysningar förs i avsnitt 5. Vi konstaterar där att särupplysningar inte behöver lämnas i årsredovisningen enbart till följd av FI:s behov av information utan bör lämnas endast för sådan information som är särskilt väsentlig för externa intressenter.

Vi diskuterar också mera principiellt på vilket sätt särupplysningar skulle kunna lämnas i framtiden. Ett sätt är att särupplysningar lämnas i den vanliga tillsynsrapporteringen till FI och att upplysningarna på något sätt offentliggörs för allmänheten. Alternativet är att särupplysningarna lämnas i årsredovisningens och koncernredovisningens förvaltningsberättelse. FI:s ställningstagande innebär att särupplysningar åtminstone tills vidare ska lämnas i förvaltningsberättelsen, men att upplysningarna får lämnas i noter eller på annan plats i årsredovisningen om det hänvisas dit.

Vi har i promemorian, för varje avsnitt där denna fråga är aktuell, särskilt kommenterat vilka särupplysningar som är tänkbara i förvaltningsberättelsen. Våra ändringar innebär dock i sak att endast några borttagna särföreskrifter om notupplysningar ska föras över till reglerna om förvaltningsberättelsen. Detta gäller för upplysningar om nya internationella redovisningsstandarders konsekvenser för tillämpningen av rörelse regler och vissa upplysningar för försäkringsföretag om försäkringsavtal enligt FRL som inte redovisas som ett försäkringsavtal. Slutligen gäller detta också för vissa upplysningar om konsekvenser på avsättningar av nya regler eller principer för ränta som inte börjat tillämpas på balansdagen.

De särupplysningar, som i enlighet med det ovan anförda ska lämnas i förvaltningsberättelsen, sammanfattas också i bilaga 1.³

Uppföljning av tillämpningen

FI avser att följa upp den praktiska tillämpningen av IFRS 7 och IFRS 4 och vid behov föreslå ändringar i redovisningsföreskrifternas upplysningsregler. En samordning bör naturligtvis också ske med pågående internationella arbeten av betydelse. Det bör här betonas att resultatet av denna uppföljning kan medföra att finansiella företag, från och med räkenskapsåret 2007, kan komma att behöva lämna nya IFRS-anpassade särupplysningar, antingen i förvaltningsberättelsen eller enbart i tillsynsrapporteringen till FI.

Konsekvenser för statistikrapporteringen

Statistiska Centralbyrån (SCB) har lämnat remissförslagen utan erinran men samtidigt framhållit att distinktionen mellan värdepapper och utlåning är central ur statistiksynpunkt och att flera av de borttagna upplysningskraven för institut är av väsentlig betydelse för statistikproduktionen och standardrapporteringen. Enligt centralbyrån är det dock lämpligast att SCB koncentrerar sig på de ändringar som övervägs i den s.k. standardrapporten.

---

³ För tydlighetens skull bör framhållas att finansiella företag på samma sätt som tidigare ska lämna upplysningar i förvaltningsberättelsen om företagets och koncernens struktur m.m., samt lämna femårsöversikter, kapitaltäckningsanalyser och resultatanalyser (se 6 kap. i FFFS 2005:33 respektive FFFS 2005:34).

Ändringarna i redovisningsföreskrifterna är inte i sig avsedda att ändra innehållet i de standardrapporter som kreditinstitut och värdepappersbolag ska lämna in för i första hand räkenskapsåret 2005. De som gått över till en redovisning enligt IAS-förordningen eller lagbegränsad IFRS ska nämligen i standardrapporten klassificera balans- och resultaträkningens poster enligt äldre redovisningsregler i FFFS 2002:22 (se anvisningarna i bilaga 2 till Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2004:18) om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter).

När det gäller försäkringsföretagens motsvaranderörelserrapportering till FI, framgår bl.a. att de beteckningar som används i rapporten har samma innebörd som i ÅRFL och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2004:21) om årsredovisning i försäkringsföretag (se anvisningarna i bilaga 2 till föreskrifter om kvartalsvis rapporteringsskyldighet för svenska skadeförsäkringsbolag (FFFS 2004:23) och svenska livförsäkringsbolag (FFFS 2004:24)). Trots att FFFS 2004:21 föreslås ändras och ersättas med nya föreskrifter, får dessa ändringar inte direkt påverka på inrapporteringsföreskrifterna eftersom hänvisningen till FFFS 2004:21 bör läsas utifrån den lydelse föreskriften hade när FFFS 2004:23 respektive FFFS 2004:24 beslutades.

När det gäller rapporteringen enligt föreskrifter om att rapportera årsbokslutsuppgifter för svenska skadeförsäkringsbolag (FFFS 2005:17) och nyligen remitterat förslag till årsrapport för tjänstepensionskassor hänvisas däremot mera allmänt till föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsbolag, utan att någon viss föreskrift pekats ut.

Sammanfattningsvis är alltså rapporteringen av ekonomisk information enligt gällande rapporteringsföreskrifter för i första hand sista kvartalet 2005 oberoende av vilka redovisningsföreskrifter som företaget tillämpar i externredovisningen för i första hand räkenskapsåret 2005.

Samordningen med kommande upplysningar som ska offentliggöras enligt nya kapitaltäckningsregler (Pelare III)

En samordning av eventuella krav på särupplysningar kan, såsom framhölls i Förslagspromemorian, även vara befogad med de upplysningar som ska offentliggöras enligt nya kapitaltäckningsregler om kapitaltäckning och riskhanteringssystem på gruppnivå som institut fr.o.m. år 2007 regelbundet ska offentliggöra för att stärka externa intressenters underlag för att fatta ekonomiska beslut. Dessa frågor behandlades inte i Förslagspromemorian, men synpunkter på behovet av och sättet för en samordning efterfrågades.

Bankföreningen anser att instituten bör ha valfrihet att på lämpligt sätt lämna information på detta område. Om ett institut endast vill ha renodlad IFRS-information i årsredovisningen för att underlätta förståelsen för externa parter, bör detta vara möjligt. Institutet har ett krav på sig att hänvisa till var upplysningar som ska offentliggöras enligt nya kapitaltäckningsregler publiceras.

Synpunkterna bör övervägas vidare inom ramen för det kommande arbetet om upplysningar som ska offentliggöras enligt nya kapitaltäckningsregler.

Oavsett var informationen lämnas, är det enligt FI:s mening, viktigt att informationen om kapitaltäckning och riskhanteringssystem är väl samordnad med den information om kapitaltäckning och risker som lämnas i externredovisningen.

IFRS-anpassning av balans- och resultaträkning

Försäkringsförbundet är på det klara med att uppställningsformer i årsredovisningen ännu inte beslutats i det internationella regelverket, men ser gärna att allmänna råd kring detta revideras. Den nuvarande uppställningsformen tar exempelvis inte hänsyn till den förändring som skett i och med att vissa försäkringskontrakt nu redovisas som finansiella instrument. *Bankföreningen* pekar på praktiska svårigheter att ge en rättvisande bild av juridisk person i de fall resultaträkningen inte anpassas till den uppställningsform som används i koncernen. Vidare anser de att instituten bör ha frihet att välja uppställningsform för resultaträkning och balansräkning i juridisk person. En sådan frihet strider enligt föreningen inte mot EG-direktiv eller EG-förordningen.

Föreskrifter och allmänna råd om uppställningsformerna för de finansiella företagens balans- och resultaträkningar baseras i stor utsträckning på tvingande bestämmelser i EG-direktiv och lag. Mindre anpassningar av redovisningsföreskrifterna om uppställningsformer med anledning av IFRS har ändå kunnat göras i tidigare och nya redovisningsföreskrifter. FI avser att under år 2006 se över föreskrifter och allmänna råd om uppställningsformer ytterligare. FI kan dock endast anpassa redovisningsföreskrifterna om det är möjligt enligt EG-direktiv och lag.

Fortsatta IFRS-anpassningar av andra delar av redovisningsföreskrifterna

FAR noterar att det i andra delar än i 5 kap. av föreskrifterna och allmänna råden fortfarande finns bestämmelser på områden som omfattas av IFRS. *FARs* uppfattning är att föreskrifter och allmänna råd på redovisningsområdet bara skall innehålla sådana bestämmelser som följer av svensk lag och/eller EU-lagstiftning. Särkraven bör begränsas till de områden där det klart och tydligt är fastlagt att FI ställer andra krav än vad som följer av IFRS.

Såsom ovan framgått har FI för avsikt att i framtiden analysera möjligheterna att ytterligare IFRS-anpassa redovisningsföreskrifterna om uppställningsformer. Avsikten är också att analysera behovet av förenklade redovisningsföreskrifter för små finansiella företag. Ytterligare IFRS-anpassningar i andra delar av redovisningsföreskrifterna kan bli aktuella i samband med detta.

IFRS-anpassningarna är en pågående process. Ändringar i föreskrifter och allmänna råd kan behövas i takt med att nya internationella standarder antas och rekommendationer från Redovisningsrådet ändras. Samordningsarbeten och andra förändringar på EG-nivå måste också beaktas. Inte minst i samband med detta kan sådana justeringar som *FAR* efterlyst bli aktuella. Det kan också vara lämpligt att vissa ändringar och justeringar görs utifrån erfarenheterna i den praktiska tillämpningen. Föreskriftsändringar bör exempelvis göras om det i praxis identifieras särskilda svårigheter för finansiella

företag att tillämpa en regel enligt lagbegränsad IFRS parallellt med IFRS enligt IAS-förordningen, om nu ändringar är möjliga att göra enligt EG-direktiv och lag.

Ikraftträdande- och övergångsfrågan

De nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna om finansiella instrument, försäkringsavtal och kapital, som kommenteras i denna promemoria, ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2006 eller senare. Reglerna får dock tillämpas redan i årsredovisningar för räkenskapsår 2005 under förutsättning att också IFRS 7, nya IFRS 4 och andra följdändringar till IFRS 7 tillämpas.

2. Upplysningar om finansiella instrument

2.1 Syfte och tillämpningsområde

IFRS 7 bör tillämpas i årsredovisningen av alla finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

Särföreskrifter avseende notupplysningar om finansiella instrument utmönstras, om inte annat krävs på grund av lag, EG-direktiv eller andra särskilda skäl.

Särföreskrifter om notupplysningar om finansiella instrument utformas så långt det är möjligt och lämpligt på ett enhetligt sätt för institut och försäkringsföretag.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* välkomnar förslaget att, till följd av IFRS-anpassningen, stryka många av nuvarande bestämmelser om tilläggsupplysningar. Flera av dessa ändringar är i linje med remissynpunkter som föreningen tidigare lämnat. *Försäkringsförbundet* ställer sig positiv till att Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd alltmer anpassas till det framväxande internationella regelverket IFRS. Förbundet stödjer förslaget att ta bort samtliga särupplysningar, förutom de som för närvarande krävs enligt svensk lag, och ser inte att någon väsentlig information utelämnas i årsredovisningen genom detta förfarande. *FAR* välkomnar ambitionen att minska omfattningen av tilläggsupplysningar, utöver vad som krävs enligt IFRS, och har i sak inget att invända mot förslaget. *FAR* noterar emellertid att upplysningskraven avseende redovisning i juridisk person är högre än de som ställs på företag som tillämpar IAS-förordningen. *FAR* anser att FI bör verka för att upplysningsregler i redovisningsdirektiven, som går utöver IFRS, tas bort.

Bakgrund

Tillämpningsområdet för IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar

IFRS 7 tillämpas som huvudregel av alla företag och på alla typer av finansiella instrument. Vissa undantag gäller för instrument som redovisas enligt en

mer specifik standard, såsom dotter- och intresseföretag, pensionsförpliktelser, aktierelaterade ersättningar och försäkringsavtal (se IFRS 7 punkt 3).

Standarden gäller även för finansiella instrument som, enligt IAS 39, inte är redovisade i balansräkningen, t.ex. lånelöften och vissa avtal om köp eller försäljning av vissa icke-finansiella tillgångar (se IFRS 7 punkt 4 och 5).

Särföreskrifter om upplysningar om finansiella instrument

Många upplysningar om finansiella instrument ska lämnas i en IFRS-anpassad årsredovisning enligt FFFS 2004:20 för institut och FFFS 2004:21 för försäkringsföretag. Upplysningarna är av två slag.

Till den första kategorin hör sådana upplysningar som bör lämnas i noter eller andra delar av de finansiella rapporterna till följd av den generella hänvisningen till godkända internationella redovisningsstandarder som görs i de allmänna råden till 2 kap. FFFS 2004:20 respektive FFFS 2004:21.

Till den andra kategorin hör sådana tilläggsupplysningar som ska lämnas i noter enligt FI:s egna, mera självständigt utformade, föreskrifter och allmänna råd. Dessa har i allmänhet överförts från äldre redovisningsföreskrifter utan några egentliga omarbetningar och benämns i promemorian för *särföreskrifter*, oavsett om regeln har en motsvarighet i IFRS eller inte.

Särföreskrifterna har ofta sin bakgrund i lagregler som då behövde förtydligas eller i tvingande EG-regler som måste införlivas i nationell lagstiftning. Andra särföreskrifter har förebilder i tidigare internationella redovisningsstandarder och överensstämmer ofta i sak med dessa. Därutöver har en del särföreskrifter ansetts lämpliga att införa för att ge externa intressenter en tydlig bild av användningen av finansiella instrument. På samma sätt som IFRS 7 syftar nämligen särföreskrifterna i grunden till att ge externa intressenter information om de finansiella instrumentens betydelse och risker.

Särföreskrifterna om notupplysningar om finansiella instrument sammanfaller ibland för institut och försäkringsföretag. Inte sällan är de dock olika till sitt innehåll. Den nya internationella standarden om finansiella instrument innehåller däremot konsekvent upplysningsregler om finansiella instrument som är gemensamma för institut, försäkringsföretag och andra kategorier av företag.

Skäl

Särföreskrifter avseende notupplysningar om finansiella instrument utmönstras till förmån för IFRS 7

IFRS 7 innebär gemensamma upplysningskrav för alla kategorier av företag. Den särskilda standarden för banker och liknande finansiella institut, IAS 30, ersätts således med den nya standarden. IFRS 7 ersätter också upplysningsreglerna i IAS 32.

Upplysningarna enligt IFRS 7 ska generellt anpassas efter omfattningen av användandet av finansiella instrument och riskexponeringen i det enskilda

företaget (Bilaga B, Vägledning vid tillämpning, punkt B3). Denna utgångspunkt är, enligt FI, en fördel för företag och användare av finansiella rapporter. Detta gäller också för företagsgrupper som bedriver verksamhet inom olika sektorer, exempelvis finansiella konglomerat. Den nya standarden är också i högre grad än föregångarna anpassad till de nya värderingsreglerna om finansiella instrument i IAS 39. IFRS 7 har arbetats fram under många år i samråd med olika intressenter och med hänsyn till nya riskstrategier. Avsikten är att etablera en god internationell standard om upplysningar om finansiella instrument.

Många särföreskrifter i FI:s redovisningsföreskrifter överlappar IASB:s upplysningsregler om finansiella instrument. Detta är inte bara ett problem för företag som ska tillämpa alla regler. Alltför många upplysningar om finansiella instrument utifrån olika indelningar och definitioner kan också göra årsredovisningen oöverskådlig och mindre användbar för externa intressenter.

Nuvarande särföreskrifter om notupplysningar om finansiella instrument bör därför som huvudregel utmönstras och istället ersättas av upplysningsreglerna i den nya standarden. Samma principiella bedömning gjordes också förra året i samband med ändringarna av särföreskrifter om klassificering och värdering av finansiella instrument.

Särskilda skäl för att behålla särföreskrifter

Det kan ibland vara nödvändigt att ha kvar vissa särföreskrifter om notupplysningar. I första hand gäller detta regler som krävs för att införliva tvingande EG-regler. Även upplysningsregler som behövs för att förtydliga eller komplettera lagregler som fortfarande gäller parallellt med IFRS kan vara motiverade att ha kvar. Det kan exempelvis avse notupplysningar som är nödvändiga för att förklara något i balansräkningen eller resultaträkningen som inte regleras i IFRS⁴. Sådana upplysningar bör som princip lämnas i noterna till balansräkningen.

Särregler kan också vara motiverade av särskilda rörelse regler eller skyddsintressen för finansiella företag, exempelvis upplysningar för ömsesidiga försäkringsföretag om interna transaktioner. Vidare kan redovisningsföreskrifterna innehålla viktiga regler på ett område som ännu inte har behandlats av IASB. Ett sådant exempel är upplysningar om operativa risker. Som vi strax återkommer till är det inte givet att sådana i och för sig viktiga särupplysningar som inte har någon motsvarighet i IFRS måste lämnas som notupplysningar.

Enhetliga särföreskrifter för institut och försäkringsföretag

IFRS 7 innebär, såsom redan nämnts, enhetliga upplysningsregler om finansiella instrument för olika kategorier av företag. En strävan bör därför vara att de särföreskrifter som bibehålls, utformas på ett enhetligt sätt för institut och försäkringsföretag. Detta bör i vart fall gälla särföreskrifter som är för-

---

⁴ T.ex. upplysningar om ett s.k. samlat räntenetto till följd av möjligheten att med avvikelse från IFRS redovisa finansiella leasingavtal som operationella.

enliga med IFRS och som redan idag har en motsvarighet för båda kategorierna av företag.

2.2 Notupplysningarnas koppling till uppställningsformer och klasser av finansiella instrument

Särföreskrifter om notupplysningar som är kopplade till poster i balansräkningen eller resultaträkningen utmönstras om det är förenligt med EG-direktiv och lag. Detsamma gäller andra särföreskrifter som kräver viss gruppering av instrument.

För institut utgår därför särföreskrifter i 5 kap. 3 § FFFS 2004:20 som innebär att Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. (post 2) och Obligationer och andra räntebärande värdepapper (post 5) skall delas upp på grupper av instrument av likartad karaktär i riskhänseende.

För försäkringsföretag utgår särföreskrifter i 5 kap. 10 § FFFS 2004:21 som föreskriver en motsvarande uppdelning av Obligationer och andra räntebärande värdepapper (C.III.2). Detsamma gäller föreskrifter i 5 kap. 7 § FFFS 2004:21 som kräver en liknande uppdelning av Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag respektive intresseföretag (C.II.2 och C.II.4).

På grund av EG-direktiv behålls särföreskrifter för institut i FFFS 2004:20 om att i balansräkningen eller not dela upp Belåningsbara statspapper på statspapper och övriga (5 kap. 1 § FFFS 2004:20), samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper uppdelade på de som emitterats av offentliga organ och de som emitterats av övriga (5 kap. 2 § FFFS 2004:20). Av samma skäl behålls särföreskriften om en uppdelning av vissa poster på noterade och onoterade värdepapper (5 kap. 5 § FFFS 2004:20) samt särföreskriften om innehav i kreditinstitut (5 kap. 7 § FFFS 2004:20).

Även särföreskrifter för institut i 5 kap. 24 § FFFS 2004:20 om belopp för efterställda tillgångar behålls p.g.a. EG-direktiv.

Remissinstanserna: Det är enligt *Bankföreningen* av stor vikt att anpassningar görs av redovisningsföreskrifterna så att en enhetlig presentation av koncern- respektive moderbolagsupplysningar möjliggörs.

Skäl

Gruppering av finansiella instrument i klasser enligt IFRS

Både enligt lag och IFRS gäller att erforderliga upplysningar om finansiella instrument kan lämnas antingen i en not till de finansiella rapporterna eller direkt i balansräkningen eller resultaträkningen. Vid upprättande av de finansiella rapporterna är det en viktig uppgift att samordna noter och balans- och resultaträkningarna så att sambanden mellan de olika delarna framgår och så att informationen lämnas på ett överskådligt sätt.

När IFRS 7 kräver upplysningar om klasser av finansiella instrument skall grupperingen göras med hänsyn till vad som är lämpligt med hänsyn till slaget av lämnad upplysning och instrumentens karaktär. Tillräcklig information skall lämnas för att möjliggöra en avstämning mot posterna i balansräkningen (IFRS 7 punkt 6).

Såsom framhållits i inledningen görs inga ändringar av uppställningsformer för balansräkningen och resultaträkningen såvitt avser redovisningen av finansiella instrument eller försäkringsavtal.⁵ FI bör dock redan nu underlätta en gruppering av finansiella instrument i klasser enligt IFRS när det gäller notupplysningar. På det sättet främjas att information om finansiella instrument lämnas på ett mera enhetligt sätt mellan årsredovisningen och en koncernredovisning upprättad enligt IAS-förordningen. Av detta skäl bör särföreskrifter med notupplysningar kopplade till specifika balansposter tas bort eller, om detta inte är möjligt, utformas så att upplysningarna inte måste kopplas till specifika poster. Som tidigare motiverats bör man generellt utmönstra sådana särföreskrifter om notupplysningar som inte krävs på grund av lag, EG-direktiv eller andra särskilda skäl.

För institut bör man därför ta bort 5 kap. 3 § FFFS 2004:20 om uppdelning av vissa poster på grupper av likartad karaktär i riskhänseende m.m. Upplysningarna krävs inte enligt EG-direktiv. Liknande upplysningar om finansiella instrument, uppdelade på relevanta klasser och risker ska istället lämnas enligt IFRS 7. Den nya standarden innebär också att upplysningarna ska kunna kopplas till redovisade poster i balansräkningen (punkt 6).

För försäkringsföretag bör man ta bort särföreskrifterna i 5 kap. 10 § FFFS 2004:21 som föreskriver en uppdelning av posten Obligationer och andra räntebärande värdepapper (C.III.2) på grupper av likartad karaktär i riskhänseende. Detsamma gäller 5 kap. 7 § FFFS 2004:21. Den bestämmelsen innebär att posterna Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag respektive intresseföretag (C.II.2 och C.II.4) i not till balansräkningen ska delas upp på grupper av instrument av likartad karaktär i riskhänseende, med en ytterligare uppdelning på instrument som värderas till anskaffningsvärde och verkligt värde. Även för försäkringsföretag bör IFRS 7 kunna tillämpas utan tillägg av nämnda särföreskrifter.

Däremot bör man p.g.a. BRD behålla vissa särföreskrifter om notupplysningar till balansräkningen. Detta gäller 5 kap. 1 § FFFS 2004:20 om specificering av Belåningsbara statspapper på statspapper och övriga. Detsamma gäller 5 kap. 2 § om att ange Obligationer och andra räntebärande värdepapper uppdelade på de som emitterats av offentliga organ och de som emitterats av övriga. Dessa uppdelningar kan göras i balansräkningen eller not. På grund av EG-skäl behålls även särföreskrifter i 5 kap. 5 § om en uppdelning i not av vissa värdepappersposter på noterade och onoterade värdepapper samt särföreskriften i 5 kap. 7 § om innehav i kreditinstitut.

Till följd av artikel 6 i BRD bör man även behålla särföreskriften i 5 kap. 24 § om upplysningar om beloppet för efterställda tillgångar.

⁵ Se dock den ändring som motiverats i avsnitt 2.7.2 och som innebär att posten Värdeförändringar på övertagen egendom utgår från uppställningsformen för resultaträkningen i institut.

I sammanhanget kan också erinras om att det finns allmänna regler om specificering av väsentliga poster i lag och i internationella redovisningsstandarder (se 3 kap. 4 § tredje stycket ÅRL som gäller enligt 3 kap. 2 § ÅRKL respektive 3 kap. 2 § ÅRFL samt IAS 1 Utformning av finansiella rapporter, punkt 29–31).

2.3 De finansiella instrumentens betydelse för företagets finansiella ställning och resultat

IFRS 7 kräver upplysningar som gör det möjligt för användarna av de finansiella rapporterna att bedöma vilken betydelse finansiella instrument har för företagets finansiella ställning och resultat (IFRS 7 punkt 7).

För att säkerställa detta krävs vissa minimiupplysningar som framgår av IFRS 7 punkt 8–30 (se även BC 13). Dessa har indelats i tre grupper efter vilka områden som primärt träffas.

- Balansräkningen, avsnitt 2.4.
- Resultaträkningen och eget kapital, avsnitt 2.5.
- Övriga upplysningar av betydelse för företagets finansiella ställning och resultat, avsnitt 2.6.

Vi redogör nedan för vart och ett av dessa områden.

2.4 Minimiupplysningar till balansräkningen

2.4.1 Värderingskategorier enligt IAS 39

Särföreskrifterna för institut i 5 kap. 4 § FFFS 2004:20 om en uppdelning av finansiella instrument på värderingskategorier enligt IAS 39 utgår.

Skäl

Enligt IFRS 7 lämnas upplysningar om redovisat värde för värderingskategorier enligt IAS 39, med en ytterligare uppdelning på innehav för handel och vad som värderas med tillämpning av verkligt värdeoptionen. Upplysningarna lämnas i balansräkningen eller i not (IFRS 7 punkt 8).

Utgångspunkten för FI är att sådana föreskrifter som innebär en dubbelreglering i förhållande till IFRS ska tas bort. Särföreskriften för institut i 5 kap. 4 § FFFS 2004:20 om en uppdelning av värdepapper och lånefordringar samt skulder på olika värderingskategorier enligt IAS 39 motsvaras av regler i IFRS 7 punkt 8 och bör därför tas bort.

Några motsvarande särföreskrifter finns inte för försäkringsföretag. IFRS 7 punkt 8 kan gälla utan särföreskrifter även för försäkringsföretag.

2.4.2 Verkligt värdeoptionen

Det behövs inga särföreskrifter om upplysningar när det gäller tillämpningen av verkligt värdeoptionen.

Skäl

Om ett lån eller en fordran (eller en grupp av lån eller fordringar) respektive en finansiell skuld värderas till verkligt värde via resultaträkningen ska särskilda upplysningar lämnas om bl.a. exponeringen för kreditrisk och storleken på förändringar som härrör från förändringar i kreditrisk (IFRS 7 punkterna 9–11). Av IFRS 7 B4 och B5 samt BC 16 och 17 framgår att upplysningarna avser instrument som värderas med stöd av verkligt värdeoptionen, dvs. inte instrument som utgör innehav för handel. Upplysningar om tillämpningen av verkligt värdeoptionen lämnas redan enligt de ändringar i IAS 32 som antagits av EG-kommissionen under november 2005.⁶

Det aktuella upplysningskravet i IFRS 7 punkt 9–11 saknar motsvarighet i särföreskrifterna..

Dessa minimiupplysningar bör enligt vår mening kunna tillämpas av finansiella företag i årsredovisningen utan särföreskrifter.

Om FI behöver upplysningar om den närmare tillämpningen av optionen i enskilda fall kan sådan information inhämtas inom ramen för rörelsereglerna.⁷

2.4.3 Omklassificeringar mellan kategorier

Det behövs inga särföreskrifter om upplysningar avseende omklassificeringar av finansiella instrument.

Skäl

Om finansiella instrument har omklassificerats från en tillgång som anskaffningsvärderas till en tillgång som värderas till verkligt värde eller omvänt, ska enligt IFRS 7 punkt 12 upplysningar lämnas om summan av omklassificeringarna för varje kategori och om orsaken till omklassificeringen (IAS 39 punkt 51–54).

Det aktuella upplysningskravet saknar en direkt motsvarighet i särföreskrifterna.

Minimiupplysningarna bör få tillämpas utan särföreskrifter både av institut och försäkringsföretag.

2.4.4 Klassificering som anläggnings- och omsättningstillgångar

⁶ Se Motivpromemoria 1, Tillämpning av verkligt värdeoptionen i finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, bilaga 1.

⁷ Se Motivpromemoria 1, Tillämpning av verkligt värdeoptionen i finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, avsnitt 3.3.

Det behövs inga särföreskrifter om upplysningar om klassificering av finansiella tillgångar som anläggnings- och omsättningstillgångar eller om kriterierna för gränsdragningen.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* vill särskilt understryka att det inte behövs några särföreskrifter om upplysningar om klassificering av finansiella tillgångar som anläggnings- och omsättningstillgångar och om kriterierna för gränsdragningen.

Skäl

Vid uppställningen av balansräkningen enligt bilaga 1 till ÅRKL och FFFS 2004:20 har en indelning av finansiella tillgångar i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar ingen betydelse. Om ett företag inom ramen för lag skulle välja att i balansräkningen eller not klassificera finansiella tillgångar som anläggnings- och omsättningstillgångar torde följa av IAS 1 att de närmare kriterierna för gränsdragningen bör anges såsom en redovisningsprincip.

Gränsdragningen saknar i regel även betydelse för värderingen av finansiella instrument. Istället är indelningen i kategorier enligt IAS 39 av grundläggande betydelse. Undantagsvis kan dock en värdering enligt reglerna för anläggnings- och omsättningstillgångar bli aktuell för finansiella instrument som inte får värderas till verkligt värde, främst aktier och andelar i koncern- och intresseföretag (se 4 kap. 14 b § ÅRL). I sådana fall värderas en anläggningstillgång med utgångspunkt i anskaffningsvärdet och en omsättningstillgång enligt lägsta värdets princip.⁸ Även här torde 5 kap. 3 § 4 ÅRKL och IAS 1 i förening medföra att upplysningar ska lämnas om vilka tillgångar som värderas enligt dessa principer och om kriterierna för gränsdragningen.

Vi konstaterar också att 5 kap. 3 § 4 ÅRKL har angetts uppfylla direktivets tvingande artikel 35.3 BRD (se prop. 2002/03:121 s. 84).

Sammanfattningsvis finns således inte något särskilt skäl för att ha särföreskrifter om upplysningar om finansiella tillgångar uppdelat på anläggnings- och omsättningstillgångar eller om kriterierna för gränsdragningen, eftersom det räcker med de regler som finns i lag och IFRS.

2.4.5 Värdepapperisering och liknande överföringar

Särföreskrifter för institut i allmänna råd till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 om upplysningar om värdepapperiseringar och liknande överföringar tas bort.

Det införs inte heller några särföreskrifter om särupplysningar i förvaltningsberättelsen såvitt avser sådana överföringars konsekvenser på kapitalkravet.

Skäl

⁸ Såsom framhålls i allmänna råden till 4 kap. FFFS 2004:20 kommer dock en anskaffningsvärdering och en värdering enligt lägsta värdets princip att sammanfalla när ett tillförlitligt verkligt värde saknas.

Upplysningar om värdepapperisering mm enligt IFRS 7 och redovisningsföreskrifterna

Enligt IFRS ska det lämnas vissa upplysningar om värdepapperiseringar och andra överföringar av tillgångar som inte uppfyller kriterierna för borttagande från balansräkningen. Upplysningarna ska lämnas för varje klass av sådana finansiella tillgångar (IFRS 7 punkt 13).

De upplysningar som enligt IFRS 7 bör lämnas om värdepapperiseringar och liknande överföringar är av liknande slag som de som bör lämnas enligt allmänna råd till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20. Det finns inga motsvarande särföreskrifter för försäkringsföretag.⁹

Till skillnad mot IFRS behandlar FFFS 2004:20 även upplysningar om dels värdepapperiseringar och liknande som tillgodoser redovisningskraven på borttagande av tillgångar från balansräkningen, dels äldre värdepapperiseringar som genomförts under tidigare år. Enligt redovisningsföreskrifterna förordas även vissa upplysningar som inte direkt nämns i IFRS 7. Dessa avser upplysningar om tillskott av riskbärande kapital till specialföretaget och hur mycket obligationer eller andra fordringsrätter utgivna av specialföretaget som institutet innehar.

Bör särföreskrifterna om notupplysningar om värdepapperiseringar behållas?

Ett skäl för att ta bort särföreskrifterna är att IAS 39 innebär strängare villkor för när värdepapperiseringar och liknande uppfyller förutsättningarna för borttagande från balansräkningen jämfört med äldre redovisningsregler i FFFS 2002:22. Det torde därför inte finnas samma intresse av upplysningar om värdepapperiseringar som tillgodoser kraven på borttagande från balansräkningen. Vi anser därför att notupplysningarna kan begränsas till transaktioner där tillgångar helt eller delvis fortsätter att redovisas i överförarens balansräkning i enlighet med IFRS 7. Bedömningen förändras inte av att särföreskrifterna kräver vissa detaljupplysningar som inte direkt nämns i IFRS, exempelvis om tillskott av riskbärande kapital.

Bör vissa särupplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen

Särföreskrifterna för institut innehåller även vissa särupplysningar om värdepapperiseringars och liknande överföringars konsekvenser i kapitaltäckningssammanhang. Information krävs också om värdepapperiseringar som genomförts under tidigare räkenskapsår.

Vi har övervägt om informationen är så väsentlig för externa intressenter att den i framtiden bör lämnas i förvaltningsberättelsen på det sätt som närmare behandlats och motiverats i avsnitt 5. Vi har dessutom övervägt om FI i så fall bör införa motsvarande upplysningsregler för försäkringsföretag om konsekvenserna i solvenssammanhang. Detta gäller under förutsättning att upplysningsreglerna inte bara ska omfatta värdepapperiseringar, utan även

⁹ Som tidigare angetts används begreppet "särföreskrifter" i promemorian även för allmänna råd som FI mera självständigt utformat.

andra slag av överföringar, t.ex. sådana som inte uppfyller kraven på borttagande från balansräkningen enligt IAS 39.

Vi bedömer dock att informationen inte är så väsentlig att en särföreskrift behövs för förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (eller 2005 om de nya redovisningsföreskrifterna tillämpas i förtid). Vi har då tagit hänsyn till att olika slag av justeringar av kapitalbasen i förhållande till redovisningen i förekommande fall ska specificeras i kapiteltäckningsanalysen för institut.¹⁰

2.4.6 Ställda säkerheter och andra poster inom linjen

En ny särföreskrift införs som anger att institut får specificera poster inom linjen i en not. En motsvarande föreskrift finns i dag för försäkringsföretag.

Särföreskrifterna för institut i 5 kap. 18 § första och andra styckena FFFS 2004:20 om ställda säkerheter och andra poster inom linjen behålls p.g.a. EG-direktiv.

Däremot utmönstras 5 kap. 18 § fjärde stycket FFFS 2004:20 om väsentliga förlustrisker i ansvarsförbindelser och reserveringar för befarade kreditförluster. Vidare tas de allmänna råden till paragrafen med exempel på uppgiftslämnandet bort.

För institut utmönstras också 5 kap. 18 § tredje stycket FFFS 2004:20 om särskilda upplysningar om ställda säkerheter och ansvarsförbindelser till koncern- och intresseföretag.

För försäkringsföretag behålls dock p.g.a. EG-direktiv särföreskriften i 5 kap. 26 § FFFS 2004:21 om ställda säkerheter. Paragrafen begränsas dock till ställda säkerheter till förmån för intresseföretag, eftersom upplysningar om ställda säkerheter till förmån för dotterföretag följer redan av lag. Det erinras om lagregeln i ett nytt allmänt råd.

Skäl

Måste redovisningen av poster inom linjen behållas?

Begreppet "poster inom linjen" används i svensk lag och har överförts till redovisningsföreskrifterna från äldre rätt. I detta begrepp innefattas enligt ÅRKL och ÅRFL en redovisning under balansräkningen av panter och andra ställda säkerhet, ansvarsförbindelser och oåterkalleliga åtaganden. Poster inom linjen kan omfatta både eventalförpliktelser enligt IAS 37 och vissa åtaganden från finansiella avtal enligt IFRS 7 som inte tas upp i balansräkningen enligt IAS 39.

Det gjordes inga ändringar i nuvarande lagregler om poster inom linjen i samband med införlivandet i svensk rätt av moderniseringsdirektivet¹¹. Lag

¹⁰ Se 6 kap. 3 § FFFS 2005:33.

¹¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/51/EG av den 18 juni 2003 om ändring av direktiven 78/660/EEG, 83/349/EEG, 86/635/EEG och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning i vissa typer av bolag, banker och andra finansinstitut samt försäkringsföretag.

får alltså anses kräva att ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och vissa oåterkalleliga åtaganden hänförliga till finansiella instrument alljämt ska redovisas inom linjen i en årsredovisning enligt IFRS. En förutsättning är dock att åtagandet inte redan redovisats i balansräkningen enligt IAS 39.

Mot denna bakgrund har vi inte funnit det möjligt att ändra redovisningsföreskrifterna så att poster inom linjen utmönstras från uppställningsformen i bilaga 1 till FFFS 2004:20 och FFFS 2004:21.

Notupplysningar om poster inom linjen

Redovisningsrådet har uttalat att ÅRL:s krav på information inom linjen är uppfyllt även om den lämnas i form av en referens till noter som innehåller mera detaljerad information (se bilaga 5 till RR 16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar).

För försäkringsföretag föreskrivs också att specifikationer till poster inom linjen får redovisas i not (se 54 § i bilaga 3 till FFFS 2004:21). Motsvarande föreskrifter saknas emellertid för institut. Det är värdefullt att samma regler gäller för alla finansiella företag. De nya redovisningsföreskrifterna för institut bör därför kompletteras på denna punkt.

Upplysningar om ställda säkerheter i institut

Olika upplysningar om finansiella tillgångar som ställts som säkerhet för skulder och eventualförpliktelser ska lämnas enligt IFRS 7 och äldre regler i IAS 32. Dessa avser åtminstone redovisat värde samt villkor och förutsättningar för säkerheterna (IFRS 7 punkt 14). Ett allmänt grundkrav är också att företaget lämnar information som ger användarna möjligheter att bedöma de finansiella instrumentens betydelse för företagets finansiella ställning och resultat (IFRS 7 punkt 7).

När det gäller ställda säkerheter motsvarar IFRS 7 väsentligen 5 kap. 18 § första stycket FFFS 2004:20. Föreskrifterna behandlar upplysningar om arten och storleken av varje slag av ställd pant som är av betydelse för institutets verksamhet. Artikel 24 och 25 i BRD kräver dock en föreskrift som säger att arten och storleken av sådana ställda säkerheter för skulder respektive poster inom linjen (eventualförpliktelser) och som är av betydelse för institutets verksamhet ska anges. Gällande regler i 5 kap. 18 § första stycket FFFS 2004:20 bör därför behållas.

Vidare kräver artikel 40.3 d) i BRD att institut för varje skuldpost i balansräkningen och post inom linjen anger det totala beloppet som ställts som säkerhet för egna eller tredje mans förpliktelser. Därför måste också 5 kap. 18 § andra stycket FFFS 2004:20 behållas.

Vissa övriga regler i 5 kap. 18 § FFFS 2004:20 om poster inom linjen bör tas bort, i enlighet med vår utgångspunkt att undvika dubbelreglering. Det är här fråga om fjärde stycket, som behandlar upplysningar om väsentliga förlustrisker för ansvarsförbindelser och åtaganden (jfr punkt 31 i IFRS 7 om upplysningar om risker) och de allmänna råden till paragrafen om upplysningar om nominella belopp och transaktioner med regressrätt. Om det ändå finns

skäl att upplysningar ska lämnas i ett enskilt fall, bör detta istället prövas enligt de allmänna normerna i IFRS 7.

Även exemplet i de allmänna råden till 5 kap. 18 § kan utmönstras för att inte överlappa upplysningsreglerna enligt IFRS 7 och försvåra en IFRS-anpassning. Det är dock här fråga om hur särbestämmelser i lag om redovisning av poster inom linjen kan fullgöras och det kan därför i och för sig finnas ett värde i att ha ett allmänt råd som stöd för tillämpningen. Exemplet måste i så fall ses över för att inte inkludera åtaganden som enligt IAS 39 ska redovisas i balansräkningen (jfr ändringarna av IAS 30 punkt 26 i samband med revideringarna av IAS 39). Sammanfattningsvis anser vi emellertid att de allmänna råden inte är så väsentliga att de bör behållas för räkenskapsåret 2006.

Särföreskrifter om poster inom linjen för försäkringsföretag

För försäkringsföretag innebär punkt 14 i IFRS 7 en tydligare regel att lämna upplysningar om ställda säkerheter även för *eventualförpliktelser*. Enligt 5 kap. 11 § ÅRL, som gäller enligt 5 kap. 1 § ÅRFL, ska försäkringsföretag för varje *skuldpost* ange omfattningen av säkerheterna samt uppgift om art och form på säkerheter. För en enhetlig reglering av alla finansiella företag kan därför i och för sig övervägas en ny föreskrift för försäkringsföretag om att även omfattningen och slag av ställda säkerheter för *poster inom linjen*, dvs. ansvarsförbindelser och oåterkalleliga åtaganden, och detta även om en motsvarande upplysning följer av IFRS. Enligt de allmänna råden bör i så fall anmärkas om att motsvarande upplysningskrav för skuldposter följer av lag. FI har emellertid stannat för att inte införa någon sådan särföreskrift för räkenskapsåret 2006.

Särföreskrifter om ställda säkerheter till närstående

Enligt IAS 24 ska olika upplysningar lämnas om närståenderelationer. För institut kan man därför utmönstra 5 kap. 18 § tredje stycket FFFS 2004:20 om särskilda upplysningar om ställda säkerheter och ansvarsförbindelser till koncern- och intresseföretag.

För försäkringsföretag kräver FRD en föreskrift om upplysningar om ställda säkerheter och ansvarsförbindelser till förmån för anknutna företag (artikel 14 i det fjärde direktivet¹²). Särföreskriften i 5 kap. 26 § FFFS 2004:21 bör därför behållas. Paragrafen bör dock begränsas till intresseföretag eftersom motsvarande upplysningskrav beträffande dotterföretag följer av lag. I allmänna råd till paragrafen bör istället erinras om lagbestämmelsen.

2.4.7 Accepterade säkerheter som kan säljas fritt

I fråga om accepterade säkerheter som kan säljas fritt bör IFRS få tillämpas utan särföreskrifter.

¹² Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 28 juli 1978 om årsbokslut i vissa typer av bolag.

För institut behålls p.g.a. EG-direktiv särföreskriften i 5 kap. 19 § FFFS 2004:20 om upplysningar om medel som förvaltas i eget namn men för tredje persons räkning.

Skäl

För mottagna (accepterade) säkerheter, vare sig det är finansiella eller icke-finansiella tillgångar, som kan säljas eller pantsättas även om ägaren inte underlåter att betala anges bl.a. det verkliga värdet för accepterad säkerhet samt villkor och förutsättningar för användningen (se IFRS 7 punkt 15).

Det aktuella upplysningskravet i IFRS 7 saknar en direkt motsvarighet i särföreskrifterna. I denna del kan IFRS tillämpas utan särföreskrifter

Enligt 5 kap. 19 § FFFS 2004:20 ska för var och en av posterna i balansräkningen lämnas uppgift om summan av de medel som förvaltats i eget namn men för tredje persons räkning. Bestämmelsen införlivar tvingande föreskrifter i artikel 10 BRD och måste därför behållas.

2.4.8 Avsättningskonton för kreditförluster

Upplysningar enligt IFRS om avsättningskonton för kreditförluster på finansiella tillgångar kan tillämpas i instituts och försäkringsföretags finansiella rapporter utan särföreskrifter. 5 kap. 10 och 32 §§ FFFS 2004:20, som behandlar upplysningar om gruppvisa reserveringar för lånefordringar, utmönstras därmed.

Skäl

Särföreskrifter om avsättningskonton och gruppvisa nedskrivningar i institut

Om finansiella tillgångar skrivits ner p.g.a. kreditförluster och företaget beaktar detta i en separat redovisning¹³, istället för att direkt reducera ifrågavarande tillgångars värde, ska företaget lämna upplysningar om detta och en redogörelse om förändringarna under perioden. Dessa förändringar ska delas upp på olika klasser av finansiella tillgångar (IFRS 7 punkt 16).

Den nya standardens upplysningar om avsättningskonton eller liknande redovisningar för gruppvisa nedskrivningar på finansiella tillgångar kan närmast jämföras med vissa regler i 5 kap. 10 och 32 §§ FFFS 2004:20 som behandlar upplysningar om gruppvisa reserveringar för lånefordringar.

IFRS 7 gäller i aktuella delar, till skillnad från FFFS 2004:20, ”reserveringar” för kreditförluster på alla finansiella tillgångar uppdelat på klasser enligt IFRS 7, medan särföreskrifterna avser enbart lånefordringar. Enligt särföreskrifterna krävs dock en ytterligare precisering av kreditförluster jämfört med vad som direkt framgår av IFRS 7 punkt 16. Bland annat krävs upplysningar om specifika och gruppvisa reserveringar för individuellt respektive gruppvis värderade lånefordringar.

¹³ Exempelvis *avsättningskonton* för att ta hänsyn till individuella värdenedgångar eller liknande redovisningar för gruppvisa reserveringar av tillgångarna.

Sammanfattningsvis bör ändå upplysningar om avsättningskonton eller liknande redovisningar för kreditförluster enligt IFRS 7 få gälla för instituts notupplysningarna utan särföreskrifter. Detta innebär att notupplysningar om olika slag av nedskrivningar kan komma att lämnas på ett mindre detaljerat sätt än tidigare. Upplysningarna enligt IFRS ska dock avse alla finansiella tillgångar och dessutom delas upp på olika klasser av finansiella instrument.

Vi har övervägt om institut bör lämna mera detaljerad information om kreditförluster i förvaltningsberättelsen på det sätt som närmare behandlats och motiverats i avsnitt 5. Vi anser dock inte att borttagna särupplysningar är så pass väsentliga för externa intressenter att informationen måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (eller 2005 om de nya redovisningsföreskrifterna tillämpas i förtid). Ingen remissinstans har heller invänt mot den bedömningen.

Särföreskrifter om avsättningskonton och gruppvisa reserveringar i försäkringsföretag

I FFFS 2004:21 finns inga särskilda bestämmelser om upplysningar om avsättningskonton eller andra gruppvisa reserveringar för finansiella tillgångar. I detta avseende kan IFRS 7 gälla för försäkringsföretag utan särföreskrifter.

2.4.9 Sammansatta instrument med flera inbäddade derivat

IFRS 7 punkt 17 kan gälla både för institut och försäkringsföretag utan särföreskrifter.

Skäl

Om ett företag gett ut instrument som innehåller både en skulddel och en egetkapitaldel och instrumentet innehåller flera inbäddade derivat vilkas värde är beroende av varandra, t.ex. inlösenbara konvertibla skuldinstrument, ska förekomsten av dessa derivat anges (se IFRS 7 punkt 17).

Det är enligt FI lämpligt att de aktuella upplysningsreglerna i IFRS 7 kan gälla för både institut och försäkringsföretag, utan särföreskrifter från FI. Reglerna tillämpas med de tilläggsupplysningar om konvertibla lån m.m. som följer av lag (5 kap. 13 § ÅRL som gäller enligt 5 kap. 1 § ÅRKL respektive 5 kap. 1 § ÅRFL).

2.4.10 Inställda betalningar och andra avtalsbrott avseende låneskulder

IFRS 7 kan i fråga om inställda betalningar och andra avtalsbrott avseende låneskulder gälla både för institut och försäkringsföretag utan särföreskrifter.

Skäl

För på balansdagen inställda betalningar och andra avtalsbrott avseende låneskulder ("loans payable") ska enligt IFRS 7 anges bl.a. detaljer om dröjsmålet under perioden beträffande kapital och ränta, de redovisade beloppen

och huruvida gottgörelse eller omförhandling av villkoren eller förutsättningarna skett före godkännande av de finansiella rapporternas utfärdande (IFRS 7 punkt 18). Med "låneskulder" avses obligationer och andra finansiella skulder än kortfristiga leverantörsskulder med normala kreditvillkor (IFRS 7 Bilaga A).

Samma upplysningar som krävs enligt IFRS 7 punkt 18 ska lämnas om andra avtalsbrott avseende sådana skulder där långgivaren kan kräva påskyndad betalning, om inte avtalsbrottet gottgjorts eller villkoren omförhandlats senast på balansdagen (IFRS 7 punkt 19).

Upplysningskraven i punkt 18 och 19 i IFRS 7 om inställda betalningar och andra avtalsbrott avseende låneskulder bör kunna gälla för institut och försäkringsföretag utan särföreskrifter. Dessa regler saknar direkt motsvarighet i gällande särföreskrifter.

2.5 Minimiupplysningar till resultaträkningen och eget kapital

2.5.1 Intäkter, kostnader, vinster och förluster avseende finansiella instrument

Särföreskrifterna med krav på notupplysningar om resultatposter tas bort till förmån för de specifikationer av resultaträkningen som ska lämnas enligt IFRS.

Särföreskrifterna för institut i 5 kap. 25 § FFFS 2004:20 om ränteintäkter uppdelat på värdepapper och övrigt behålls p.g.a. BRD.

5 kap. 27 § FFFS 2004:20 om erhållna utdelningar från koncern- och intresseföretag behålls p.g.a. BRD. Detsamma gäller 5 kap. 37 § FFFS 2004:20 om upplysningar om kostnader för efterställda skulder.

Särföreskrifterna för institut i 5 kap. 29 § FFFS 2004:20 om specificering av nettoresultat av finansiella transaktioner tas bort. För försäkringsföretag utgår 5 kap. 34–36 §§ FFFS 2004:21 om specifikationer av kapitalavkastning samt realiserade vinster och förluster.

För institut utmönstras också särföreskrifterna i 5 kap. 28 § FFFS 2004:20 om provisionsintäkter och provisionskostnader.

Skäl

Upplysningar om resultatposter generellt

Särföreskrifternas tilläggsupplysningar till resultaträkningen är i hög grad relaterade till olika resultat- och balansposter som ska redovisas enligt lag. Minimiupplysningarna om nettovinst eller nettoförlust från finansiella in-

strument i IFRS 7 punkt 20 a) är däremot kopplade till kategorier enligt IAS 39.

Särföreskrifter med krav på tilläggsupplysningar om resultatposter bör, på samma sätt som specifikationer till balansräkningen, som regel tas bort till förmån för de specifikationer av resultaträkningen som ska lämnas enligt IFRS 7, om det inte finns särskilda skäl för att behålla en särföreskrift.

Det bör framhållas att borttagandet av särföreskrifterna om preciseringar av poster i resultaträkningen i praktiken inte behöver innebära någon större förändring. När intäcks- och kostnadsposter är väsentliga ska nämligen en separat upplysning lämnas om karaktär och belopp (i resultaträkningen eller i noterna) enligt punkt 86 i IAS 1.

Upplysningar om ränteintäkter och räntekostnader

Minimiupplysningar om ränta avser enligt punkt 20 b) i IFRS 7 enbart totala ränteintäkter och totala räntekostnader för instrument som anskaffningsvärderas samt ränteintäkter på osäkra ("impaired") finansiella tillgångar (i enlighet med punkt AG i IAS 39). Enligt särföreskrifterna krävs för institut upplysningar om ränta fördelat på olika utlånings- och värdepappersposter, medan det för försäkringsföretag krävs uppdelning av ränta uppdelat på i princip räntebärande värdepapper och övriga instrument.

Även upplysningsreglerna om resultatposter bör renodlas för att inte i onödan överlappa IFRS 7. Mot denna bakgrund bör särföreskrifterna för institut i 5 kap. 25 § FFFS 2004:20 om räntor begränsas till vad BRD kräver, dvs. upplysningar om ränteintäkter på räntebärande värdepapper (jfr artikel 27.1). Begreppet fast avkastning i EG-direktiven motsvarar nämligen vad som enligt svensk terminologi kallas för ränta (jfr SOU 1994:17 s. 111). I övriga fall tillgodoses informationen enligt artikel 27 i BRD av bestämmelserna om uppställningsform.

Vidare bör även särföreskrifterna i 5 kap. 25 § FFFS 2004:20 om räntenetto behållas till följd av kvarstående möjlighet att redovisa finansiell leasing som operationell i juridisk person. Motiven för detta har utvecklats i avsnitt 2.5.2.

Upplysningar om utdelning, kostnader för efterställda skulder, nettoresultat av finansiella transaktioner och kapitalavkastning

Föreskrifterna i 5 kap. 27 § FFFS 2004:20 om specifikationer av utdelningar från närstående företag bör behållas på grund av BRD (jfr artikel 27.3). Det samma gäller 5 kap. 37 § om upplysningar om kostnader för efterställda skulder (jfr artikel 41.2 i BRD).

För institut innebär våra utgångspunkter att också särföreskrifterna i 5 kap. 29 § FFFS 2004:20 om specificering av nettoresultat av finansiella transaktioner bör tas bort.

Utgångspunkterna för vår översyn av föreskrifterna, talar för att också särföreskrifterna för försäkringsföretag i 5 kap. 34 och 35 §§ FFFS 2004:21 om

specifikationer av kapitalavkastning bör tas bort. Detsamma gäller 5 kap. 36 § om specifikationer av realiserade vinster respektive förluster.

Det kan åter erinras om att när intäcks- och kostnadsposter är väsentliga anges separat upplysning om karaktär och belopp (se IAS 1 punkt 86).

Upplysningar om provisioner

För institut krävs enligt särföreskrifter i 5 kap. 28 § FFFS 2004:20 utförliga upplysningar om provisionsintäkter och provisionskostnader av olika slag. Enligt punkt 20 c) i IFRS 7 räcker det i minimifallen med upplysningar om totala provisionsintäkter och provisionskostnader uppdelade på dels finansiella tillgångar eller skulder som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen, dels depositions- och annan förvaltningsverksamhet. I många fall är upplysningarna enligt föreskrifterna alltså både mer detaljerade och långtgående än enligt IFRS.

För institut bör man ändå ta bort särföreskrifterna i 5 kap. 28 § FFFS 2004:20 om provisionsintäkter och provisionskostnader.

För försäkringsföretag innebär IFRS 7 punkt 20 c) den nyheten att uppgift behöver lämnas om provisionsintäkter och -kostnader uppdelat på finansiella tillgångar eller skulder som inte värderas till verkligt värde i resultaträkningen respektive förvaltningsverksamhet.

2.5.2 Särföreskrifter om leasing

Särföreskrifterna i 5 kap. 25 § sista stycket FFFS 2004:20 behålls och justeras så att institut som bedriver leasingverksamhet ska lämna en notupplysning om ett "samlat räntenetto". Upplysningen ska, utöver ränteintäkter och räntekostnader, inkludera leasingintäkter och avskrivningar för finansiella tillgångar som omfattas av finansiella leasingavtal enligt IAS 17, men som redovisas som operationella leasingavtal med stöd av RR 32 Redovisning för juridiska personer.

Särföreskrifterna i 5 kap. 8 och 26 §§ FFFS 2004:20 om notupplysningar om leasingaffärer respektive leasingsintäkters bruttobelopp respektive avskrivningar enligt plan behålls tills vidare.

Det införs inte några nya särföreskrifter om upplysningar om leasing.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* har tillstyrkt den ändrade notupplysningen om ett samlat räntenetto. *Finansbolagens Förening* har förutsatt att upplysningen även omfattar finansiella leasingavtal som inte redovisas som operationella. Remissinstanserna har i övrigt inte haft några invändningar mot förslagen i decemberremissen¹⁴.

¹⁴ Utkast till Motivpromemoria 7 Upplysningar om finansiella leasingavtal som redovisas som operationella i årsredovisningen för juridisk person.

Bakgrund

Enligt IAS 17 Leasingavtal är ett finansiellt leasingavtal ett leasingavtal där ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Äganderätten kan, men behöver inte, slutligen övergå till leasetagaren. Ett leasingavtal som inte är finansiellt är ett operationellt leasingavtal.

Om ett leasingavtal ska betraktas som finansiellt eller operationellt beror enligt IAS 17 på avtalets ekonomiska innebörd och inte på avtalets civilrättsliga form.

Vid en finansiell leasing ska leasetagaren redovisa leasingobjektet som tillgång och uppta en relaterad skuld i balansräkningen medan leasegivaren redovisar tillgången som fordran på leasetagaren i balansräkningen.

Vid en operationell leasing ska leasetagaren normalt kostnadsföra leasingavgifterna linjärt över leasingperioden. Leasegivaren intäktför normalt leasingavgifterna linjärt, och ska i balansräkningen fördela tillgångar för vilka operationella leasingavtal ingåtts på slag av tillgång. Leasingavtal i institut uppfyller i allmänhet kriterierna för vad som redovisningsmässigt utgör finansiell leasing.

Enligt Redovisningsrådet är en fullständig tillämpning av reglerna i IAS 17 om finansiella leasingavtal inte alltid praktiskt genomförbart. Anledningen är att särskilda regler för beskattning på basis av sådan redovisning saknas eller är ofullständiga. Finansiella leasingavtal i juridisk person kan därför redovisas enligt de regler som gäller för operationella leasingavtal, inklusive kraven på upplysningar (RR 32 (2004) punkt 28).¹⁵ Rekommendationen har gällt utan särregler för alla finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS (se allmänna råd till 2 kap. FFFS 2004:20 och FFFS 2004:21).

Om försäljningspriset i en ”sale and lease back transaktion”, där leasingavtalet är ett finansiellt avtal, avviker från tillgångens redovisade värde också i juridisk person, ska skillnaden behandlas i enlighet med punkt 59 och 61 i IAS 17. Detta följer av RR 32 (2005)¹⁶ punkt 29 och gäller även om avtalet redovisas enligt de regler som gäller för operationella leasingavtal. Inte heller på denna punkt har det gällt några särregler för finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

Skäl

FI har ovan (se avsnitt 2.5.1) tagit ställning för att föreskrifterna i 5 kap. 25 § FFFS 2004:20 om ränteintäkter och räntekostnader i allt väsentligt tas bort till förmån för IFRS 7 punkt 20. Sedan tidigare gäller emellertid enligt paragrafen ett upplysningskrav om ett räntenetto, som även inkluderar ett leasingnetto. Till skillnad från delsummeringsraden ”Räntenetto” i resultaträkningen ingår där även institutets eventuella leasingintäkter och avskrivningar

¹⁵ RR 32 Redovisning för juridiska personer som Redovisningsrådet beslutade i december 2004. Undantaget i RR 32 gäller punkt 20-32 och 36-48 i IAS 17.

¹⁶ Ny version av RR 30 Kompletterande redovisningsregler för koncerner som Redovisningsrådet beslutade i december 2005.

enligt plan på leasingobjekt. Skillnaden tydliggörs i de allmänna råden i bilaga 3 till FFFS 2004:20.

Till följd av undantaget från IAS 17 finns det enligt FI särskilda skäl för att behålla en särföreskrift för institut som kräver information om ett räntenetto inklusive leasing. Till skillnad från tidigare bör emellertid klarläggas att informationen ska inkludera leasingintäkter och avskrivningar enligt plan för tillgångar som omfattas av leasingavtal som klassificeras som finansiella leasingavtal enligt IAS 17, men som redovisas som operationella leasingavtal. Detta innebär i förekommande fall att operationell leasing enligt IAS 17 som redovisas som operationell leasing i fortsättningen inte kommer att ingå i upplysningskravet. Vidare införs begreppet ”samlad räntenetto” för att tydligare markera skillnaden mot resultaträkningens begrepp. Som *Finansbolagens Förening* förutsatt omfattar upplysningarna även leasingintäkter från finansiella leasingavtal som inte redovisas som operationella, vilket tydliggjorts i förhållande till förslaget i decemberremissen.

Enligt 5 kap. 8 § FFFS 2004:20 ska institut lämna vissa upplysningar om leasingaffärer. Dessa avser bl.a. värdet av leasingaffärer som redovisas i var och en av posterna i balansräkningen samt upplysningar om avskrivningsmetoder m.m. Enligt 5 kap. 26 § FFFS 2004:20 ska leasingintäkters bruttobelopp och planenliga avskrivningar specificeras i not till posten leasingintäkter.

Nämnda bestämmelser har inte behandlats i någon förslagspromemoria och det behöver därför övervägas vidare om särföreskrifterna bör utmönstras eller behållas på grund av särskilda skäl. Dessa särföreskrifter har därför tills vidare behållits.

I en Förslagspromemoria¹⁷ diskuterades även en mera allmän upplysningsregel om effekter på ställning och resultat av att finansiella leasingavtal enligt IAS 17 redovisas som operationella. Som FI tidigare tagit ställning till kan upplysningen i vart fall inte anses som så angelägen att den bör införas för räkenskapsåret 2006. Ingen remissinstans har heller invänt mot den bedömningen.

---

¹⁷ Förslagspromemoria 7 Upplysningar om finansiella leasingavtal som redovisas som operationella i årsredovisningen för juridisk person.

2.5.3 Nedskrivningar av finansiella instrument

Föreskrifterna och de allmänna råden i 13 § i bilaga 2 till FFFS 2004:20 om redovisningen av posten Kreditförluster, netto, i resultaträkningen behålls p.g.a. lag för institut.

Däremot utmönstras 5 kap. 31 § FFFS 2004:20 som avser notupplysningar om nedskrivningar och återföringarna avseende posten Kreditförluster, netto. Även 5 kap. 32 § FFFS 2004:20 som kräver detaljerade upplysningar om reserveringar och transaktionsrisk tas bort.

Vissa särföreskrifter för institut i 5 kap. 35 § första stycket FFFS 2004:20 om specifikation av betydande nedskrivningar och reverseringar avseende finansiella tillgångar behålls p.g.a. EG-direktiv. I övrigt utgår särföreskrifterna i paragrafen.

Särföreskrifter för försäkringsföretag i 5 kap. 34 och 35 §§ FFFS 2004:21 om specifikationer av nedskrivningar och reverseringar avseende finansiella tillgångar tas bort.

Skäl

Redovisningen av posten Kreditförluster, netto, i institut

Enligt ÅRKL ska nedskrivningar och återföringar av nedskrivningar (reverseringar) för utlåning eller ansvarsförbindelser redovisas netto i posten Kreditförluster. Redovisningen följer av en option i BRD som utnyttjades i samband med direktivets införande. Det är således inte möjligt för FI att föreskriva en annan uppställningsform, t.ex. en bruttoredovisning av kreditförluster i resultaträkningen.

Reglerna i 13 § i bilaga 2 till FFFS 2004:20 om vad som ingår i posten Kreditförluster, netto, införlivar tvingande bestämmelser enligt artikel 33.1 i BRD, och bör också behållas.

Nedskrivningar och reverseringar i institut

IFRS 7 punkt 20 e) innebär att upplysningar ska lämnas om storleken av eventuella "nedskrivningsförluster" för olika klasser av finansiella tillgångar. Bestämmelserna i 5 kap. 31 § FFFS 2004:20 är däremot – som en konsekvens av att de kopplats till posten Kreditförluster, netto – begränsade till upplysningar om nedskrivningar och återföringar för fordringar av betydelse och som redovisas som utlåning eller ansvarsförbindelser. Upplysningar om nedskrivningar och reverseringar av värdepapper framgår istället direkt av balansräkningen.

IFRS 7 ger dock inte säkert information om nedskrivningar och reverseringar uppdelat på lånefordringar och ansvarsförbindelser respektive värdepapper, om inte institutet använder just en sådan klassificering. Som tidigare framhållits innebär redan punkt 86 i IAS 1 att väsentliga poster ska specificeras till karaktär och belopp. Det är dock inte säkert att specifikationerna enligt IFRS 7 blir lika utförliga som tidigare.

Enligt 5 kap. 31 § FFFS 2004:20 krävs upplysningar om fordringar uppdelat på kreditinstitut, allmänheten, intresseföretag och koncernföretag. IFRS 7 innehåller visserligen krav på upplysningar om koncentrationer av kreditrisk, där en fördelning på motparter och geografiska områden aktualiseras. Det är dock inte givet att en uppdelning på allmänheten och kreditinstitut alltid är mest relevant att välja enligt IFRS 7. Som tidigare framhållits ska olika upplysningar om transaktioner med närstående lämnas enligt IAS 24.

Nämnda upplysningsregler är i vart fall inte tvingande enligt artikel 33.3 i BRD när medlemsstaten med stöd av en option tillåter kvittning mellan kostnader och intäkter, så att endast en nettopost redovisas, såsom Sverige har gjort genom införandet av posten Kreditförluster, netto. Sär föreskrifterna i 5 kap. 31 § FFFS 2004:20 kan därför tas bort.

Bestämmelserna i 5 kap. 32 § FFFS 2004:20 innebär mera detaljerade krav än IFRS 7 om kreditförluster för lånefordringar även med hänsyn till att väsentliga poster ska specificeras till karaktär och belopp enligt IAS 1. Eftersom sär föreskriften inte är föranledd av EG-direktiv eller lag kan den ändå tas bort.

Sär föreskrifterna i 5 kap. 35 § första stycket FFFS 2004:20 om specifikationer av nedskrivningar och reverseringar av betydelse avseende finansiella tillgångar är betingade av EG-direktiv och bör därför behållas (jfr artikel 34.3 i BRD).

Sär föreskrifterna kräver även specifikationer av nedskrivningar och reverseringar som avser intresse- och koncernföretag. Upplysningar om detta kan istället bli aktuella enligt IAS 24. I denna del kan därför sär föreskrifterna utmönstras (5 kap. 35 § andra stycket FFFS 2004:20).

Nedskrivningar och reverseringar i försäkringsföretag

Reglerna för försäkringsföretag i 5 kap. 34 och 35 §§ FFFS 2004:21 om bl.a. specifikationer av nedskrivningar på finansiella placeringstillgångar är inte heller motiverade av EG-direktiv. De kan därför utgå av samma skäl som för institut.

Särupplysningar i förvaltningsberättelsen

Såsom tidigare framgått har vi övervägt om institut bör lämna mera detaljerad särupplysningar om gruppvisa nedskrivningar i förvaltningsberättelsen men avstått från att införa regler om detta (se avsnitt 2.4.8). Vi anser inte heller att de i detta avsnitt behandlade upplysningarna är så pass väsentliga för externa intressenter att informationen måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006. Ingen remissinstans har invänt mot den bedömningen.

2.6 Övriga upplysningar av betydelse för företagets finansiella ställning och resultat

2.6.1 Upplysningar om redovisningsprinciper

Särföreskrifter om notupplysningar om redovisningsprinciper för bl.a. finansiella instrument i institut och försäkringsföretag (5 kap. 44 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 41 § FFFS 2004:21) utgår till förmån för bl.a. IAS 1 och IFRS 7 punkt 21.

Särföreskrifterna för försäkringsföretag (5 kap. 42 § FFFS 2004:21) om en jämförelse i not mellan, å ena sidan, tillämpade redovisningsprinciper för redovisning av avtal om försäkring som ett finansiellt instrument och, å andra sidan, de principer som skulle ha tillämpats om avtalet redovisats som ett försäkringsavtal utgår. Denna information är dock enligt vår mening så pass väsentlig att den bör lämnas i förvaltningsberättelsen på sätt som anges i avsnitt 5.

Särföreskrifter för institut om förekomst och effekt av koncentrationer av lånefordringar utgår, till förmån för IFRS 7. Detsamma gäller särföreskrifter om principer och regler för utlåning. (Allmänna råden till 5 kap. 44 § FFFS 2004:20)

Remissinstanserna: Enligt SCB bör en redogörelse för tillämpade värderings- och redovisningsprinciper inte utgå, åtminstone inte för 2006, då även äldre redovisningsregler kan tillämpas. *Bankföreningen* anser att FI inte bör reglera var instituten ska lämna den behållna särupplysningen om redovisningsprinciper, utan detta bör lämnas till instituten själva att avgöra.

Skäl

Upplysningar om redovisningsprinciper enligt IFRS

I enlighet med IAS 1 Utformning av finansiella rapporter punkt 108 anges i sammanställningen över betydande *redovisningsprinciper* den värderingsgrund (eller de värderingsgrunder) som tillämpas vid upprättande av de finansiella rapporterna och övriga tillämpade redovisningsprinciper som är relevanta för förståelsen av de finansiella rapporterna (IFRS 7 punkt 21). I vägledningen för tillämpningen ges exempel på vad sådana upplysningar kan avse när det gäller redovisningen av finansiella instrument (IFRS 7 Bilaga B punkt B5).

Särföreskrifter om notupplysningar om redovisningsprinciper

Upplysningar om redovisningsprinciper enligt IAS 1 och exemplen i bilaga B till IFRS 7 är anpassade till nya IAS 39 på ett bättre sätt än föreskrifterna. IFRS godtar inte heller generellt mindre information om redovisningsprinciper än föreskrifterna. Särföreskrifterna om redovisningsprinciper kan därför utmönstras (5 kap. 44 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 41 § FFFS 2004:21).

För de som tillämpar lagbegränsad IFRS gäller dessutom alltjämt, utöver IFRS, tvingande regler i lag som innebär att tillämpade värderings- och om-

räkningsprinciper ska beskrivas i not (5 kap. 2 § ÅRL och 5 kap. 1 § ÅRKL respektive 5 kap. 1 § ÅRFL).

För företag som under år 2006 tillämpar äldre redovisningsföreskrifter gäller samma regler som tidigare.

Vid bedömer därför inte att de finansiella företagens information om redovisningsprinciper kommer att försämrats jämfört med vad som hittills varit fallet.

Särföreskrifter om upplysningar om avtal om försäkring som redovisas som finansiella instrument

För försäkringsföretag innebär de tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna att vissa avtal om försäkring, som betraktas som ett försäkringsavtal enligt FRL, istället ska redovisas som ett finansiellt instrument enligt ÅRFL.

Detta är en stor förändring för externa intressenter som det finns särskild anledning att beakta i upplysningssammanhang. Man bör därför, åtminstone tills vidare, behålla nuvarande krav på försäkringsföretag om en beskrivning av sådana avtal och en jämförelse av redovisningsprinciper med de principer som skulle ha tillämpats om avtalet redovisats som ett försäkringsavtal (5 kap. 42 § FFFS 2004:21).

Det finns emellertid inte särskilda skäl för att den nu diskuterade särupplysningen också ska behöva lämnas som en notupplysning. Upplysningarna bör därför lämnas i förvaltningsberättelsen på sätt som anges i avsnitt 5. Detta gäller även för räkenskapsåret 2005, om de nya redovisningsföreskrifterna tillämpas i förtid.

Bankföreningen anser att FI inte bör reglera var instituten ska lämna denna information. En bestämmelse att informationen ska lämnas just i förvaltningsberättelsen förefaller enligt föreningen olämplig, eftersom informationen i så fall blir mer ”undagömd” och mindre läst än om den lämnas på andra ställen. Skälet till denna ståndpunkt från Bankföreningen är att förvaltningsberättelsen inte ingår som en del i de obligatoriska avsnitten i en årsredovisning upprättad enligt IFRS. Denna förändring innebär enligt föreningen att instituten för 2005 genomför dramatiska layoutförändringar av sina års- och koncernrapporter. Dessa layoutförändringar kommer att innebära att notapparaten lyfts fram på ett helt annat sätt än tidigare. Därigenom är det ännu mer lämpligt än tidigare att lämna olika former av tilläggsinformation i notapparaten.

Med anledning av föreningens synpunkter kan följande framhållas. Upplysningarna om redovisningsprinciper lämnas såsom en egen del till följd av IAS 1 och utgör notupplysningar enligt årsredovisningslagarnas terminologi. Den aktuella särupplysningen avser emellertid delvis ett annat slag av upplysning. Upplysningen avser en mera permanent jämförelse mellan, å ena sidan, tillämpade principer för avtal om försäkring enligt FRL som redovisas som ett finansiellt instrument och, å andra sidan, de principer som hade tillämpats om avtalet hade redovisats som ett försäkringsavtal. Det är också

fråga om en särupplysning i förhållande till IFRS. De nya redovisningsföreskrifternas utgångspunkt är visserligen att den aktuella särupplysningen lämnas i förvaltningsberättelsen. Informationen får dock lämnas i noterna om det hänvisas dit. På så sätt får företaget de facto en valfrihet att lämna särupplysningen där det bedöms lämpligast.

Koncentrationer av lånefordringar samt om principer och regler för utlåning

Enligt de allmänna råden till 5 kap. 44 § FFFS 2004:20 bör institut också lämna upplysningar om vissa förhållanden som inte direkt hör till antagna redovisningsprinciper. Det är fråga om vissa upplysningar om andra relevanta faktorer som har samband med utlåning. Det kan exempelvis gälla förekomst och effekt av koncentrationer av lånefordringar, förändringar i detta avseende samt förändringar i låntagarnas ekonomiska omvärld. Vidare omfattas förändringar i principer och praxis för utlåning, däribland reglerna för kreditgivning, inkassering och återvinningsåtgärder.

Upplysningar om koncentrationer av lånefordringar avser förhållanden som enligt IFRS 7 ska beaktas inom ramen för upplysningar om koncentrationer av kreditrisker (se IFRS 7 punkt 34). Allmänna råden i 5 kap. 44 § FFFS 2004:10 i denna del kan därför utgå.

Särföreskrifter i den andra delen av de allmänna råden, dvs. om förändringar i principer och praxis för utlåning, omfattas däremot inte säkert av IFRS 7, även om vissa förhållanden kan ingå som en del av upplysningarna om hanteringen av kreditrisker (jfr IFRS 7 punkt 33). Förhållandena kan också vara relevanta att beskriva i förvaltningsberättelsen såsom information om väsentliga förändringar i verksamheten (jfr 6 kap. 1 § FFFS 2004:20 respektive 2004:21). Allmänna råden i 5 kap. 44 § FFFS 2004:10 i denna del kan därför utgå.

2.6.2 Principer för säkringsredovisning

IFRS 7 punkt 22–24 om säkringsredovisning, kan tillämpas utan särföreskrifter. Vissa särföreskrifter för institut i 5 kap. 44 § FFFS 2004:20 kan därför utgå.

Skäl

Upplysningar om principer för säkringsredovisning

Ett företag som tillämpar säkringsredovisning ska lämna viss information om verkligt värdesäkringar, kassaflödessäkringar och säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter (se IFRS 7 punkt 22–24).

När det gäller upplysningar om säkringsredovisning kan punkt 22–24 i IFRS 7 gälla utan särföreskrifter både för institut och försäkringsföretag. Särföreskrifter för institut i 5 kap. 44 § FFFS 2004:20 om vissa upplysningar avseende principer för säkringsredovisning kan därför utgå. För försäkringsföretag saknas redan motsvarande särföreskrifter på området.

Upplysningar om säkringar

Enligt 5 kap. 41 § FFFS 2004:20 ska institut lämna upplysningar om derivat som är föremål för säkring. Föreskriften berör inte främst säkringsredovisning utan mera upplysningar om användningen av derivat för så kallade ekonomiska säkringar (och som inte alltid är föremål för säkringsredovisning). Dessa särföreskrifter behandlas närmare i samband med upplysningar om risker och riskhantering (se avsnitt 2.7.1).

2.6.3 Verkligt värde

5 kap. 22 § FFFS 2004:20 om upplysningar om redovisade undervärden för skulder utgår till följd av att IFRS 7 innehåller väsentligen samma regler. Detsamma gäller de allmänna råden till paragrafen om att vissa upplysningar enligt IFRS får lämnas uppdelat på olika balansposter.

Särföreskrifterna i 5 kap. 7 och 10 §§ FFFS 2004:21 om verkligt värde för bl.a. posterna Räntebärande värdepapper och lån till närstående företag samt Obligationer och andra räntebärande värdepapper utmönstras till förmån för IFRS 7.

Detsamma gäller särföreskrifterna för institut (5 kap. 44 § FFFS 2004:20) och försäkringsföretag (5 kap. 41 § FFFS 2004:21) om metoderna för att bestämma verkligt värde.

Bakgrund

Upplysningar om verkligt värde enligt IFRS 7

För varje klass av finansiella tillgångar eller skulder ska det verkliga värdet anges på ett sätt som möjliggör jämförelse med redovisat värde (IFRS 7 punkt 25).

Upplysningar om verkliga värden får lämnas netto endast om instrumentet har netto redovisats i balansräkningen (IFRS 7 punkt 26).

Upplysningar ska också lämnas avseende bl.a. tillämpade metoder och antaganden för att bestämma det verkliga värdet (IFRS 7 punkt 27).

Vissa upplysningar ska lämnas om den differens som i vissa fall uppkommer initialt mellan transaktionspriset och det redovisade värdet enligt tillämpad värderingsteknik, när inte transaktionspriset kan användas (IFRS 7 punkt 28).

Upplysningar om det verkliga värdet behöver i vissa fall inte lämnas. Det är, enligt IFRS 7 punkt 29,

a) när det redovisade värdet är en godtagbar approximation till det verkliga värdet, t.ex. för kortfristiga kundfordringar eller -skulder,

b) när ett onoterat egetkapitalinstrument eller vissa derivat kopplade till sådana instrument inte kan värderas tillförlitligt till verkligt värde, och därför värderas till anskaffningsvärde enligt IAS 39,

c) när ett kontrakt innehåller en diskretionär del, enligt beskrivningen i IFRS 4, vars verkliga värde inte kan mätas tillförlitligt.

I fall som avses i IFRS 7 punkt 29 b) och c) ska viss kompletterande information lämnas för att hjälpa användarna av informationen att bedöma möjliga skillnader mellan redovisat värde och verkligt värde (IFRS 7 punkt 30).

Skäl

Bör särföreskrifter om upplysningar om verkligt värde utmönstras?

Upplysningarna om verkligt värde på finansiella instrument och metoderna för beräkningen är viktiga i finansiella företag. IFRS 7 innehåller detaljerade upplysningsregler som är anpassade till IAS 39. Bland annat finns regler om onoterade egetkapitalinstrument, där ett verkligt värde inte tillförlitligt kan bestämmas.

För institut finns särföreskrifter i 5 kap. 22 § FFFS 2004:20 om upplysningar om undervärden för skulder. Motsvarande upplysningar blir emellertid relevanta vid en sådan jämförelse mellan redovisat och verkligt värde som ska göras enligt IFRS 7 punkt 25. Det finns därför inget skäl att behålla regeln.

Även de allmänna råden till 5 kap. 22 § FFFS 2004:20 som innebär att vissa upplysningar enligt IFRS får lämnas uppdelat på olika balansposter enligt ÅRKL bör utgå. Om en sådan gruppering är lämplig får bedömas i det enskilda fallet. IFRS 7 innebär att upplysningarna om finansiella instrument lämnas uppdelat på olika klasser utifrån vissa kriterier (IFRS 7 punkt 6).

Av samma skäl bör reglerna för försäkringsföretag om upplysningar om verkligt värde för värdepapper kopplade till vissa balansposter utmönstras (5 kap. 7 och 10 §§ FFFS 2004:21).

Detsamma gäller också för institut och försäkringsföretag när det gäller metoderna för att bestämma verkligt värde (5 kap. 44 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 41 § FFFS 2004:21). Motsvarande regler finns i IFRS 7 punkt 27.

2.7 Karaktär och omfattning av risker hänförliga till finansiella instrument

2.7.1 Kvalitativa och kvantitativa upplysningar om risker

Särföreskrifterna i 5 kap. 41 § FFFS 2004:20 om upplysningar om exponering och hantering av icke-finansiella risker utmönstras. Detsamma gäller de allmänna råden till paragrafen om finansiella och andra risker.

När det gäller upplysningar om koncentrationer av risker bör särföreskrifterna i 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 samt 5 kap. 40 § FFFS 2004:21 utgå till förmån för IFRS 7.

För försäkringsföretag behålls p.g.a. EG-direktiv särföreskrifter i 5 kap. 16 § FFFS 2004:21 om uppdelning av finansiella fordringar i direktförsäkring på försäkringstagare, försäkringsmäklare och försäkringsföretag. Till följd av ny lagstiftning ändras dock försäkringsmäklare till "försäkringsförmedlare". Den aktuella särföreskriften ska dock inte längre gälla för en koncernredovisning upprättad enligt IAS-förordningen.

Särföreskrifter om skulder i direkt försäkring uppdelat på försäkringstagare, försäkringsförmedlare och försäkringsföretag i 5 kap. 25 § FFFS 2004:21 utmönstras.

Det införs inga särföreskrifter om särupplysningar i förvaltningsberättelsen om fordringar och skulder i direktförsäkring uppdelade på nyss nämnda kategorier (se vidare avsnitt 5).

Till följd av EG-direktiv behålls för institut särföreskrifter om upplysningar om betydande förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man (5 kap. 40 § FFFS 2004:20).

Bakgrund

Upplysningar om kvalitativa och kvantitativa risker enligt IFRS 7

Enligt IFRS 7 ska lämnas kvalitativa och kvantitativa upplysningar som gör det möjligt för användarna av de finansiella rapporterna att bedöma karaktär och omfattning av de risker som uppstår genom finansiella instrument och som företaget är exponerat för på balansdagen (IFRS 7 punkt 31).

Upplysningarna som krävs i IFRS 7 punkterna 33–42 fokuserar på risker som härrör från finansiella instrument och hur de används. Dessa risker innefattar typiskt sett, men är inte begränsade till, kreditrisk, likviditetsrisk och marknadsrisk (IFRS 7 punkt 32). I IFRS 7 Bilaga A, som är en integrerad del av standarden, definieras dessa risker.

De *kvalitativa upplysningarna* om risker innefattar att för varje typ av risk som härrör från finansiella instrument ange exponeringen för risk och dess uppkomst, företagets mål, principer och metoder för att hantera risk samt metoder som används för att mäta riskerna. Vidare anges förändringar i nämnda avseenden i förhållande till tidigare period (IFRS 7 punkt 33).

De *kvantitativa upplysningarna* innefattar att för varje typ av risk som härrör från finansiella instrument ange följande.

- a) Sammanfattande kvantitativa data om företagets exponering för risken på balansdagen. Innehållet i upplysningarna ska baseras på den information som internt rapporteras till nyckelpersoner i ledande ställning enligt IAS 24, t.ex. styrelsen och verkställande direktören (se IFRS 7 punkt 34).
- b) Vissa minimiupplysningar som krävs enligt IFRS 7 punkterna 36–42, om dessa inte redan framgår av nyss nämnda sammanfattande kvantitativa data. Om risken är väsentlig ska dock upplysning ändå lämnas enligt IFRS 7 punkt 36–42 (jfr IAS 1 punkt 29–31 om väsentlighet).

c) Uppgifter om koncentrationer av risker, om detta inte redan framgår av nämnda sammanfattande kvantitativa data eller av minimiupplysningarna (se IFRS 7 punkt 34 och Bilaga B punkt B8).

Om de kvantitativa uppgifter som lämnas per balansdagen inte är representativa för företagets riskexponering under rapportperioden, skall företaget lämna ytterligare upplysningar som är representativa (IFRS 7 punkt 35).

Skillnader mellan upplysningar enligt IFRS 7 och särföreskrifterna

Upplysningar om risker enligt IFRS 7 och särföreskrifterna överlappar i stor utsträckning varandra. Här tas endast större generella skillnader upp.

Upplysningskraven enligt IFRS 7 är begränsade till finansiella instrument, men avser alla risker från sådana instrument. Särföreskrifterna i FFFS 2004:20 avser även risker från annat än finansiella instrument. Särföreskrifterna i FFFS 2004:21 är fokuserade på försäkringsrisker, ränterisker, valutarisiker och kreditrisker.

Enligt IFRS 7 ska upplysningarna om risker baseras på information som lämnas till ledningen. Särföreskrifterna är inriktade på att upplysningarna ska lämnas genom viss standardiserad information, även om det inte utesluts att upplysningarna kan sammanfalla med den interna information som ledningen tar fram för sin riskhantering.

Särföreskrifterna är inte lika generella i fråga om att upplysningarna ska avse balansdagen och att ytterligare informationen ska lämnas i fall upplysningarna om riskerna på balansdagen inte är representativa. I särföreskrifterna finns en sådan regel enbart för marknadsrisker i institut (jfr 5 kap. 42 § FFFS 2004:20).

Skäl

Vilka särföreskrifter om upplysningar om risker tas bort?

IFRS 7 är i fråga om upplysningar om risker från finansiella instrument mer heltäckande och godtar inte heller generellt mindre information än särföreskrifterna.

Enligt FI:s mening bör därför till att börja med särföreskrifterna i 5 kap. 41 § FFFS 2004:20 om exponering för och hantering av icke-finansiella risker tas bort. Som tidigare framgått skiljer inte IFRS på finansiella och andra risker utan enligt IFRS 7 beaktas alla risker hänförliga till finansiella instrument

De upplysningar som ska lämnas enligt IFRS 7 överlappar också sådana upplysningar som förordas enligt de allmänna råden till nämnda särföreskrifter, t.ex. när det gäller finansiella och juridiska risker från finansiella instrument. Även dessa allmänna råd bör utgå.

De allmänna råden som behandlar upplysningar om användningen av finansiella instrument m.m. bör också utgå.

Enligt vår mening behöver ändringarna inte innebära någon försämring av informationens kvalitet. Informationen kan tvärtom bli mer användbar för externa intressenter, eftersom moderföretag i större utsträckning kan utforma upplysningar om risker i årsredovisningen som är mer enhetliga med en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

Föreskrifterna skulle emellertid kunna behållas enbart avseende risker som härrör från annat än finansiella instrument, främst i fråga om upplysningar om operativa risker. Eftersom sådana upplysningar inte krävs i finansiella rapporter enligt IFRS kan det övervägas om upplysningarna bör lämnas i förvaltningsberättelsen på sätt som anges i avsnitt 5. Denna fråga tas upp i ett annat avsnitt (se avsnitt 5.4).

Även när det gäller försäkringsföretag bör som princip reglerna i IFRS 7 om kvalitativa och sammanfattande kvantitativa upplysningar om finansiella instrument som utgångspunkt få tillämpas utan särföreskrifter. I det följande behandlas närmare vilka särföreskrifter som berörs.

Koncentrationer av risker

Upplysningskrav om koncentrationer av risker kommer, enligt särföreskrifterna, endast direkt till uttryck när det gäller kreditrisker. IFRS 7 innebär däremot att koncentrationer av risker ska beskrivas för samtliga slag av förekommande risker hänförliga till finansiella instrument. Även när det gäller koncentrationer av risker bör särföreskrifterna, 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 40 §§ FFFS 2004:21, utgå till förmån för IFRS 7.

Som vi tidigare angett bör detsamma gälla vissa upplysningar om koncentrationer av lånefordringar som följer av allmänna råd till särföreskrifter om redovisningsprinciper enligt 5 kap. 44 § FFFS 2004:20 (se avsnitt 2.6.1).

I detta avseende bedöms IFRS 7 leda till mera heltäckande upplysningar om koncentrationer av risker jämfört med tidigare särföreskrifter.

Notupplysningar om fordringar och skulder inom direktförsäkring uppdelade på vissa motparter

För försäkringsföretag krävs, enligt särföreskrifterna, en uppdelning av fordringar och skulder inom direkt försäkring på försäkringsföretag, försäkringsmäklare och försäkringstagare.

FRD kräver att försäkringsföretag ska specificera angivna *fordringar* mot försäkringsföretag och försäkringsförmedlare. Man måste därför behålla nuvarande regler i 5 kap. 16 § FFFS 2004:21 såvitt avser fordringar. Till följd av ny lagstiftning på området bör emellertid försäkringsmäklare bytas ut mot ”försäkringsförmedlare”. Detta överensstämmer med ordalydelsen i direktivets artikel 6.

När det gäller motsvarande uppdelning av *skulder* inom direktförsäkring enligt 5 kap. 25 § FFFS 2004:21 finns inget särskilt skäl för att behålla en notupplysningar för årsredovisningen. Genom att upplysningskravet om direktförsäkringsskulder i not tas bort i årsredovisningen, bör man inte heller

kräva någon upplysning i not i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

Frågan blir då om informationen är så pass väsentlig att den istället bör lämnas som en särupplysning i förvaltningsberättelsen på det sätt som behandlas i avsnitt 5. Frågan är också om den på grund av EG-direktiv bibehållna särföreskriften om *fordringar* inom direktförsäkring på samma sätt som tidigare bör gälla för en koncernredovisning enligt IAS-förordningen (se 7 kap. 3 § FFFS 2004:21).

Bör särupplysningar om fordringar och skulder inom direktförsäkring upplade på vissa motparter lämnas i förvaltningsberättelsen?

Behovet och intresset av information om finansiella fordringar och skulder i direktförsäkring – som enligt tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter tills vidare behållits även i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen – motiverades främst av att rörelsereglerna i FRL avser att främja att åtaganden mot försäkringstagare fullgörs och att IFRS 7 kan innebära att väsentliga åtaganden, som tidigare redovisats som försäkringstekniska avsättningar, nu kan komma att redovisas som finansiella skulder. Upplysningarna om olika finansiella relationer i direktförsäkring bedömdes därför som relevant även i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen. Det konstaterades också att IFRS saknade motsvarande upplysningskrav.¹⁸

Upplysningar om fordringar och skulder på försäkringstagare, försäkringsförmedlare och försäkringsföretag torde dock främst ha intresse i FI:s tillsyn. Någon särföreskrift i ämnet, utöver vad som följer av EG-direktivet, bör därför inte behållas.

I fråga om upplysningar om risker med hänsyn till olika motparter gäller också mera allmänna regler i IFRS 7. Om upplysningen i det enskilda fallet ändå skulle vara relevant för att belysa t.ex. koncentrationer av kreditrisker, bör den lämnas både i årsredovisningen och koncernredovisningen till följd av punkt 34 i IFRS 7.

Sammanfattningsvis behålls särföreskrifter i 5 kap. 16 § FFFS 2004:21 om upplysningar om fordringar inom direktförsäkring enbart p.g.a. EG-direktiv. Särföreskriften bör därför inte längre gälla i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

Upplysningar om förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man

Institut ska enligt 5 kap. 40 § FFFS 2004:20 i not lämna upplysningar om förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man, i den mån verksamhetens omfattning är av betydelse i förhållande till verksamhetens storlek. Den särföreskriften, som i viss mening kan sägas visa organisatoriska risker, följer av artikel 41.2 f i BRD och måste därför behållas.

2.7.2 Kreditrisker

¹⁸ Se Motivpromemoria 1 till tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter, Nya koncernredovisningsföreskrifter för finansiella företag som tillämpar IAS-förordningen, 2004-12-30, avsnitt 3.5.

De allmänna råden till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 och föreskrifterna i 5 kap. 40 § FFFS 2004:21 om upplysningar om kreditrisker tas bort till förmån för IFRS 7.

Särföreskrifterna i 5 kap. 10 § FFFS 2004:20 om upplysningskrav om ore-glerade och nedskrivna lånefordringar utmönstras till förmån för IFRS 7.

Särföreskrifterna i 5 kap. 11–13 §§ FFFS 2004:20 om övertagen egendom tas bort och posten Värdeförändring på övertagen egendom (post 12 A) utgår från resultaträkningen.

Informationen om övertagen egendom i institut bedöms inte heller så väsentlig för externa intressenter att den måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se vidare avsnitt 5).

Eftersom tilläggsupplysningarna om övertagen egendom utmönstras, utmönstras även den särskilda resultatposten om årets värdeförändringar på övertagen egendom (14 § i bilaga 2 till FFFS 2004:20). Detta medför i sin tur följdändringar i reglerna för delårsrapporter i 8 kap. 4 § FFFS 2004:20.

Skäl

Upplysningar om exponeringar för kreditrisk

För varje klass av finansiella instrument ska anges det belopp som bäst representerar den maximala kreditrisken på balansdagen, utan hänsyn till mottagna säkerheter eller andra kreditförstärkningar (t.ex. överenskommelser om netting som inte uppfyller förutsättningarna för en netto-redovisning enligt IAS 32). Vidare ska anges en beskrivning av mottagna säkerheter eller andra kreditförstärkningar. Dessutom anges information om kreditkvaliteten på finansiella tillgångar som varken har förfallit till betalning eller är nedskrivningsbara. Företag anger också redovisat värde för tillgångar som annars skulle redovisas till betalning eller nedskrivna och vars villkor har omförhandlats (IFRS 7 punkt 36).

Ett institut bör redan i dag lämna upplysningar om kreditrisker enligt den generella hänvisningen till IFRS. I de allmänna råden till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 förordas dock att upplysningarna även bör innehålla uppgifter om exponeringen för kreditrisker med beaktande av säkerheter. Motsvarande information torde indirekt behöva lämnas inom ramen för IFRS 7 punkt 36. Där sägs att en beskrivning av säkerheter och andra kreditförstärkningar kopplat till exponeringsbeloppen för kreditrisker ska göras. De allmänna råden till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 kan därför tas bort.

Även för försäkringsföretag överlappar särföreskrifterna i 5 kap. 40 § FFFS 2004:21 i hög grad IFRS:s upplysningsregler om exponeringar för kreditrisker och bör kunna utmönstras. Dessa upplysningar är även knutna till varje tillgångspost istället för varje klass av finansiella instrument med kreditrisk som gäller enligt IFRS 7.

Om ett kreditinstitut eller försäkringsföretag vid uppgiftslämnandet tar hänsyn till rättsligt hållbara avtal om nettning, bör det, enligt de allmänna råden, vid uträkningen inte göras avdrag för sådana skulder som förfaller innan fordran förfaller. Eftersom säkerheter och kreditförstärkningar enligt IFRS 7 punkt 36 b) ska beskrivas med hänsyn till beloppen för exponeringar för kreditrisk, kan dessa regler utgå (5 kap. 42 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 40 § FFFS 2004:21).

Finansiella tillgångar som är oreglerade eller nedskrivna

För varje klass av finansiella tillgångar som antingen är förfallna till betalning eller nedskrivna lämnas särskilda analyser om detta samt en beskrivning av erhållna säkerheter och andra former av kreditförstärkningar (IFRS 7 punkt 37).

5 kap. 10 § FFFS 2004:20 innehåller upplysningskrav om lånefordringar. Dessa avser bl.a. osäkra och oreglerade lånefordringar som värderas med utgångspunkt i anskaffningsvärde. Punkt 37 i IFRS 7 är dock mera heltäckande och avser i princip även andra fordringar och övriga tillgångar som är oreglerade eller nedskrivningsbara. IFRS 7 innehåller till skillnad från föreskrifterna även krav på en beskrivning av säkerheter för oreglerade eller nedskrivna tillgångar samt en bedömning av sådana säkerheters verkliga värde, om det är möjligt.

Även IFRS 7 punkt 37 kan enligt FI tillämpas utan särföreskrifter, varför nämnda särföreskrifter i 5 kap. 10 § FFFS 2004:20 kan utgå (se även avsnitt 2.8 som behandlar andra frågor om upplysningar om lånefordringar).

Ianspråktaga säkerheter och andra kreditförstärkningar

Om ett företag under perioden tagit över tillgångar genom att ta kontroll över säkerheter eller ta i anspråk andra kreditförstärkningar (t.ex. garantier) och övertagandet uppfyller kriterierna för redovisning i balansräkningen enligt andra standarder, ska företaget ange

- a) tillgångarnas karaktär och deras redovisade värden
- b) strategier för att disponera tillgångarna eller använda dem i rörelsen, om tillgångarna inte är direkt konverteringsbara till kontanter (IFRS 7 punkt 38).

IFRS 7 punkt 38 innebär, till skillnad från IAS 32, att utförligare upplysningar bör lämnas om bl.a. vilka slag av egendom som övertagits till följd av förfallna lån, deras redovisade värde och, om de inte är omedelbart omvandlingsbara till kontanter, principerna för hur egendomen ska disponeras. Upplysningen är inte begränsad till ianspråktaga säkerheter som utgörs av finansiella tillgångar.

För institut finns särföreskrifter om upplysningar om övertagen egendom (5 kap. 11–13 §§ FFFS 2004:20). Dessa är, till skillnad från punkt 38 i IFRS 7, begränsade till sådana övertag som skett enligt viss rörelselagstiftning (se 1 kap. 2 § och 5 kap. 11–13 §§ FFFS 2004:20). Särföreskrifterna anger också konkret hur egendomen ska delas upp och kräver vissa specifika uppgifter om de olika slagen av egendom.

Vi anser ändå att nuvarande särföreskrifter för institut om övertagen egendom enligt särskild rörelselagstiftning inte ska behållas för institutens finansiella rapporter. Vi bedömer inte heller att informationen är så väsentlig att särupplysningar ska behöva lämnas enligt särföreskrifterna för förvaltningsberättelsen, i vart fall inte för räkenskapsåret 2006 på det sätt som diskuteras i avsnitt 5. Vilka upplysningar som institut behöver lämna om övertagen egendom enligt lagbegränsad IFRS bör därför tills vidare bedömas enbart med hänsyn till IFRS.

Som en konsekvens av IFRS 7 kommer även försäkringsföretag att omfattas av upplysningsregler enligt IFRS 7 om ianspråkta säkerheter och andra kreditförstärkningar.

Redovisning av övertagen egendom som särskild post i resultaträkningen

Eftersom tilläggsupplysningarna om övertagen egendom utmönstras, bör den särskilda resultatposten om årets värdeförändringar på övertagen egendom också utmönstras (se 14 § i bilaga 2 till FFFS 2004:20). Detta medför i sin tur följdändringar i reglerna för delårsrapporter i 8 kap. 4 § FFFS 2004:20.

2.7.3 Likviditetsrisker

Det behövs inga särföreskrifter om upplysningar om likviditetsrisker.

Skäl

Ett företag ska lämna en löptidsanalys avseende finansiella skulder som visar återstående kontraktstid till förfall samt en analys av hur företaget hanterar den likviditetsrisk som finns där (IFRS 7 punkt 39).

Upplysningar om likviditetsrisker för finansiella skulder enligt IFRS 7 punkt 39 omfattar både institut och försäkringsföretag. Några särföreskrifter i detta avseende kan inte anses befogade.

2.7.4 Marknadsrisker

Upplysningar om marknadsrisker kan i princip lämnas enligt IFRS 7 utan särföreskrifter.

På grund av BRD behålls för institut föreskrifterna i 5 kap. 6 § FFFS 2004:20 om indelning av bl.a. utlåning, värdepapper vissa löptider. I enlighet med minimikraven i BRD begränsas särföreskrifterna om löptidsinformation för vissa värdepapper till de som har en återstående löptid om högst 1 år. Det allmänna rådet om hur löptiden för osäkra fordringar bör bestämmas utgår.

Särföreskrifter i 5 kap. 43 § FFFS 2004:20 om upplysningar om utländska valutor begränsas till vad BRD kräver, dvs. till det samlade värdet av tillgångar eller skulder i utländsk valuta

För försäkringsföretag utmönstras upplysningar enligt 5 kap. 38 § FFFS 2004:21 om utländsk valuta avseende värderingsprinciper, nettoexponeringar och omräkningsdifferenser.

Särföreskrifter i 5 kap. 36 § FFFS 2004:20 om intäkternas geografiska fördelning behålls på grund av BRD.

Allmänna råden till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 om huruvida marknadsriskupplysningarna i årsredovisningen lämnats enligt en modell som godkänts av FI för beräkning av kapitalkrav utmönstras. Den särupplysningen kan inte heller anses som så väsentlig för externa intressenter att den bör lämnas i förvaltningsberättelsen på sätt som anges i avsnitt 5.

Motsvarande bedömning görs i fråga om särföreskrifterna för institut och försäkringsföretag i 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 18 § FFFS 2004:21, som avser att i känslighetsanalysen ange hur vissa specifika förändringar i marknadsfaktorer påverkar företagets eget kapital.

Däremot behålls för försäkringsföretag en särföreskrift i 5 kap. 18 § FFFS 2004:21 om hur marknadsförändringar påverkar villkorad återbäring (se vidare avsnitt 3.3).

Remissinstanserna: *Bankföreningen* anser att FI:s bestämmelser om de olika löptidsfördelningarna ska tas bort. I de fall de bibehålls krävs en textomarbeting så att inte FI:s föreskrift strider mot IAS 30. Vidare bör enligt föreningen allmänna rådet om hur osäkra fordringar ska hanteras utgå, eftersom begreppet inte längre är relevant i redovisningssammanhang.

Bakgrund

Upplysningar om marknadsrisk enligt IFRS 7

Ett företag ska som huvudregel lämna en *känslighetsanalys* för varje typ av marknadsrisk som företaget är exponerat för på balansdagen. Den ska utvisa hur resultatet och det egna kapitalet skulle ha påverkats av rimligt möjliga förändringar i den relevanta riskvariabeln på den dagen. Analysen ska också utvisa de metoder och antaganden som känslighetsanalysen bygger på, och förändringar i metoder och antaganden sedan föregående period samt orsaken till sådana förändringar (IFRS 7 punkt 40).

Alternativt om företaget använder känslighetsanalyser, såsom Value at Risk, som avspeglar samband mellan riskvariabler (t.ex. ränterisk och valutarisk som typiskt sett varierar med varandra) för att hantera risker, så får denna analys användas istället för den som avses i punkt 40. Företaget ska då beskriva metoden, viktiga parametrar och antaganden som ligger till grund för de uppgifter som lämnats samt målet med metoden. Vidare ska anges begränsningar som kan innebära att informationen inte helt reflekterar verkligt värde på berörda tillgångar och skulder (IFRS 7 punkt 41).

Om upplysningarna i känslighetsanalysen enligt punkt 40 eller 41 inte är representativa för riskerna hänförliga till ett finansiellt instrument, t.ex. därför att exponeringen vid årets slut inte motsvarar den under rapportperioden,

ska företaget ange detta och skälen till varför känslighetsanalysen inte är representativ (IFRS 7 punkt 42).

Skäl

Utgångspunkter för upplysningar om marknadsrisk

FI:s utgångspunkt är att upplysningarna i de finansiella rapporterna om risker hänförliga till finansiella instrument, i första hand ska lämnas enligt IFRS 7.

När det gäller institut överlappar särföreskrifterna om upplysningar om marknadsrisk i hög grad upplysningarna om motsvarande risker enligt IFRS. Den nya standarden innebär på denna punkt mera heltäckande och tydligare regler jämfört med särföreskrifterna. I IFRS 7 klargörs också bl.a. att riskerna ska beskrivas per balansdagen och att kompletterande upplysningar ska lämnas om detta inte är representativt för den inneboende risken.

IFRS 7 innebär också i förhållande till särföreskrifterna samt IAS 32 och IAS 30 ett mindre utrymme att beskriva ränte- och andra marknadsrisker från finansiella instrument genom enbart en tabellpresentation där tillgångar och skulder delas upp på olika löptider.

Enligt IFRS 7 är Value at Risk-metoden möjlig, under vissa förutsättningar, för att beskriva marknadsrisker från finansiella instrument även i försäkringsföretag.

För både institut och försäkringsföretag innebär en övergång till IFRS 7 tydligare regler om att som huvudregel kvantifiera varje slag av marknadsrisk. FFFS 2004:21 är däremot inriktad på upplysningar om ränte- och valutarisker.

Vi bedömer att informationen om marknadsrisk i finansiella rapporter i princip inte behöver försämrats, även om man tar bort nuvarande särföreskrifter om upplysningar om marknadsrisk i 5 kap. FFFS 2004:20 och 5 kap. FFFS 2004:21. Frågan är ändå om det behövs några särföreskrifter när det gäller upplysningar om marknadsrisk. Detta behandlas närmare nedan.

Särföreskrifter för institut om löptidsinformation

Enligt 5 kap. 6 § FFFS 2004:20 ska innehållet i vissa tillgångs- och skuldposter delas upp närmare på instrument som är betalbara på anfordran och i övrigt efter olika återstående löptider. Föreskriften är motiverad av bestämmelser i artikel 40.3 a) och b) i BRD. På grund av EG-direktiv bör dessa särföreskrifter väsentligen behållas.

Kravet att lämna upplysningar om genomsnittlig återstående löptid är inte motiverat av EG-direktiv och kan därför utgå.

Särföreskriften om upplysningar om vissa värdepapper med löptider mellan 1 och 10 år är i och för sig inte heller motiverad av EG-direktiv. Denna uppgift har emellertid ett nära samband med de uppgifter om övriga löptider

som måste lämnas enligt EG-direktiv. Upplysningen bedömdes i Förslagspromemorian därför såsom tillräckligt viktig för att särföreskriften skulle behållas i sin helhet.

Bankföreningen pekar på att instituten i enlighet med IAS 30, punkt 33 ska göra en löptidsanalys och ange relevanta löptider. Vidare anges i punkt 34 att löptidsfördelningen ska vara densamma för tillgångs- och skuldposter. Bankföreningen anser därför att FI:s bestämmelser om de olika löptidsfördelningarna ska tas bort. I de fall de bibehålls krävs en textomarbeting så att inte FI:s föreskrift strider mot IAS 30.

Vi bedömer i och för sig inte att de ifrågasatta särföreskrifterna om löptidsinformation strider mot IAS 30, även om de är mer detaljerade. För framtiden är emellertid reglerna i IFRS 7 av större betydelse och där är kravet på en löptidsanalys begränsat till finansiella skulder i syfte att belysa likviditetsrisk (se IFRS 7 punkt 39). Såsom anges ovan måste emellertid särföreskrifterna om löptidsinformation i 5 kap. 6 § första stycket FFFS 2004:20 i allt väsentligt behållas till följd av artikel 40.3 i BRD.

När det däremot gäller löptidsinformation enligt 5 kap. 6 § andra stycket om Belåningsbara statsskuldförbindelser (post 2), Obligationer och andra räntebärande värdepapper (post 5) samt Emitterade skuldebrev (post 3) kräver BRD endast specifikation av den del som har en löptid av högst 1 år. FI konstaterar att det är mer konsekvent med övriga ändringar att begränsa kraven på löptidsinformationen i denna del till vad BRD kräver. De nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna har därför utformats på detta sätt.

Som *Bankföreningen* framhållit kan även allmänna råden om bestämmande av löptiden för osäkra lånefordringar utgå, utan att detta bedöms innebära några nackdelar för tillämpningen.

Särföreskrifter om utländsk valuta och intäkternas geografiska fördelning

Enligt 5 kap. 43 § FFFS 2004:20 ska institut lämna vissa upplysningar om utländska valutor. Enligt artikel 43.1 g) i BRD krävs endast upplysningar om det samlade värdet av tillgångar respektive skulder omräknat till den valuta som används. Särföreskriften bör därför behållas men begränsas till vad direktivet kräver.

Däremot finns ingen motsvarande tvingande föreskrifter för försäkringsföretag i FRD. Till skillnad från Förslagspromemorian har FI därför valt att utmönstra bestämmelsen (5 kap. 38 § FFFS 2004:21).

Enligt 5 kap. 36 § FFFS 2004:20 ska institut lämna upplysning om intäkternas geografiska fördelning. Denna särföreskrift behålls till följd av artikel 40.5 i BRD.

Information om huruvida marknadsriskupplysningar lämnas enligt en modell som godkänts för beräkning av kapitalkrav

Om den modell som har använts för VaR-analys eller känslighetsanalys, har godkänts av Finansinspektionen för beräkning av kapitalkrav för marknads-

risker bör detta anges. Detta följer av de allmänna råden till 5 kap. 42 § FFFS 2004:20. Vår bedömning är att denna särupplysning inte ska behöva lämnas i de finansiella rapporterna som notupplysning. Informationen kan inte heller anses som så väsentlig för externa intressenter att den behöver lämnas i förvaltningsberättelsen på sätt som behandlas i avsnitt 5.

Särföreskrifter om känslighetsanalysen avseende eget kapital i försäkringsföretag

Enligt IFRS 7 avser upplysningarna om marknadsrisker att visa deras påverkan på både resultatet och eget kapital. För både institut och försäkringsföretag gäller enligt 5 kap. 42 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 18 § FFFS 2004:21, att upplysningar ska ange vad vissa specifikt angivna förändringar, t.ex. minskade marknadsvärden på aktier innebär.

När en känslighetsanalys upprättas av försäkringsföretag bör, enligt de allmänna råden till 5 kap. 18 § FFFS 2004:21, förändringen av riskparametrarna motsvara den som används vid rapporteringen till FI.

Även dessa särföreskrifter bör tas bort såvitt avser innehållet i de finansiella rapporterna. Som framgått erhålls åtminstone delvis samma information enligt IFRS 7 genom upplysningar om möjliga förändringars effekter på resultatet och eget kapital. Vi anser inte heller att nuvarande särupplysningar är av sådant slag att de för räkenskapsåret 2006 måste lämnas i en förvaltningsberättelse på sätt som anges i avsnitt 5.

Enligt 5 kap. 18 § FFFS 2004:21 ska livförsäkringsföretag i känslighetsanalysen även beakta den effekt som ökade marknadsräntor har på livförsäkringsavsättningar. Förutom effekten på eget kapital ska livförsäkringsföretag också redovisa hur stor del som påverkar villkorad återbäring. Sådana upplysningar avseende marknadsrisker hänförliga till försäkringsavtal behandlas i ett följande avsnitt (se avsnitt 3.3).

2.8 Särföreskrifter om lånefordringar i institut

Särföreskrifterna i 5 kap. 10 a–10 c §§ FFFS 2004:20 om upplysningar om anskaffningsvärderade lånefordringar, utgår.

Definitionen av lånefordringar och osäkra lånefordringar i 1 kap. 2 § FFFS 2004:20 tas bort.

Tidigare särupplysningar om lånefordringar är inte av sådant slag att informationen för räkenskapsåret 2006 måste lämnas till externa intressenter i förvaltningsberättelsen på det sätt som anges i avsnitt 5.

Skäl

Tilläggsupplysningar om lånefordringar som värderas enligt anskaffningsvärdemetoden

I det föregående har redan konstaterats att många särföreskrifter för institut om lånefordringar överlappar IFRS 7 och att särföreskrifterna om upplysningar i de finansiella rapporterna bör tas bort till förmån för IFRS 7, om det inte finns särskilda skäl.

Enligt våra utgångspunkter är det relevant att i sin helhet upphäva särföreskrifterna för institut i 5 kap. 10 a–10 c §§ FFFS 2004:20, som behandlar tilläggsupplysningar om lånefordringar som värderas enligt anskaffningsvärderemetoden. I huvudsak samma information ska nämligen lämnas i finansiella rapporter enligt IFRS 7 som är bättre anpassad till de nya värderingsreglerna enligt IAS 39.

Sammanfattningsvis är det främst fråga om följande upplysningar och skillnader.

Enligt IFRS 7 punkt 8 ska upplysningar lämnas om bokfört (redovisat) värde för låne- och kundfordringar, klassificerade enligt IAS 39. Dessa ska anskaffningsvärderas enligt punkt 8 i IAS 39. Särföreskrifterna kräver att upplysningar lämnas om redovisat värde för anskaffningsvärderade lånefordringar samtidigt som lånefordringar definieras på ett delvis avvikande sätt.¹⁹

IFRS 7 skiljer mellan sådana finansiella tillgångar som är ”past due” (förfallna till betalning enligt den svenska texten) respektive ”impaired” (nedskrivna enligt den svenska texten). Enligt IFRS 7 ska upplysningar lämnas om vad som är förfallet och kriterierna för att skriva ned förfallna poster samt verkligt värde på säkerheter för dessa instrument om det inte är ogenomförbart (IFRS 7 punkt 37). Särföreskrifterna skiljer däremot på ”osäkra” respektive ”oreglerade” lånefordringar. För dessa ska separata upplysningar lämnas.²⁰

För varje klass av tillgångar ska anges även storleken av nedskrivningsförlusterna (IFRS 7 punkt 20). För s.k. avsättningskonton eller liknande gruppvisa nedskrivningar för kreditförluster ska lämnas en jämförelse för förändringarna under perioden för varje klass av finansiella tillgångar (IFRS 7 punkt 16). Särföreskrifterna kräver dock mera detaljerade upplysningar om olika slag av ”reserveringar”.

Vidare ska upplysningar om koncentrationer av kreditrisker på alla finansiella tillgångar lämnas enligt IFRS (IFRS 7 punkt 34 c). Dessa upplysningar kräver inte samma specifikationer av låneportföljen eller uppdelningar på geografiska områden som gällande särföreskrifter för institut.

Till skillnad från särföreskrifterna krävs specificerade upplysningar enligt IFRS 7 om bl.a. maximal exponering för kreditrisk och värdeförändringar

¹⁹ Skillnaderna i begreppet lånefordringar utvecklas närmare i Motivpromemoria 1, Tillämpning av verkligt värdeoptionen i finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS, avsnitt 2.4.

²⁰ En *osäker lånefordran* definieras enligt 1 kap. 2 § 5 FFFS 2004:20 som en fordran där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren och där det inte finns säkerhet för den som med betryggande marginal täcker både kapitalbeloppet och räntorna, inklusive ersättning för eventuella förseningar. En *oreglerad lånefordran* definieras enligt särföreskrifterna som en fordran som varit obetald i mer än 60 dagar räknat från betaltidpunkten (jfr allmänna råd till 5 kap. 10 § FFFS 2004:20).

som beror på ändrad kreditrisk, när låne- och kundfordringar värderas till verkligt värde enligt verkligt värdeoptionen (IFRS 7 punkt 9).

Borttagandet av särföreskrifterna i 5 kap. 10 a–10 c §§ FFFS 2004:20 ger större möjligheter för institut att anpassa informationen i de finansiella rapporterna till den nya standarden och att ha gemensamma upplysningar för moderföretag och en koncern där IAS-förordningen tillämpas.

Särupplysningar om utlåning i tillsynsrapporteringen eller förvaltningsberättelsen

Vi har, såsom tidigare nämnts, övervägt om upplysningsreglerna om anskaffningsvärderade lånefordringar, är så väsentliga för externa intressenter att de delvis bör behållas för räkenskapsåret 2006. Såsom framhålls i avsnitt 5 kan FI:s informationsbehov tillgodoses genom den ordinarie rörelserapporteringen eller genom inhämtande av information i enskilda fall.

Om särupplysningar om utlåning i framtiden skulle anses befogade för externa intressenter, måste även övervägas bl.a. vilken definition av lånefordringar och kundfordringar som ska ligga till grund för upplysningarna, dvs. ska upplysningarna knytas till lånefordringar enligt definitionen i 1 kap. 2 § FFFS 2004:20 eller till vissa berörda kategorier enligt IAS 39. Det måste även övervägas om särupplysningarna ska avse bara utlåningsinstrument som värderas med utgångspunkt i anskaffningsvärdet eller också vissa utlåningsinstrument som värderas till verkligt värde.

2.9 Särföreskrifter om derivat

Särföreskrifterna i 5 kap. 23 § FFFS 2004:20 och 5 kap. 13 § FFFS 2004:21 om särskilda tilläggsupplysningar om derivat, bör tas bort till förmån för mera generella regler enligt IFRS. Vi anser inte heller att nuvarande särupplysningar är så väsentliga för externa intressenter i förhållande till IFRS att de måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (jfr avsnitt 5).

Remissinstanserna: *Bankföreningen* vill framhålla att nominella belopp inte är intressanta i detta sammanhang. Verkligt värde, som följer av IFRS 7, är betydligt mer intressant.

Skäl

IFRS 7 innehåller inte några regler som specifikt tar sikte på verkligt värde och nominella belopp för derivat. Däremot ska åtskilliga upplysningar lämnas om olika klasser av finansiella instrument, inklusive derivat, bland annat om redovisat värde och verkligt värde. Vidare ska åtskilliga upplysningar lämnas om risker från finansiella instrument som också berör exponeringar från derivat och användning av derivat. Enligt IAS 39 ska också i princip alla derivat värderas till verkligt värde.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till att 5 kap. 4 a § ÅRL, som gäller enligt 5 kap. 1 § ÅRKL och 5 kap. 1 § ÅRFL, dessutom kräver vissa tilläggsupplysningar om olika kategorier av derivat, kan särföreskrifterna utmönstras (5 kap. 23 § FFFS 2004:20 och 5 kap. 13 § FFFS 2004:21). Vilken närmare information som ska lämnas om derivat bör prövas enligt IFRS 7 och lagbestämmelserna.

Särföreskrifterna innehåller dock krav på mera utförliga upplysningar om just derivat som inte säkert kommer att lämnas enligt IFRS 7 eller lag. Det är här fråga om nominella belopp för olika slag av derivat och uppdelningar på vissa angivna kategorier.

Vi anser emellertid inte att sådana upplysningarna är så väsentliga för externa intressenter att särföreskrifter om sådana upplysningar måste tas in i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 5).

2.10 Särföreskrifter om fonden för verkligt värde

Särföreskrifter om notupplysningar om fonden för verkligt värde utmönstras (se 5 kap. 21 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 19 § FFFS 2004:21).

Skäl

Särföreskrifterna i 5 kap. 21 § FFFS 2004:20 och 5 kap. 19 § FFFS 2004:21 innehåller delvis samma upplysningsregler som följer av IFRS. Enligt IAS 21 ska kursdifferenser som redovisas direkt mot eget kapital anges (punkt 52 b). Enligt IFRS 7 ska värdeförändringar för kassaflödessäkringar och finansiella tillgångar som redovisas direkt mot eget kapital anges (se punkt 10 a) och 23 c).²¹ IFRS innehåller också upplysningsregler om värdeförändringar på rörelsefastigheter som ska redovisas direkt mot eget kapital (jfr punkt 73 e) i IAS 16).

I dessa delar kan således särföreskrifterna utmönstras (5 kap. 21 § FFFS 2004:20 respektive 5 kap. 19 § FFFS 2004:21) eftersom samma motsvarande upplysningar ska lämnas enligt IFRS. Dessutom ska grundläggande information om förändringarna i fonden för verkligt värde lämnas redan enligt 5 kap. 5 § ÅRL som gäller enligt 5 kap. 1 § ÅRKL och 5 kap. 1 § ÅRFL.

IFRS innehåller dock inte något specifikt krav på att fördela värdeförändringar som redovisas mot eget kapital på olika balansposter. Borttagandet av särföreskrifterna i denna del är dock i linje med övriga ändringar att frikoppla upplysningskraven från balansräkningen och därmed underlätta en gruppering av finansiella instrument i lämpliga klasser enligt IFRS 7. Vårt ställningstagande innebär därför att denna upplysning inte ska behöva lämnas i de finansiella rapporterna.

De aktuella upplysningarna skulle i och för sig kunna ge externa intressenter en bättre bild jämfört med IFRS av vilka olika slag av tillgångar som acku-

²¹ Direkt mot eget kapital redovisas enligt IAS 39 värdeförändringar på finansiella tillgångar som klassificeras som tillgängliga för försäljning.

mulerade värden i fonden för verkligt värde hänför sig till. Vi finner dock inte att särupplysningarna är så väsentliga att de måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 på sätt som anges i avsnitt 5.

3. Upplysningar om försäkringsavtal

3.1 Syfte och tillämpningsområde

Upplysningsreglerna i nya IFRS 4 bör tillämpas i årsredovisningen av alla finansiella företag som tillämpar lagbegränsad IFRS.

Särföreskrifterna för försäkringsföretag avseende notupplysningar om försäkringsavtal utmönstras, om inte annat krävs p.g.a. lag, EG-direktiv eller andra särskilda skäl.

Ifråga om upplysningar om försäkringsavtal i instituts finansiella rapporter kan IFRS 4 få tillämpas utan några särföreskrifter.

Bakgrund

Tillämpningsområdet för IFRS 4 Försäkringsavtal

Syftet med IFRS 4 är att specificera redovisningen av försäkringsavtal²² för företag som utfärdar sådana avtal (försäkringsgivare²³) tills IASB fullgjort Fas II av sitt projekt om försäkringsavtal. IFRS 4 ställer krav på begränsade förbättringar i försäkringsgivares redovisning av försäkringsavtal. IFRS 4 kräver också upplysningar som ska identifiera och förklara de belopp och de risker som härrör från försäkringsavtal i försäkringsgivares finansiella rapporter (IFRS 4 punkt 1).

Ett företag skall tillämpa IFRS 4 på försäkringsavtal (inklusive återförsäkringsavtal som det utfärdar eller innehar samt på finansiella instrument som det emitterar med en diskretionär del (punkt 2)).

Tillämpning av IFRS 4 enligt IAS-förordningen och lagbegränsad IFRS.

I en koncernredovisning enligt IAS-förordningen ska IFRS 4 tillämpas direkt utan några särregler för klassificering och värdering av försäkringsavtal men med tillägg endast för ett fåtal särföreskrifter (se vidare avsnitt 6).

IFRS 4 ligger också till grund för vad som ska redovisas som ett försäkringsavtal respektive ett finansiellt instrument enligt lagbegränsad IFRS. Detta innebär att en försäkringsgivare även i en årsredovisning för juridisk person ska redovisa ett avtal om försäkring som inte överför någon betydande försäkringsrisk, som ett finansiellt instrument enligt IAS 39, istället för ett försäkringsavtal enligt IFRS 4. Detta påverkar bl.a. rubriceringen och redovisningen av premier och skadeersättningar i resultaträkningen och vad som klassificeras och värderas som försäkringstekniska avsättningar i balansräkningen. En annan viktig IFRS-anpassning, som möjliggjorts genom lagänd-

²² Försäkringsavtal definieras enligt IFRS 4 som ett avtal enligt vilket en part (försäkringsgivaren) accepterar en betydande försäkringsrisk från en annan part (försäkringstagaren) genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren om en angiven oviss framtida händelse (den försäkrade händelsen) har en negativ inverkan på försäkringstagaren. (Se bilaga B för vägledning om definitionen.)

²³ Definieras enligt IFRS 4 som den part som enligt ett försäkringsavtal har en förpliktelse att kompensera en försäkringstagare om en försäkrad händelse inträffar.

ringar och föreskriftsändringar, är att åtaganden från försäkringsavtal kan värderas mera realistiskt jämfört med den värdering med betryggande åtaganden som tidigare har tillämpats. Eftersom IFRS 4 i hög grad utgår från att försäkringsföretag och andra försäkringsgivare fortsätter att redovisa försäkringsavtal enligt tidigare tillämpade principer och metoder, har tidigare gällande redovisnings- och värderingsregler för försäkringsföretag i stor utsträckning behållits i FFFS 2004:21.

En annan principiell nyhet till följd av IAS-förordningen och de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna, är att kreditinstitut och värdepappersbolag ska redovisa och lämna upplysningar om försäkringsavtal, om det finns avtal som uppfyller definitionen av försäkringsavtal, exempelvis en "garanti" som är ett försäkringsavtal enligt IFRS (jfr B 18 och B 19 i IFRS 4 samt ändringarna i augusti 2005 i IAS 39 och IFRS 4 om finansiella garantier).

Det bör dock understrykas att förändringarna endast berör årsredovisningar som upprättas enligt nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna, dvs. FFFS 2004:21 för försäkringsföretag och, i förekommande fall, FFFS 2004:20 för institut. Företag som upprättar sin redovisning enligt äldre redovisningsföreskrifter, dvs. FFFS 2003:13 eller 2002:22, ska således fortsätta att redovisa försäkringsavtal och finansiella instrument på samma sätt som tidigare. Vissa undantag gäller dock för avsättningar i verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring.²⁴

Vidare kan framhållas att vid tillämpningen av rörelsereglerna enligt FRL ska försäkringsavtal allttjämt klassificeras och värderas enligt FRL.

Upplysningar om försäkringsavtal enligt IFRS 4 respektive särföreskrifterna

IFRS 4 kräver sammanfattningsvis dels upplysningar som ska identifiera och förklara de belopp i en försäkringsgivares finansiella rapporter som härrör från försäkringsavtal, dels upplysningar om risker från försäkringsavtal.

Upplysningsreglerna i godkända IFRS 4, dvs. den version som antagits av EG-kommissionen i december 2004 (gamla IFRS 4), tillämpas av alla finansiella företag som tillämpar tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter i årsredovisningen. Standarden tillämpas parallellt med särföreskrifter för försäkringsföretag om notupplysningar (se 5 kap. FFFS 2004:21).

Även särföreskrifterna för försäkringsföretag om upplysningar om försäkringsavtal har i grunden samma syfte som IFRS 4. Särföreskrifterna är dock ofta kopplade till de balans- eller resultatposter som ska redovisas enligt ÅRFL och anger ofta mera i detalj vilka delbelopp som ska redovisas. IFRS 4 innehåller mera allmänna krav på att förklara tillgångar, skulder, intäkter och kostnader hänförliga till försäkringsavtal.

När det gäller information om risker från försäkringsavtal. IFRS 4 går dock längre än särföreskrifterna genom att upplysningar ska lämnas om alla risker från försäkringsavtal och hur de hanteras. IFRS 4 bygger även på att upplys-

²⁴ Se vidare Motivpromemoria 6, Redovisning av FTA och nya upplysningar i försäkringsföretag med verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, avsnitt 2.3.

ningar om risker ska baseras på information som lämnas till ledningen. Sär- föreskrifterna har inte denna utgångspunkt, men det utsluts i och för sig inte att informationen i externredovisningen sammanfaller med den som också internt lämnas till ledningen.

Upplysningar om försäkringsavtal enligt nya IFRS 4

Till följd av IFRS 7 har IASB gjort vissa följdändringar i IFRS 4. Dessa innebär i sak främst att upplysningsreglerna om risker från försäkringsavtal anpassats till IFRS 7. Ändringarna i IFRS 4 ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas från och med den 1 januari 2006. Nya IFRS 4 ska dock tillämpas tidigare, om IFRS 7 tillämpas tidigare (se IFRS 7 Bilaga C, inledningen).

Skäl

Särföreskrifterna om notupplysningar om försäkringsavtal i de finansiella rapporterna bör, på samma sätt och av samma skäl som för upplysningar om finansiella instrument, som huvudregel utmönstras till förmån för IFRS 4, om inte annat följer av lag, EG-direktiv eller andra särskilda skäl (se avsnitt 2.1).

IFRS 4 och IFRS 7 är samordnade med varandra. Nya IFRS 4²⁵ bör därför även i en årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS tillämpas samtidigt med IFRS 7. Detta bör gälla för såväl institut som försäkringsföretag.

För institut finns det inte några särföreskrifter om upplysningar om försäkringsavtal. Upplysningarna bör lämnas enligt godkända IFRS 4 till följd av hänvisningen till godkända internationella redovisningsstandarder (se de allmänna råden till 2 kap. FFFS 2004:20). Vi kan inte nu finna några särskilda skäl för att införa några särföreskrifter om notupplysningar när det gäller instituts redovisning av försäkringsavtal.

I det följande behandlas således i första hand i vad mån det finns särskilda skäl för att ha kvar särföreskrifter för upplysningar om försäkringsavtal i försäkringsföretag. Ändringarna berör först och främst föreskrifter och allmänna råd om tilläggsupplysningarna i 5 kap. FFFS 2004:21.

I vissa avseenden kräver tidigare särföreskrifter för försäkringsföretag utförligare upplysningar om försäkringsavtal än vad som följer av IFRS 4. Det bör på motsvarande sätt som för finansiella instrument övervägas om 5 kap. FFFS 2004:21 innehåller särupplysningar utöver IFRS 4 som är så väsentliga för externa intressenter att informationen bör lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 5).

3.2 Förklaring av redovisade belopp

Särföreskrifter om notupplysningar som är kopplade till poster i balansräkningen eller resultaträkningen eller kräver en viss gruppering utmönstras om

²⁵ Med nya IFRS 4 avses den version som antogs av IASB i augusti 2005 och som antogs av EG-kommissionen i januari 2006.

det är förenligt med EG-direktiv och lag. Detta gäller exempelvis 5 kap. 17 och 21 §§ FFFS 2004:21 om specificering av förutbetalda anskaffningskostnader och försäkringstekniska avsättningar (se vidare avsnitt 3.2.2 och 3.2.3).

Skäl

Försäkringsföretags särföreskrifter om notupplysningar som berör försäkringsavtal är ofta kopplade till specifika poster i balansräkningen eller resultaträkningen. På samma sätt som för finansiella instrument bör den direkta kopplingen till vissa balansposter eller resultatposter som finns i nuvarande särföreskrifter tas bort om det är möjligt. Vidare bör, på samma sätt som för finansiella instrument, särföreskrifter om notupplysningar om försäkringsavtal utmönstras, om inte annat krävs p.g.a. lag, EG-direktiv eller andra särskilda skäl (se avsnitt 2.1). Detta motiverar, som vi återkommer till i det följande, bl.a. att vissa upplysningar om resultatposter utgår.

3.2.1 Upplysning om redovisningsprinciper

Särföreskrifter i 5 kap. 41 § FFFS 2004:21 om notupplysningar om redovisningsprinciper för bl.a. försäkringsavtal utgår till förmån för bl.a. IAS 1 och IFRS 4.

Skäl

En försäkringsgivare ska lämna vissa upplysningar som identifierar och förklarar belopp som härrör från försäkringsavtal i sina finansiella rapporter (IFRS 4 punkt 36). Detta kräver bl.a. upplysningar om redovisningsprinciper för försäkringsavtal och hänförliga tillgångar, skulder, intäkter och kostnader (punkt 37 a).

I särföreskrifterna finns regler om upplysningar om redovisningsprinciper för bl.a. försäkringsavtal i 5 kap. 41 § FFFS 2004:21. På motsvarande sätt som när det gäller finansiella instrument bör särföreskrifterna utgå till förmån för upplysningar om redovisningsprinciper enligt IAS 1 och IFRS 4 (se avsnitt 2.6.1).

I Förslagspromemorian föreslogs särupplysningar i förvaltningsberättelsen om en jämförelse mellan, å ena sidan, tillämpade principer för redovisning av försäkringsavtal och, å andra sidan, de principer som skulle ha tillämpats om avtalet hade redovisats som ett finansiellt instrument. Som FI redan tidigare tagit ställning till är en sådan särupplysning inte så väsentlig att den bör införas för räkenskapsåret 2006.

3.2.2 Redovisade tillgångar och skulder

Särföreskrifterna i 5 kap. 14 och 22 §§ FFFS 2004:21 om principerna för uppdelning av Tillgångar för villkorad återbäring och Avsättning för villkorad återbäring i direkt och indirekt placeringsrisk behålls såsom preciseringar av särskilda lagkrav.

Detsamma gäller 5 kap. 15 § FFFS 2004:21 om orsakerna till att tillgångar för villkorad återbäring avviker från motsvarande skuldpost.

Särföreskrifter om upplysningar om förutbetalda anskaffningskostnader och försäkringstekniska avsättningar, 5 kap. 17 och 21 §§ FFFS 2004:21, utgår till förmån för IFRS 4.

De allmänna råden till 5 kap. 23 § FFFS 2004:21 för understödsföreningar att ange hur stor del av försäkringsfonden som redovisas som avsättning respektive eget kapital behålls med hänsyn till särskilda associationsrättsliga regler.

Skäl

Upplysningar om tillgångar och skulder enligt IFRS 4

En försäkringsgivare ska lämna vissa upplysningar som identifierar och förklarar belopp som härrör från försäkringsavtal i sina finansiella rapporter (IFRS 4 punkt 36). Detta kräver bl.a. upplysningar om de redovisade tillgångarna och skulderna (punkt 37 b),

Tillgångar för villkorad återbäring och Avsättning för villkorad återbäring

Särföreskrifter finns om vilka principer som tillämpats vid en uppdelning i direkt och indirekt placeringsrisk för Tillgångar för villkorad återbäring (5 kap 14 § FFFS 2004:21). Motsvarande särföreskrifter finns för uppdelningen i direkt och indirekt risk när det gäller Avsättning för villkorad återbäring (5 kap. 22 § FFFS 2004:21)

För att det ska bli tydligt hur företaget tillämpat lagbestämmelserna bör särföreskrifterna behållas. Upplysningen avser också värden där försäkringstagare har särskilda intressen.

Av samma skäl behålls särföreskriften i 5 kap. 15 § FFFS 2004:21 om tilläggsupplysningar om orsaken till eventuella avvikelser mellan Tillgångar för villkorad återbäring och Avsättning för villkorad återbäring.

Försäkringstekniska avsättningar

I 5 kap. 21 § FFFS 2004:21 finns vissa särföreskrifter om upplysningar om försäkringstekniska avsättningar. Där sägs att försäkringsföretaget ska kommentera väsentliga effekter till följd av valutakursförändringar, ändrade aktuariella principer, koncernförändringar och andra väsentliga förhållanden.

IFRS 4 innehåller, jämfört med särföreskrifterna, generella regler om avstämningar av förändringar i försäkringsskulder, återförsäkringstillgångar och eventuella hänförliga förutbetalda anskaffningskostnader (se punkt 37 e) i IFRS 4). Som framgår nedan ska också effekten av ändringar i aktuariella antaganden anges enligt IFRS 4 punkt 37 d).

Mot denna bakgrund kan särföreskrifterna i 5 kap. 21 § FFFS 2004:21 utmönstras.

Särföreskrifter om understödsföreningars fonder

För understödföreningar finns särskilda regler om överskottshanteringen. Dessa innebär förenklat att den försäkringsfond som inrättats enligt stadgar, kan innehålla belopp som ska redovisas som försäkringsskuld och belopp som ska redovisas som eget kapital. Enligt de allmänna råden bör fördelningen anges (se 5 kap. 23 § FFFS 2004:21). Vi anser att de speciella överskottsregler som gäller för understödsföreningar, medför att det finns särskilda skäl för att förorda att informationen lämnas som en notupplysning.

3.2.3 Redovisade intäkter och kostnader

Särföreskrifterna i 5 kap. 27, 29 och 31 §§ FFFS 2004:21 om specifikationer av premier, försäkringsersättningar och vissa driftskostnader tas bort.

Särföreskrifterna i 5 kap. 28 § FFFS 2004:2 om upplysning om grunderna för överföringen av kapitalavkastningen mellan olika delar i resultaträkningen behålls på grund av lag.

Särföreskrifter i 5 kap. 30 § första stycket om specificering av driftskostnader behålls p.g.a. EG-direktiv.

Skäl

Premier av olika slag ska preciseras, enligt särföreskrifterna i 5 kap. 27 § FFFS 2004:21. Punkt 37 b) i IFRS 4 innehåller en allmän regel om att bl.a. redovisade intäkter och kostnader från försäkringsavtal ska anges. Enligt IAS 1 punkt 86 ska dessutom väsentliga intäkts- och kostnadsposter beskrivas till belopp och karaktär. Vår bedömning är att särföreskrifterna kan utmönstras eftersom liknande upplysningar ska lämnas enligt IFRS.

Särföreskrifter i 5 kap. 27 § FFFS 2004:21 om en särredovisning av premier fördelat på närstående företag kan utgå till förmån för IAS 24.

Försäkringsersättningar och vissa driftskostnader specificeras enligt särföreskrifter i 5 kap. 29 och 31 §§ FFFS 2004:21. Av samma skäl som när det gäller premier kan särföreskrifterna utmönstras.

Särföreskrifterna i 5 kap. 28 § FFFS 2004:21 om upplysning om grunderna för överföringen av kapitalavkastningen mellan olika delar i resultaträkningen behålls, eftersom den förtydligar en redovisning som ligger utanför IFRS.

Särföreskrifter i 5 kap. 30 § FFFS 2004:21 om specifikationen av posten Driftskostnader följer emellertid av FRD och måste därför behållas.

3.2.4 Kassaflöden

Upplysningar om kassaflöden från försäkringsavtal kan lämnas enligt punkt 37 b) i IFRS 4 utan särföreskrifter.

Skäl

Varken lag eller särföreskrifter kräver att försäkringsföretag lämnar en kassaflödesanalys. Hänvisningen i redovisningsföreskrifterna till godkända IAS 1 innebär emellertid att även försäkringsföretag bör upprätta en kassaflödesanalys. Det finns inte något skäl att göra undantag från upplysningsregeln i punkt 37 b) i IFRS 4 om kassaflöden från försäkringsavtal. Vi ser inte heller något behov av särföreskrifter.

3.2.5 Återförsäkring

Upplysningarna i IFRS 4 om återförsäkring kan gälla utan särföreskrifter.

Tidigare särföreskrifter för försäkringsföretag om upplysningar om företagets återförsäkringsskydd, 5 kap. 37 § FFFS 2004:21, utgår till förmån för upplysningsregler i IFRS 4.

Vissa särupplysningarna om retroaktiva återförsäkringsavtal bedöms inte som så viktiga för externa intressenter att de måste lämnas i förvaltningsberättelsen på sätt som behandlas i avsnitt 5.

Skäl

Upplysningar om återförsäkring

En försäkringsgivare ska, som tidigare nämnts, lämna vissa upplysningar som identifierar och förklarar belopp som härrör från försäkringsavtal i sina finansiella rapporter (IFRS 4 punkt 36). Detta kräver bl.a. upplysningar om de redovisade tillgångarna, skulderna, intäkterna och kostnaderna (och om kassaflödesanalys upprättas enligt den direkta metoden, kassaflödena) från försäkringsavtal, med särskilda upplysningar av återförsäkringstagare om köp av återförsäkring (punkt 37 b).

Enligt IFRS 4 lämnas också upplysningar om försäkringsrisk, både före och efter att risken minskats genom återförsäkring, och hanteringen av dessa (punkt 39 c).

Tidigare särföreskrifter för försäkringsföretag innehåller en allmän bestämmelse om upplysningar om företagets återförsäkringsskydd (5 kap. 37 § FFFS 2004:21). Den kan utgå till förmån för ovan nämnda upplysningsregler i IFRS 4.

Upplysningar om retroaktiva avtal om återförsäkring av skadeförsäkring

Enligt särföreskrifterna krävs vissa upplysningar om vissa retroaktiva avtal om återförsäkring (se allmänna rådet till 5 kap. 37 § FFFS 2004:21). Som försäkringsavtal enligt IFRS 4 redovisas dock endast avtal som avser ovissa framtida händelser. Upplysningen torde därför inte längre vara lika intressant, även om ett avtal som täcker en ogynnsam utveckling av skadeståndsanspråk kan vara att klassificera som ett försäkringsavtal enligt IFRS 4 (se vidare IFRS 4, bilaga B, punkt B4). IFRS 4 kan i detta avseende i vart fall tillämpas utan särföreskrifter om notupplysningar i de finansiella rapporterna.

Om särskilda upplysningar om retroaktiva försäkringsavtal bedöms erforderliga för tillsynsändamål kan sådan information begäras in särskilt av FI. Vi bedömer dock inte att informationen är så pass viktig för externa intressenter att den måste lämnas som särupplysningar i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 5).

3.2.6 Beräkningsantaganden

Särföreskrifterna i 5 kap. 23 § FFFS 2004:21 om upplysningar om vilka antaganden som tillämpats vid värderingen av avsättningar behålls p.g.a. EG-direktiv. Särföreskriften begränsas tydligare till livförsäkringsavsättningar.

I övrigt kan notupplysningar om tillämpade antaganden vid beräkning av redovisade värden från försäkringsavtal lämnas enligt IFRS 4 utan särföreskrifter. Detsamma gäller förändringar av antagandena.

Vissa särupplysningar bör lämnas i förvaltningsberättelsen om konsekvenserna av nya föreskrifter eller principer om ränta vid värdering av försäkringstekniska avsättningar (se vidare Motivpromemoria 6).

Skäl

Notupplysningar om beräkningsantaganden

Enligt IFRS 4 lämnas upplysningar om sättet för att fastställa antaganden som har störst betydelse för redovisade tillgångar, skulder, m.m. hänförliga till försäkringsavtal. Där det är praktiskt genomförbart lämnas även kvantifierade upplysningar om dessa antaganden. Dessutom anges effekten av förändringar i antaganden som används för att värdera försäkringstillgångar och försäkringsskulder, med separata upplysningar om varje förändring med väsentlig effekt på de finansiella rapporterna (se IFRS 4 punkt 37 c)–d),

Enligt 5 kap. 23 § FFFS 2004:21 ska de viktigaste beräkningsantagandena anges. Föreskriften avser enligt rubriken till paragrafen livförsäkringsavsättningar, trots att ordalydelsen i paragrafen inte formellt är begränsad till livförsäkring. Enligt de allmänna råden till 23 § FFFS 2004:21 bör också upplysningar lämnas om engångseffekter av ändrade ränteantaganden.

Särföreskrifterna i 5 kap. 23 § FFFS 2004:21 överensstämmer delvis med den nya standarden (se punkt 37 c) i IFRS 4). IFRS 4 kräver upplysningar om tillämpade antaganden även för skadeförsäkring, men däremot kvantitativa upplysningar enbart om det är praktiskt genomförbart. Enligt IFRS 4 ska även anges antaganden för värderingen av bl.a. tillgångar från försäkringsavtal.

När det gäller livförsäkringsavsättningar behövs särföreskrifter på grund av tvingande föreskrifter i FRD (se artikel 59.1). Särföreskrifterna i 5 kap. 23 § FFFS 2004:21 bör därför behållas, men bör på ett tydligare sätt begränsas till livförsäkringsavsättningar. När det gäller övriga upplysningar om tillämpade antaganden kan IFRS 4 gälla utan särföreskrifter.

De allmänna råden till 5 kap. 23 § FFFS 2004:21 om att *tillämpade* antagandena kan avse dödlighet, ränta och omkostnader, bör utgå. Motsvarande upplysningar är relevanta enligt IFRS 4 punkt 37 c), som inte är begränsad till enbart antagandena för avsättningar. De allmänna råden till paragrafen om *ändrade* antaganden är mer begränsade än IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska upplysningar lämnas om effekten av förändringar i alla antaganden, inte bara

engångseffekter av ändrade ränteantaganden. Vidare omfattar IFRS 4 även effekten på försäkringstillgångar (jfr punkt 37 d) i IFRS 4).

Även när det gäller notupplysningar om ändrade antaganden bör IFRS 4 kunna gälla utan särföreskrifter.

Särupplysningar om nya föreskrifter eller principer om ränta

Enligt de allmänna råden till 6 kap. 1 § FFFS 2004:21 bör ett försäkringsföretag i förvaltningsberättelsen lämna upplysningar om konsekvenserna av vissa myndighetsföreskrifter om maximiränta som inte trätt i kraft på balansdagen.

Eftersom förvaltningsberättelsen inte omfattas av reglerna för en koncernredovisning enligt IAS-förordningen har 6 kap. 1 § FFFS 2004:21 och därmed allmänna råden till paragrafen behållits i tidigare redovisningsföreskrifter även för sådana koncernredovisningar (se 7 kap. 3 § FFFS 2004:21).

Särföreskriften behandlar upplysningar som inte säkert kommer att behöva lämnas enligt IFRS 4 (se punkt 37 d) i IFRS om effekten av ändrade antaganden och IAS 8 punkt 30 och 31). Det finns skäl att fortfarande förorda att särupplysningen om nya regler om ränta lämnas i förvaltningsberättelsen. Särföreskriften behöver dock ändras, inte minst med hänsyn till bl.a. ändrade regler om beräkning av ränta för avsättningar för tjänstepensionsförsäkring. Frågorna behandlas i en särskild promemoria om ändringar i redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretag som bedriver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar.²⁶

3.2.7 Avstämningar av förändringar

IFRS 4 kan i fråga om avstämningar av förändringar tillämpas utan särföreskrifter.

Skäl

Ett försäkringsföretag ska enligt IFRS 4 lämna upplysningar om avstämningar av förändringar avstämning av förändringar i försäkringsskulder, återförsäkringstillgångar och eventuella förutbetalda anskaffningskostnader (punkt 37 e).

Dessa regler gäller redan både för institut och försäkringsföretag enligt de allmänna råden till 2 kap. FFFS 2004:20. I denna del finner vi inget särskilt behov av särföreskrifter.

3.3 Upplysningar om risker

²⁶ Se Motivpromemoria 6, Redovisning av FTA och nya upplysningar i försäkringsföretag med verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, avsnitt 3.1.

Särföreskrifter om upplysningar avseende exponering för och hantering av risker från bl.a. försäkringsavtal tas bort (5 kap. 18 § och 37–40 §§ FFFS 2004:21).

Särföreskrifter om marknadsförändringars påverkan på villkorad återbäring behålls på samma sätt som andra särföreskrifter om villkorad återbäring (5 kap. 18 § FFFS 2004:21).

I övrigt kan upplysningar om risker från försäkringsavtal och dess hantering lämnas enligt IFRS 4 utan särföreskrifter.

Bakgrund

Upplysningar om risker enligt gamla IFRS 4

En försäkringsgivare ska lämna upplysningar som hjälper användarna att förstå storleken på och tidpunkt samt risker för framtida kassaflöden från försäkringsavtal (gamla IFRS 4 punkt 38).

Detta krav innebär enligt gamla IFRS 4 punkt 39 att lämna upplysningar om

- a) mål för hantering av risk som härrör från försäkringsavtal och principer för att minska sådana risker,

- b) villkor för försäkringsavtal som har väsentlig inverkan på storleken på samt tidpunkten och risker för försäkringsgivarens framtida kassaflöden,
- c) försäkringsrisk (både före och efter att risken minskats genom återförsäkring), inklusive information om

- i) resultatets och egna kapitalets känslighet för förändringar i variabler som har en väsentlig inverkan på dem,

- ii) koncentrationer av försäkringsrisk, och

- iii) faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar.

- d) ränterisk och kreditrisk i enlighet med vad IAS 32 skulle kräva om försäkringsavtalet låg inom tillämpningsområdet för IAS 32, samt

- e) information om exponering för ränterisk eller marknadsrisk med anledning av inbäddade derivat som är en del av ett värdförsäkringsavtal (om inte derivatet värderas till verkligt värde).

Upplysningar om risker enligt nya IFRS 4

Genom IFRS 7 görs ändringar i IFRS 4 (nya IFRS 4). För att överensstämma med den nya standarden ändras punkt 38. Upplysningarna om försäkringsavtal ska – istället för att avse storleken på och tidpunkt samt risker för framtida kassaflöden från försäkringsavtal – möjliggöra för användarna av de finansiella rapporterna att bedöma *karaktär och omfattning av de risker* som härrör från försäkringsavtal (se nya IFRS 4 punkt 38).

Av motsvarande skäl ändras IFRS 4 så att försäkringsgivaren, utöver målen för riskhanteringen, ska upplysa om *principerna och förfarandena samt metoderna för att hantera risker* härrörande från försäkringsavtal (se nya IFRS 4 punkt 39 a).

Som en följd av ändringarna i punkt 38 utgår upplysningskraven i gamla IFRS 4 punkt 39 b).

Reglerna om känslighetsanalysen ändras så att denna ska omfatta upplysningar om *känsligheten för försäkringsrisk* (se nya IFRS 4 punkt 39 c). Ifråga om upplysningar om försäkringsrisker får dock företag, i avvaktan på Fas II av försäkringsredovisningsprojektet, välja mellan att tillämpa gällande regler i gamla IFRS 4 eller göra känslighetsanalys av det slag som anges i IFRS 7 (se nya IFRS 4 punkt 39A samt IFRS 7 punkt 41).

Upplysningar om koncentrationer av försäkringsrisk ska enligt nya IFRS 4 punkt 39 c) även inkludera *en beskrivning av hur koncentrationerna fastställs och gemensamma riskfaktorer identifieras* av ledningen (dvs. försäkrad händelse, geografiskt område eller valuta).

Den information som ska lämnas om risker, såsom om avtalet låg inom standarden för finansiella instrument (numera IFRS 7), utvidgas från ränte- och kreditrisk till *upplysningar om likviditets- och all marknadsrisk härrörande från försäkringsavtal* (nya IFRS 4 punkt 39 d).

Ett undantag från förfallodagsanalysen om likviditetsrisk enligt IFRS 7 punkt 39 a) tillåts dock om företaget istället lämnar upplysningar om beräknad tid för nettokassaflöden från upptagna försäkringsavtal. Detta kan ha formen av en analys med uppskattad tid för de belopp som beaktas i balansräkningen (nya IFRS 4 punkt 39 d).

Företag kan använda alternativa metoder, såsom inbäddat värde ("embedded value"), för att tillgodose minimikrav om upplysningar om marknadsrisk. Företaget ska då beskriva metoden samt viktiga parametrar och antaganden som använts samt målet med metoden och begränsningar som kan innebära att informationen inte helt reflekterar verkligt värde på berörda tillgångar och skulder (se nya IFRS 4 punkt 39 b ii).

Skillnader mellan IFRS 4 och särföreskrifterna

Upplysningar om risker enligt FFFS 2004:21 överensstämmer i sak ganska väl med IFRS 4. En skillnad är att särföreskrifterna många gånger beaktar både risker från finansiella instrument och risker från försäkringsavtal tillsammans. Skillnaden gentemot IFRS ska dock inte överbetonas eftersom IFRS 7 och nya IFRS 4 utformats så att reglerna om riskupplysningar för finansiella instrument och försäkringsavtal överensstämmer.

På samma sätt som IFRS 7 är nya IFRS 4 tydligare i fråga om att alla risker från försäkringsavtal ska beaktas, dvs. även likviditetsrisker och andra risker än ränte- och valutarisker. IFRS 4 innehåller dock vissa övergångsvisa lätt-nadsregler i avvaktan på Fas II i försäkringsredovisningsprojektet genomförs.

IFRS 4 är även tydligare i fråga om att koncentrationer av försäkringsrisker och andra risker från försäkringsavtal ska beskrivas, liksom hur koncentrationerna har bestämts. Ett sådant krav finns enligt FFFS 2004:21 endast för kreditrisker. Att upplysningar om risker från försäkringsavtal ska baseras på den information som lämnas till ledningen har redan framhållits.

Skäl

På samma sätt som när det gäller finansiella instrument bör särföreskrifterna om risker från försäkringsavtal i princip kunna utmönstras till förmån för IFRS 4 (se avsnitt 2.7). Av denna anledning utmönstras 5 kap. 18 § och 37–40 §§ FFFS 2004:21, till förmån för punkt 38–39 i IFRS 4.

Däremot bör särföreskriften om upplysningarna om marknadsförändringars effekter på villkorad återbäring behållas som en regel för tilläggsupplysningarna. Detta är konsekvent med att övriga notupplysningar om villkorad återbäring behålls. Särföreskriften bör dock formuleras mera generell för att lättare kunna samordnas med övriga upplysningar om marknadsrisker i känslighetsanalysen.

I ett par avseenden innehåller dock FFFS 2004:21 krav på upplysningar som övervägts behållas i tillsynsrapportering eller förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006. Den ena fallet avser upplysningar om återförsäkringsavtal som är långfristiga eller som innehåller ett åtagande att under vissa förutsättningar betala tilläggspremier (se allmänna råd till 5 kap. 37 § FFFS 2004:21). Det andra fallet avser upplysningar om närmare angivna marknadsförändringars effekter på eget kapital (se 5 kap. 18 § FFFS 2004:21 samt avsnitt 2.7.4).

Vi bedömer inte att särupplysningarna i dessa fall är så pass viktiga för externa intressenter att de måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006.

3.4 Särföreskrifter om resultatmått inkl. övervärden i fondförsäkringsrörelse

Särupplysningar i förvaltningsberättelsen om underlaget till använda resultatmått som inkluderar övervärden i fondförsäkringsrörelse behålls (allmänna råd till 6 kap. 2 § FFFS 2004:20 samt allmänna råd till 6 kap. 2 § 2004:21).

Skäl

Enligt de allmänna råden till 6 kap. 2 § FFFS 2004:21 bör ett försäkringsföretag i förvaltningsberättelsen lämna vissa upplysningar i fall visst slag av resultatmått lämnas för fondförsäkringsrörelsen. Samma regler gäller enligt de allmänna råden till 6 kap. 2 § FFFS 2004:20 för förvaltningsberättelsen i institut.

Allmänna råden behandlar upplysningar som inte säkert kommer att behöva lämnas enligt IFRS 4 (jfr punkt 39 d). Det har inte heller funnits utrymme att analysera frågorna närmare i någon av Förslagspromemoriorna. Särföreskrifterna i denna del bör därför i vart fall tills vidare behållas som en särupplysning för förvaltningsberättelsen. De nya redovisningsföreskrifterna innebär dock att sådana särupplysningarna får lämnas i noter (se avsnitt 5.2).

4. Upplysningar om kapital

De nya upplysningarna om kapital enligt IAS 1 kan i huvudsak tillämpas utan särföreskrifter.

Särupplysningar för institut om kapitaltäckning behålls i kapitaltäckningsanalysen på grund av lag (6 kap. 3 § FFFS 2004:20).

Detsamma gäller särupplysningar för försäkringsföretag om solvens och konsolidering (allmänna råd till 6 kap. 2 § FFFS 2004:21).

Vissa särföreskrifter för understödsföreningar om specificering av Övriga fonder (AA.V3) behålls som notupplysningar (allmänna råd till 5 kap. 19 § FFFS 2004:21).

Detsamma gäller särföreskriften att varje obeskattad reserv ska redovisas separat i balansräkningen eller i not (allmänna råd till 5 kap. 20 § FFFS 2004:20 och 5 kap. 19 § FFFS 2004:21).

Bakgrund

Upplysningar om kapital enligt IAS 1 Utformning av finansiella rapporter

I samband med antagandet av IFRS 7 har införts nya regler om upplysningar om kapital. Upplysningskraven i denna del ingick i ED 7 men IASB beslutade senare att de skulle inarbetas i IAS 1 Utformning av finansiella rapporter.

Kvalitativa och kvantitativa upplysningar ska lämnas som möjliggör för användarna av de finansiella rapporterna att bedöma företagets mål, politik och metoder för förvaltning av kapital (se nya IAS 1 punkt 124A). Företag ska bl.a. ange en beskrivning av vad företaget förvaltar i form av kapital samt om företaget är underställt externt påtvingande kapitalkrav och om dessa uppfyllts. Dessa upplysningar ska baseras på den information som lämnas internt till nyckelpersoner i ledningen (IAS 1 punkterna 124A–124B).

Nivån på eget kapital och hur det styrs har ansetts viktigt för användarna att titta på när det gäller riskprofilen och förmågan att stå emot oväntade negativa händelser. Kapitalnivån påverkar också möjligheterna att ge utdelning (IAS 1 BC 42).

Skäl

Jämförelse mellan IAS 1 och redovisningsföreskrifterna

Det finns flera bestämmelser i lag och redovisningsföreskrifter om specificering av *eget kapital*. De nya upplysningskraven enligt IAS 1 om *kapital* har emellertid en delvis annan betydelse och saknar direkt motsvarighet i redovisningsföreskrifterna.

Ett undantag är upplysningarna om förekomsten av externa kapitalkrav. I detta fall går dock sär föreskrifterna längre och kräver detaljerad information om kapitalkrav och kapitalbas för institut. För försäkringsföretag finns också detaljerade sär föreskrifter om solvenskrav och kapitalbas samt konsolideringskapital. Denna information ska dock lämnas i kapitaltäckningsanalysen för institut och i förvaltningsberättelsen för försäkringsföretag.

Särföreskrifter om kapitaltäckning och solvens

Kraven på kapitalanalys i institut följer av ÅRKL och kan därför inte undantas av FI (se 6 kap. 3 § ÅRKL). Detsamma gäller för information om solvens och konsolideringen i försäkringsföretag. Detta krav får nämligen ses som ett utflöde av det krav som ställs i lag om information om konsolideringen med avseende på kapitalstyrka (se 6 kap. 2 § ÅRFL).

Särföreskrifterna i dessa delar bör alltså såsom preciseringar av lagkrav behållas (6 kap. 3 § FFFS 2004:20 respektive allmänna råd till 6 kap. 2 § FFFS 2004:21). Eftersom särupplysningarna inte behöver lämnas i de delar som utgör finansiella rapporter enligt IFRS förhindras inte heller en samordning av de finansiella rapporterna i ett moderföretags årsredovisning och koncernredovisning. Förvaltningsberättelsen, kapitaltäckningsanalysen och resultatanalysen ligger nämligen utanför det som ingår i de finansiella rapporterna enligt IAS 1.

I enlighet med vad *Bankföreningen* påtalat kan anmärkas att kapitaltäckningsanalysen inte lämnas i förvaltningsberättelsen utan ingår som särskilda delar av årsredovisningen och koncernredovisningen. Även försäkringsföretags resultatanalys utgör en särskild del av årsredovisningen.

Särföreskrifter om understödsföreningars fonder

Särföreskrifterna för understödsföreningar om specificering av Övriga fonder har koppling till den associationsrättsliga regleringen och bör behållas såsom notupplysningar (allmänna råd avseende övriga fonder, 5 kap. 19 § FFFS 2004:21).

Särföreskrifter om obeskattade reserver

Obeskattade reserver är en svensk företeelse som inte redovisas i en balansräkning enligt IFRS. Man bör därför behålla sär föreskrifterna om att obeskattade reserver ska specificeras i balansräkningen eller i noter (allmänna råd avseende obeskattade reserver, 5 kap. 20 § FFFS 2004:20 resp. 5 kap. 19 § FFFS 2004:21).

5. Särupplysningar i tillsynsrapporteringen eller förvaltningsberättelsen

5.1 Utgångspunkter

Särupplysningar i noter bör inte krävas för att enbart tillgodose FI:s egna informationsbehov. FI kan även i framtiden kräva att väsentliga särupplysningar utöver IFRS lämnas till externa intressenter. Om det inte finns särskilda skäl för att informationen ska lämnas som notupplysningar, bör informationen lämnas till externa intressenter på något annat sätt.

Bakgrund

Tillsyns- och annan rörelserapportering till FI

Företag som är verksamma på finansmarknaden är skyldiga att regelbundet rapportera finansiella uppgifter till FI. Med uppgifterna som underlag bedömer FI det ekonomiska läget i enskilda företag och på den finansiella marknaden i stort. FI har också ansvaret för den officiella statistiken på finansmarknadsområdet. Mycket av den statistik som samlas in publiceras och distribueras av SCB. FI kan med stöd av olika rörelse regler i enskilda fall begära in ekonomisk information som behövs för utövande av tillsyn.

Skäl

Behöver tillsynsrapporteringen kompletteras för att tillgodose FI:s informationsbehov under räkenskapsåret 2006?

För finansiella företag finns alltså krav på en särskild rapportering av ekonomisk information till FI. Vidare behöver inte årsredovisningen mera generell och löpande ges in till FI. Detta innebär dock inte att årsredovisningen som sådan är ointressant för tillsynen. Externredovisningen används i tillsynen som ett komplement till den information som lämnas in.

Våra ändringar, som motiverats i det föregående, innebär att årsredovisningens notupplysningar i så stor utsträckning som möjligt ska kunna lämnas enligt nya IFRS. Detta innebär inte bara att många nya förbättrade upplysningar måste lämnas. Det innebär också att flera äldre upplysningar som går längre än IFRS inte längre behöver lämnas i noterna. Föreskrifter om särupplysningar i not behålls endast om det finns särskilda skäl. Skälet för ändringarna är i grunden att företagen i så stor utsträckning som möjligt ska kunna utforma notapparaten enligt IFRS. Frågan är därför om ändringar behövs för att se till att de särupplysningar som utgår istället ska lämnas i tillsynsrapporteringen till FI.

FI har inte infört några nya upplysningskrav i rörelseföreskrifterna för räkenskapsåret 2006 enbart till följd av att vissa särupplysningar inte längre ska behöva lämnas i årsredovisningen. Olika upplysningar om specifikationer av balans- och resultatposter tillgodoses exempelvis generellt inom ramen för den ordinarie rörelserapporteringen. Upplysningar om värdepapperi-

seringars och liknande överföringars konsekvenser kan tillgodoses inom ramen för kapitaltäckningsrapporten och solvensdeklarationen. De särskilda upplysningar som FI kan behöva om närståendeförhållanden för sin grupp-baserade tillsyn bör numera, utöver ägarrapporteringen, kunna tillgodoses väl inom ramen för den grupp-baserade rapporteringen av finansiella företagsgrupper och försäkringsgrupper samt den kommande rapporteringen på konglomeratsnivå.

FI kan dessutom, på samma sätt som tidigare, begära in den information som behövs för tillsynen, i vart fall genom riktade förelägganden i enskilda fall. Detta kan vara av betydelse främst för understödsföreningar där årsredovisningen utgör en grundläggande handling i tillsynsrapporteringen.

Visserligen kan det finnas ett större behov av att mera generellt IFRS-anpassa rapporteringsföreskrifterna. Detta bör helst avvakta resultatet av de internationella arbeten och diskussioner som pågår inom bl.a. CEBS och CEIOPS. Vidare måste hänsyn tas till andra förändringar i kapitaltäckningsregler som ska gälla först från och med 2007.

Bör finansiella företag lämna särupplysningar om företagets finansiella ställning och resultat samt risker till externa intressenter även framdeles?

Upplysningar enligt IFRS bör anses tillräckliga för att tillgodose externa intressenters behov av ekonomisk information. I finansiella företag är dock behovet av god genomlysning särskilt framträdande. Därmed främjas insynen och därmed skyddet för insättare och försäkringstagare samt andra motparter till finansiella företag. Rörelse regler för finansiella företag bygger också på denna princip. Tillgång på information är också en grundläggande förutsättning för en väl fungerande finansmarknad. Det finns därför anledning att finansiella företag även framdeles lämna olika slag av väsentliga ekonomiska särupplysningar till externa intressenter som går utöver vad som följer av IFRS. Ett exempel på sådan information är upplysningar om kapital och risk som ska offentliggöras enligt pelare III, inom ramen för Basel II:s regelverk.

Reglerna för sådana särupplysningar till externa intressenter bör emellertid inte utformas så att de försvårar för företagen att tillämpa IFRS. Såsom tidigare angetts har en IFRS-anpassning av notupplysningar fördelar såväl för företaget som för externa intressenter. Denna utveckling är inte heller till nackdel för FI eftersom externredovisningen används som ett komplement till tillsynsrapporteringen. Utgångspunkten är att uppgifterna inte ska behöva lämnas i noterna eller andra delar av externredovisningen som ingår i de finansiella rapporter som regleras av IASB.

5.2 Formen för lämnande av särupplysningar

I vart fall övergångsvis bör särupplysningar lämnas i förvaltningsberättelsen. Upplysningarna bör dock få lämnas i noter eller andra delar av de finansiella rapporterna under förutsättning att förvaltningsberättelsen innehåller en hänvisning dit.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* har avstyrkt kravet på en hänvisning i förvaltningsberättelsen.

Skäl

Särupplysningarna bör lämnas i förvaltningsberättelsen

I Förslagspromemorian diskuterades mera förutsättningslöst för- och nackdelar med att lämna särupplysningar antingen i en tillsynsrapportering till FI, som på något sätt mera regelbundet görs offentlig för externa intressenter, eller också i externredovisningens förvaltningsberättelse. Som skäl för alternativet att lämna informationen i förvaltningsberättelsen åberopades följande.

FI kan, med stöd av sitt normgivningsbemyndigande på redovisningsområdet, kräva att särupplysningarna, dvs. upplysningar utöver IFRS, lämnas i förvaltningsberättelsen istället för i noterna. Redan idag ska kapitaltäckningsinformation, solvensuppgifter och annan liknande tillsynsrelaterad information av intresse för externa intressenter lämnas i särskilda delar av externredovisningen eller i förvaltningsberättelsen. Det är därför en naturlig utveckling att olika särupplysningar i förhållande till IFRS mera generellt lämnas i förvaltningsberättelsen, om det inte finns särskilda skäl för att upplysningen ska lämnas i not eller i kapitaltäckningsanalysen respektive resultatanalysen.

En fördel med särupplysningar i förvaltningsberättelsen är att företagen kan samordna upplysningarna med den information som lämnas i de finansiella rapporterna enligt IFRS, t.ex. genom hänvisningar. Vidare kan externa intressenter få tillgång till båda slagen av information genom att bara behöva ta del av årsredovisningen och, i förekommande fall, koncernredovisningen.

Om informationen lämnas i förvaltningsberättelsen omfattas den även av viss revision.

FI har därför i vart fall tills vidare stannat för att särupplysningarna lämnas i förvaltningsberättelsen, om det inte finns särskilda skäl för en notupplysning.

I förhållande till remissförslagen har en ändring gjorts så att det preciseras att särupplysningarna för juridisk person ska lämnas i årsredovisningen.²⁷

Får särupplysningarna lämnas i en not?

Ändringarna av redovisningsföreskrifterna är avsedda att förbättra möjligheterna för finansiella företag att kunna lämna notupplysningar enligt IFRS, utan överlappande nationella upplysningskrav, om det nu inte finns särskilda skäl för en notupplysning. Det finns ur detta perspektiv ingen anledning att förhindra att företag lämnar de särupplysningar som annars ska lämnas i förvaltningsberättelsen i noter, om det är förenligt med kravet på överskådlighet. Ett företag kan nämligen, inom ramen för mera allmänna upplys-

²⁷ Se 6 kap. 1 § andra stycket FFFS 2005:33 och FFFS 2005:34. Vid särupplysningarna för koncernen enligt lagbegränsad IFRS bör bestämmelsen tolkas så att upplysningarna lämnas i koncernredovisningen.

ningsregler i IFRS, komma att lämna samma uppgifter som ska framgå av särupplysningar i förvaltningsberättelsen.

Bankföreningen anser att när ett institut lämnar de ifrågavarande upplysningarna i någon av de obligatoriska rapporterna, ska några särupplysningar eller korshänvisningar inte behöva lämnas i förvaltningsberättelsen. En mängd korshänvisningar skulle tynga förvaltningsberättelsen. Denna torde dessutom vara av betydligt mindre informationsvärde än övriga rapporter.

De aktuella särupplysningarna ska lämnas i förvaltningsberättelsen men får lämnas i annan del av årsredovisningen. En hänvisning ska i så fall göras i förvaltningsberättelsen till den plats i redovisningen där uppgiften lämnas. Hänvisningskravet är konsekvent med vad som gäller för de upplysningar som ska lämnas i förvaltningsberättelsen men får lämnas på annan plats i redovisningen enligt lag.²⁸ Hänvisningen bedöms också värdefull för den som söker efter informationen i förvaltningsberättelsen. Hänvisningskravet bör därför inte efterges.

Frågan blir då vilka särupplysningar som på nu angivet sätt ska lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006. Det bör uppmärksammas att vissa särupplysningar redan sedan tidigare ska lämnas i förvaltningsberättelsen (se vidare avsnitt 3.2.6 och 3.4).

5.3 Principer för urvalet av särupplysningar

Tidigare särupplysningar i noter bör lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006, om informationen bedöms vara särskilt väsentlig för externa intressenter. Vilka särupplysningar som ska lämnas för räkenskapsåret 2007 bör FI ta ställning till först under nästa år.

Skäl

Vi har först övervägt om man bör tillåta att särupplysningar utöver IFRS helt utelämnas för räkenskapsåret 2006. Detta skulle underlätta företagets omställning till nya IFRS-regler. Det skulle också ge FI ytterligare tid att överväga vilka särupplysningar som bör lämnas med hänsyn till praxis och framförallt vilket innehåll de bör ha i ett företag som tillämpar IFRS. Detta är dock ingen tillfredsställande lösning för externa intressenter.

Vi har också övervägt om nuvarande särupplysningar i noter utan några större förändringar ska lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006. Det är emellertid inte tillfredsställande för företagen att alla nuvarande särupplysningar som i någon mening inte täcks av IFRS mera slentrianmässigt ska fortsätta att lämnas i förvaltningsberättelsen. IFRS 7 och nya IFRS 4 lägger ju grunden till en utförlig och god information om finansiella instrument och försäkringsavtal. Företagen bör också få möjligheter att anpassa sig till de nya upplysningsregler som IFRS 7 och nya IFRS 4 innebär.

²⁸ Se 7 kap. 7 § andra stycket ÅRKL samt 7 kap. 5 § andra stycket ÅRFL.

För att balansera olika oförenliga intressen har särupplysningarna i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 begränsats till sådana som FI bedömt särskilt väsentliga för externa intressenter till finansiella företag. Motsvarande begränsning gäller om de nya redovisningsföreskrifterna samt IFRS 7 och nya IFRS 4 tillämpas i förtid för räkenskapsåret 2005.

Vilka särupplysningar som ska lämnas för räkenskapsåret 2007 bör FI ta ställning till under år 2006. Då kan också erfarenheterna från nya tilläggsupplysningar enligt IFRS 7 och nya IFRS 4 bedömas. Då kan också resultaten av fortsatt europeiskt samordningsarbete beaktas.

5.4 Urvalet av särupplysningar för räkenskapsåret 2006

De identifierade särupplysningar som tidigare lämnats i noter är i huvudsak inte så väsentliga att de måste lämnas för räkenskapsåret 2006.

Försäkringsföretag ska dock som tidigare lämna vissa särupplysningar i förvaltningsberättelsen om avtal om försäkring som redovisas som finansiella instrument.

Vissa särupplysningar om ersättningar och förmåner till ledningen samt om interna transaktioner i ömsesida försäkringsbolag behålls.

För försäkringsföretag gäller alltså vissa särföreskrifter om upplysningar i förvaltningsberättelsen om konsekvenserna av ändrad diskonteringsränta för försäkringstekniska avsättningar.

För institut och försäkringsföretag behålls även särföreskrifter om underlag för eventuellt angivna resultatmått som inkluderar övervärden i fondförsäkringsrörelse.

Utöver regler om kapitel enligt IAS 1 behålls särföreskrifter om kapitaltäckning och solvens för institut respektive försäkringsföretag. Understödsföreningar förordas även lämnas vissa särupplysningar om övriga fonder. Särupplysningar om obeskattade reserver behålls också.

Remissinstanserna: *Skatteverket* ser inget ytterligare behov av upplysningar än de av FI föreslagna. Även övriga remissinstanser har tillstyrkt remissförslaget eller lämnat detta utan erinran.

Skäl

I detta avsnitt sammanfattas de särupplysningar som inte säkert behöver lämnas enligt IFRS och vår bedömning av om dessa är så pass väsentliga att de bör lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006.²⁹ Vidare hänvisas till tidigare avsnitt där särföreskrifterna med särupplysningar närmare behandlats.

²⁹ Därmed avses generellt även fallet att de nya redovisningsföreskrifterna tillämpas tidigare för räkenskapsåret 2005.

En sammanfattning av vilka notupplysningar och särupplysningar i förvaltningsberättelsen som ska lämnas enligt lagbegränsad IFRS för räkenskapsåret 2006 finns i *bilaga 1*.

Specifikationer av balans- och resultatposter

Nuvarande detaljerade specifikationer av delbelopp i olika balansposter och resultatposter utmönstras i stor utsträckning (se främst avsnitt 2.2, 2.5 och 3.2). Externa intressenters behov av information bedöms väsentligen kunna tillgodoses av regler enligt nya IFRS.³⁰ I sådana delar införs inga särupplysningar i förvaltningsberättelsen för 2006.

Värdepapperiseringar och liknande överföringars konsekvenser på kapitalkrav

Särföreskrifterna för institut innehåller även särupplysningskrav om värdepapperiseringars och liknande överföringars konsekvenser i kapitaltäckningssammanhang. Information krävs också om värdepapperiseringar som genomförts under tidigare räkenskapsår.

Vi har övervägt om informationen är så väsentlig för externa intressenter att den även i framtiden bör lämnas. Vi har dessutom övervägt om FI i så fall bör införa motsvarande upplysningsregler för försäkringsföretag om konsekvenser i solvenssammanhang. Detta gäller under förutsättning att upplysningsreglerna inte bara ska omfatta värdepapperiseringar, utan även andra slag av överföringar, som inte uppfyller kraven på borttagande från balansräkningen enligt IAS 39.

Vi har dock stannat för att informationen inte är så pass väsentlig att den måste lämnas under räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 2.4.5). Vi har då tagit hänsyn till att olika slag av justeringar av kapitalbasen i förhållande till redovisningen redan ska lämnas i kapitaltäckningsanalysen för institut och i förvaltningsberättelsen för försäkringsföretag.

Kreditförluster och annan information om lånefordringar

Upplysningar om olika slag av nedskrivningar av lånefordringar lämnas inte säkert på samma detaljerade sätt som tidigare. Vi bedömer inte heller att de borttagna särupplysningarna om lånefordringar är så pass väsentliga för externa intressenter att informationen måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 2.4.8 och 2.8).

Upplysningar om redovisningsprinciper

För försäkringsföretag krävs särupplysningar om en jämförelse mellan tillämpade redovisningsprinciper för redovisning av avtal om försäkring som ett finansiellt instrument och de principer som skulle ha tillämpats om avtalet skulle ha redovisats som ett försäkringsavtal. Detta är en stor förändring för externa intressenter som det finns särskild anledning att beakta när det gäller tilläggsupplysningarna, inte minst i fråga om tillämpade redovisningsprinciper.

³⁰ Nya IFRS används för att markera att bedömningen utgår från att IFRS 7 och ändringarna i IFRS 4 tillämpats men även andra tillämpliga IFRS beaktas.

per. Man bör därför, åtminstone tills vidare, behålla nuvarande krav på försäkringsföretag om en beskrivning av sådana avtal och en jämförelse av redovisningsprinciper med de principer som skulle ha tillämpats om avtalet redovisats som ett försäkringsavtal (se avsnitt 2.6.1 och 3.2.1).

Upplysningar om operativa risker och liknande

Både institut och försäkringsföretag ska enligt tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter lämna särupplysningar om icke-finansiella risker. Som vi bedömer det är detta i huvudsak en särupplysning i förhållande till gällande IFRS. Upplysningar om operativa risker behandlas inom ramen för ett pågående projekt hos IASB.

Vi har övervägt att behålla en föreskrift om upplysningar om risker som härrör från annat än finansiella instrument och försäkringsavtal, främst i fråga om upplysningar om operativa risker. Vi anser dock inte att informationen är så pass väsentlig för externa intressenter att upplysningarna måste lämnas i förvaltningsberättelsen för 2006 (jfr avsnitt 2.1).

Särupplysningar om fordringar uppdelat på försäkringsföretag, försäkringsstagare och mäklare måste behållas som en notupplysning p.g.a. FRD. När det gäller motsvarande uppdelning av *skulder* inom direktförsäkring finns inget skäl för att behålla en notupplysning. Vi anser inte heller att informationen är så väsentlig för externa intressenter att den måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 2.7.1).

Egendom övertagen för skyddande av fordran

Institut ska lämna särupplysning om egendom som övertagits för skyddande av fordran enligt särskild rörelselagstiftning. Vi bedömer dock att informationen inte är så väsentlig att den måste lämnas till allmänheten för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 2.7.2).

Vissa upplysningar om marknadsrisker

Särupplysningar finns för institut om huruvida marknadsriskupplysningarna i årsredovisningen lämnats enligt en modell som godkänts av FI för beräkning av kapitalkrav. Kravet är enligt vår bedömning inte heller så väsentlig för externa intressenter att den bör lämnas i en förvaltningsberättelse för 2006 (se avsnitt 2.7.4)

Detsamma avser särföreskrifterna för försäkringsföretag om känslighetsanalysen i vilken ska anges hur vissa specifika förändringar i marknadsfaktorer påverkar företagets eget kapital (se avsnitt 3.3).

Upplysningar om derivat

Särföreskrifterna innehåller krav på mera utförliga upplysningar om derivat som inte säkert kommer att lämnas enligt IFRS 7. Det är här fråga om nominella belopp för olika slag av derivat och uppdelningar på vissa angivna kategorier.

Vi anser inte att sådana upplysningar är så väsentliga för externa intressenter att de måste tas in i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006. Här beaktas att olika upplysningar om derivat även ska lämnas enligt lag (se avsnitt 2.9).

Fonden för verkligt värde

Särupplysningar finns beträffande hur fonden för verkligt värde fördelar sig på olika balansposter. Vi finner emellertid inte att särupplysningarna är så väsentliga att de måste lämnas i externredovisningen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 2.10).

Upplysningar om närstående

Detaljerade särupplysningar om närståendeförhållanden utmönstras generellt om inte annat krävs enligt EG-direktiv. Det gäller i fråga om ställda säkerheter till förmån för närstående (se avsnitt 2.4.6) och utdelningar från närstående företag (2.5.1).

Här har vi alltså bedömt att IAS 24 kommer att ge motsvarande information. När det gäller upplysningar om mellanhavanden och transaktioner med närstående företag bör upplysningar enligt IFRS som huvudregel också anses tillräckliga för externa intressenters behov tillsammans med de koncernredovisningar som ska upprättas i koncernfallen.

Det kan emellertid finnas vissa slag av närståendeupplysningar som är av stort externt intresse ur ett konsumentperspektiv och därför bör offentliggöras. Detta gäller enligt vår mening i vart fall vissa särupplysningar om ersättningar och förmåner till ledningen samt om interna transaktioner i ömsesidiga försäkringsbolag. Sådana upplysningsregler har därför behållits i nya redovisningsföreskrifter.

Vissa upplysningar om ändrad ränta vid värdering av försäkringstekniska avsättningar

Vissa särupplysningar till följd av nya myndighetsföreskrifter om maximiränta ska enligt tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter lämnas i förvaltningsberättelse, utöver notupplysningar om beräkningsantaganden (se avsnitt 3.2.6). Sådana särupplysningar bör lämnas i förvaltningsberättelsen även för räkenskapsåret 2006. Upplysningsregeln justeras emellertid så att upplysningarna ska beskriva konsekvenserna även när företaget på annan grund ska tillämpa nya principer om ränta vid värdering av försäkringstekniska avsättningar, när principerna inte börjat tillämpas på balansdagen. Motivet för detta behandlas i en annan Motivpromemoria.³¹

Vissa upplysningar om återförsäkring

Vissa säruppgifter ska lämnas om retroaktiva återförsäkringsavtal. Vi bedömer inte att särupplysningarna utöver vad som säkert följer av IFRS är så

³¹ Se Motivpromemoria 6, Redovisning av FTA och nya upplysningar i försäkringsföretag med verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, avsnitt 3.1.

pass viktiga för externa intressenter att de måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 3.2.5).

Risker från försäkringsavtal

I ett par avseenden innehåller FFFS 2004:21 krav på särupplysningar om risker från försäkringsavtal. Det ena fallet avser upplysningar om återförsäkringsavtal som är långfristiga eller som innehåller ett åtagande att under vissa förutsättningar betala tilläggspremier (se allmänna råd till 5 kap. 37 § FFFS 2004:21). Det andra fallet avser upplysningar om vissa specifika marknadsförändringars effekter på eget kapital (se 5 kap. 18 § FFFS 2004:21).

Utförliga upplysningar om risker från försäkringsavtal lämnas enligt IFRS 4. Vi bedömer inte att särupplysningarna därutöver är så pass väsentliga för externa intressenter att de måste lämnas i förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 3.3).

Upplysningar om underlag för resultatmätt som inkluderar övervärden i fondförsäkringsrörelse

Det finns sedan tidigare särföreskrifter om upplysningar rörande övervärden i fondförsäkringsrörelse. Om upplysningar om sådana resultatmätt lämnas, ska vissa uppgifter till grund för upplysningen också lämnas. Upplysningarna lämnas både av försäkringsföretag och institut (se de allmänna råden till 6 kap. 2 § FFFS 2004:21 och de allmänna råden till 6 kap. 2 § FFFS 2004:20). Som vi konstaterat tidigare bör dessa behållas som särupplysningar i förvaltningsberättelsen i vart fall för räkenskapsåret 2006 (se avsnitt 3.4).

Särupplysningar om kapital

Vissa särupplysningar om kapital utöver vad som följer av IAS 1 ska även fortsättningsvis enligt de nya redovisningsföreskrifterna lämnas om kapitaltäckning och solvens. Eftersom särupplysningarna inte behöver lämnas i de delar som utgör finansiella rapporter enligt IFRS förhindras inte heller en samordning av de finansiella rapporterna i ett moderföretags årsredovisning och koncernredovisning. Förvaltningsberättelsen, kapitaltäckningsanalysen och resultatanalysen ligger nämligen utanför det som ingår i de finansiella rapporterna enligt IAS 1. Vidare behålls vissa särföreskrifter för understödsföreningar att lämna notupplysningar om övriga fonder. Särupplysningar om obeskattade reserver behålls också (se avsnitt 4).

Uppföljning av praxis

Såsom tidigare anförts bör en uppföljning göras av ur nya notupplysningar och särupplysningar i praktiken kommer att lämnas. Detta kan ge anledning till att revidera reglerna. Detsamma gäller om fortsatta harmoniseringssträvanden inom EU ger anledning till att ompröva urvalet av särupplysningarna.

6. Not- och särupplysningar för koncerner

Borttagande av vissa notupplysningsregler för årsredovisningen får även genomslag på koncernredovisningar upprättade enligt IAS-förordningen. I övrigt lämnas i princip samma särupplysningar som tidigare i en sådan förvaltningsberättelse som ingår i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

Samma not- och särupplysningar som i en årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS bör lämnas i en koncernredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

Skäl

Koncernredovisningar enligt IAS-förordningen

De föreskriftsändringar som gjordes år 2004 innebar att särföreskrifterna för en koncernredovisning enligt IAS-förordningen begränsades till ett fåtal notupplysningar. Urvalet gjordes i överensstämmelse med motsvarande lagändringar. Däremot behölls i allt väsentligt äldre föreskrifter om de upplysningar som ska lämnas i förvaltningsberättelsen och i instituts kapitaltäckningsanalys.

Borttagandet av vissa särföreskrifter om notupplysningar för årsredovisningen för räkenskapsåret 2006 får dock även genomslag på koncernredovisningar enligt IAS-förordningen. Institut berörs av de borttagna särföreskrifterna om upplysningar om övertagen egendom (se avsnitt 2.7.2). Försäkringsföretag berörs av de borttagna särföreskrifterna om skulder avseende direkt försäkring. För försäkringsföretags koncernredovisning enligt IAS-förordningen utgår även tidigare särföreskrift om upplysningar om fordringar avseende direkt försäkring (se avsnitt 2.7.1). Institut ska därför i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen som en notupplysning enbart ange huruvida tillämpliga föreskrifter och allmänna råd från FI följts (se 7 kap. 2 § FFFS 2005:33). Försäkringsföretag ska därutöver endast lämna vissa notupplysningar ifall villkorad återbäring förekommer (se 7 kap. 3 § FFFS 2004:34).

De flesta företag som upprättar sina koncernredovisningar enligt IAS-förordningen har redan anpassat sig till upplysningskraven i IFRS för räkenskapsåret 2005. I dessa fall krävs inte heller att balans- och resultaträkningar upprättas enligt lag och redovisningsföreskrifter.

I fråga om koncernredovisningar enligt IAS-förordningen finns större skäl att ytterligare avvakta resultatet av EU:s arbete i fråga om tillsynsrapporteringen och i vart fall utvecklingen i redovisningspraxis innan man tar förnyad ställning till om andra notupplysningar ska lämnas i koncernredovisningen jämfört med idag. Av samma skäl bör tidigare särföreskrifter om särupplysningar i förvaltningsberättelsen, femårsöversikter och i instituts kapitaltäckningsanalys gälla även fortsättningsvis (se vidare 7 kap. 2 § FFFS 2005:33 och 7 kap. 3 § FFFS 2005:34).

Koncernredovisningar enligt lagbegränsad IFRS

En koncernredovisning enligt lagbegränsad IFRS är i och för sig inte förbjuden enligt lag för räkenskapsåret 2005. FI har emellertid för räkenskapsåret 2005 av övergångs- och jämförelseskäl förordnat att finansiella företag inte tillämpar lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen. Dessa ställningstaganden har dock omprövats för räkenskapsåret 2006. Företag som inte ska tillämpa IAS-förordningen får därmed tillämpa lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen från och med räkenskapsåret 2006.³²

Ett moderföretag som tillämpar lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen bör lämna motsvarande tilläggsupplysningar som i sin årsredovisning. En tillämpning av gemensamma regler för juridisk person och koncern är ju huvudskälet till att medge att lagbegränsad IFRS får tillämpas i koncernredovisningen. De notupplysningar och särupplysningar som behålls för en årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS är ju inte heller mindre viktiga på koncernnivå. Vårt ställningstagande innebär därför att ett företag som går över till att tillämpa lagbegränsad IFRS i koncernredovisningen för 2006 i princip ska lämna samma notupplysningar och särupplysningar som i en årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS. Detta följer av hänvisningarna i 7 kap. 1 § i de nya redovisningsföreskrifterna.

---

³² Se Motivpromemoria 5 till redovisningsföreskrifter för år 2006, Tillämpning av lagbegränsad IFRS i företags års- och koncernredovisning för 2006.

7. Ikraftträdande- och övergångsfrågor

Ändringarna i de IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna trädde i kraft den 1 januari 2006 och tillämpas på räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2005.

De nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifterna får tillämpas redan i årsredovisningen för 2005, men enbart om IFRS 7 och nya IFRS 4 tillämpas där, och om företaget upprättar en koncernredovisning, i koncernredovisningen.

I ett allmänt råd förordas att IFRS 7 samt följdändringarna i IFRS 4 och andra standarder tillämpas redan i årsredovisningen för räkenskapsåret 2006.

Remissinstanserna: *Bankföreningen* anser att instituten bör kunna tillämpa IFRS 7 i juridisk person även om EU inte hunnit anta denna standard före årsskiftet, eftersom det inte strider mot EG-direktiv eller EU-förordning.

Skäl

IFRS 7 bör kunna tillämpas i årsredovisningen på samma sätt som i koncernredovisningen

Enligt IFRS 7 ska standarden tillämpas av berörda företag på räkenskapsperioder som påbörjas den 1 januari 2007 eller senare. Detsamma gäller följdändringarna i andra standarder. Även om en tidigare tillämpning uppmuntras får dock enligt IFRS 7 upplysningsreglerna i äldre redovisningsstandarder tillämpas för räkenskapsåret 2005 och 2006.

Valfriheten gäller direkt för en koncernredovisning enligt IAS-förordningen. Ändringarna bör också bygga på att ett företag kan tillämpa såväl upplysningsreglerna i gällande IAS 32 och IAS 30 som upplysningsreglerna i den nya upplysningsstandard i redovisningen för år 2005 och 2006. Därmed ges finansiella företag utrymme för att i årsredovisningen tillämpa samma redovisningsstandarder som det väljer att tillämpa i en koncernredovisning enligt IAS-förordningen.

Nya redovisningsföreskrifter får tillämpas när IFRS 7 och nya IFRS 4 börjar tillämpas

Om IFRS 7 tillämpas redan i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 är det naturligt att de nya redovisningsföreskrifterna från FI får tillämpas. Frågan är om nya föreskrifter ska kunna tillämpas tidigare även i fall företaget väljer att tillämpa upplysningsnormerna i IAS 32 och IAS 30 för räkenskapsåret 2005.

En sådan ordning skulle i och för sig innebära att nuvarande dubbelreglering undviks för alla finansiella företag som tillämpar IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter. Det kan också hävdas att skillnaderna mellan IFRS 7 och tidigare redovisningsstandarderna inte är så väsentliga i sak.

IFRS 7 och nya IFRS 4 innebär dock flera förbättringar och en bättre samordning av upplysningarna om försäkringsavtal och finansiella instrument. Utgångspunkten för de nya särföreskrifterna och ställningstagandena till behovet av särregler är också i första hand den nya standarden om finansiella instrument (IFRS 7) och nya IFRS 4. En mer naturlig övergångsreglering kan också utformas om finansiella företag i årsredovisningen tillämpar antingen IFRS 7 och nya IFRS 4 samt 5 kap. FFFS 2005:33 respektive FFFS 2005:34 eller, alternativt, äldre redovisningsstandarder och 5 kap. FFFS 2004:20 respektive FFFS 2004:21. Att villkora en förtida tillämpning av nya redovisningsföreskrifterna med att IFRS 7 och nya IFRS 4 tillämpas ger också incitament till en sådan förtida tillämpning av standarden som IASB uppmuntrar.

FI har därför infört övergångsregler som innebär att de nya redovisningsföreskrifterna får tillämpas under förutsättning att IFRS 7 och följdändringarna i andra redovisningsstandarder tillämpas. Därmed inbegrips även mera tekniska ändringar i olika standarder som påverkas av IFRS 7.

Däremot finns det inget särskilt skäl för att villkora tillämpningen av nya redovisningsföreskrifter med att även de nya upplysningsregler om kapital i IAS 1 tillämpas.

För att främja att upplysningar om moderföretaget och koncernen lämnas på enhetligt sätt bör en förtida tillämpning av de nya redovisningsföreskrifterna i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005 även villkoras av att IFRS 7 och följdändringarna till standarden tillämpas i företagets koncernredovisning (om en sådan upprättas).

Situationen är likartad även för räkenskapsåret 2006. En skillnad är att företagen har större utrymme att anpassa sina redovisningssystem till de finansiella rapporter som ska lämnas för räkenskapsåret 2006. Vi har därför stannat för att i ett allmänt råd förorda att IFRS 7 och följdändringarna i andra standarder tillämpas för räkenskapsåret 2006.³³

Konsekvenser av att IFRS 7 och följdändringarna i andra standarder antagits av EG-kommissionen i januari 2006

IFRS 7 och nya IFRS 4 har numera antagits av EG-kommissionen och en förtida tillämpning är tillåten. Därmed föreligger inga formella hinder för företag att tillämpa standarderna i en årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS för räkenskapsåret 2005. Upplysningsreglerna kan tillämpas som en sådan godkänd redovisningsstandard som avses i allmänna råden till 2 kap. i respektive redovisningsföreskrift, oavsett om företaget tillämpar tidigare IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter (FFFS 2004:20 och FFFS 2004:21) eller nya IFRS-anpassade redovisningsföreskrifter (FFFS 2005:33 och FFFS 2005:34).

³³ Se allmänna råd till 2 kap. i nya IFRS -anpassade redovisningsföreskrifter.

Bilaga 1: Särforeskrifter och särupplysningar som behålls i not respektive förvaltningsberättelsen

INNEHÅLL

1. UPPLYSNINGAR OM FINANSIELLA INSTRUMENT	4
1.1 Upplysningar till balansräkningen	4
1.2 Särupplysningar till resultaträkningen	4
1.3 Övriga upplysningar av betydelse för ställning och resultat	5
1.4 Risker från finansiella instrument	5
2. UPPLYSNINGAR OM FÖRSÄKRINGSAVTAL	7
2.1 Förklaring av redovisade belopp	7
2.2 Upplysningar om risker	8
3. UPPLYSNINGAR OM KAPITAL	9

Läsanvisning

Denna bilaga innehåller en tabell för att ge en sammanfattande överblick av behållna särföreskrifter för tilläggsupplysningar i noter respektive särupplysningar i förvaltningsberättelsen. De senare får lämnas i noterna eller på annan plats i redovisningen om det hänvisas till uppgiften. Motiven för att behålla reglerna har behandlats i Motivpromemoria 3. Tabellen har liksom promemorian strukturerats i tre olika delar

- Upplysningar om finansiella instrument
- Upplysningar om försäkringsavtal
- Upplysningar om kapital

Ordningen och rubrikerna i tabellen följer också strukturen inom de olika delarna.

Upplysningarna i noterna

I den första kolumnen (Not) sammanfattas de särföreskrifter¹ om upplysningar om finansiella instrument, försäkringsavtal och kapital som ska fortsätta att lämnas som tilläggsupplysningar i noter². Sådan information får lämnas direkt i balans- och resultaträkningen, om detta inte står i strid med kravet på överskådlighet.

Här är det fråga om sådana särföreskrifter för kreditinstitut och värdepappersbolag (=I) respektive försäkringsföretag (=F) som behållits pga. EG-direktiv, lag eller andra särskilda skäl (se promemorians avsnitt 2-4). Hänvisningar avseende (I) görs till FFFS 2005:33, om inget annat anges. Hänvisningar avseende (F) görs till FFFS 2005:34, om inget annat anges.

Upplysningar i förvaltningsberättelsen

I den andra kolumnen (FB) sammanfattas behållna föreskrifter om särupplysningar i förvaltningsberättelsen (se promemorians avsnitt 5).

Här är det alltså fråga om särupplysningar som

- a) går utöver vad som säkert följer av IFRS,
- b) ändå inte behöver lämnas i noterna,
- c) lämnas i förvaltningsberättelsen (med en möjlighet att lämna upplysningen i en not eller på annan plats i redovisningen, om hänvisningar till uppgiften görs).

Även här framgår om upplysningsreglerna gäller för institut (=I) och/eller försäkringsföretag (=F).

---

¹ Begreppet "särföreskrift" används för föreskrifter och allmänna råd som behålls i fråga om notupplysningar oavsett om föreskriften innehåller en upplysning som sammanfaller med eller går längre än IFRS.

² Sammanfattningen behandlar endast de i Motivpromemoria 3 behandlade föreskrifterna. Det finns även fortsättningsvis andra särföreskrifter om notupplysningar, t.ex. om pensionsförpliktelser.

1. Upplysningar om finansiella instrument

1.1 Upplysningar till balansräkningen

Not (I)	Not (F)	FB
Specificering av a) Belåningsbara statspapper på statspapper och övriga (5 kap. 1 §) b) Obligationer och andra räntebärande värdepapper på emitterade av offentliga organ och övriga (5 kap. 2 §) c) Värdepapper uppdelade på noterade och onoterade (5 kap. 3 §)		
Uppgift om innehav i kreditinstitut (5 kap. 5 §)		
Uppgifter om leasingaffärer (5 kap. 6 §)		
Art och storlek av säkerhet som är av betydelse för verksamheten samt totala beloppet för tillgångar som ställts som säkerhet (5 kap. 8 §)	Upplysningar om ställda säkerheter och ansvarsförbindelser till förmån för intresseföretag (5 kap. 9 §)	
Summan av de medel i varje balanspost som förvaltats i eget namn men för tredje persons räkning (5 kap. 9 §)		
Beloppet för efterställda tillgångar (5 kap. 11 §)		

1.2 Särupplysningar till resultaträkningen

Not (I)	Not (F)	FB
Samlade ränteintäkter uppdelat på räntebärande värdepapper och övrigt samt specifikation av räntenetto inkl. leasing (5 kap. 12 §)	Upplysningar om grunderna för överföring av kapitalavkastning (5 kap. 10 §)	
Uppgifter om leasing		

intäkters bruttobelopp och planavskrivningar (5 kap. 13 §)		
Specifikation av Erhållna utdelningar från koncernföretag, intresseföretag och övriga (5 kap. 14 §)		
Kostnader för efterställda skulder (5 kap. 19 §)		
Specifikation av betydande nedskrivningar och reverseringar av finansiella tillgångar (5 kap. 17 §)		
Redovisning av posten Kreditförluster (netto) (Bilaga 2, 13 §)		
Väsentliga förvaltnings- och förmedlingstjänster lämnade till tredje man (5 kap. 20 §).		

1.3 Övriga upplysningar av betydelse för ställning och resultat

Not (I)	Not (F)	FB
		Jämförelse av redovisningsprinciper för avtal om försäkring enligt FRL som redovisas som finansiella instrument (F) (Bilaga 5, allmänna råd under 1 §)

1.4 Risker från finansiella instrument

Not (I)	Not (F)	FB
Uppgifter om betydande förvaltnings- och förmedlingstjänster som lämnats till tredje man (5 kap. 20 §)		
Viss löptidsinformation om olika balansposter (5 kap. 4 §)	Specifikation av fordringar avseende direkt försäkring uppdelat på försäkringstagare, försäkringsmäklare och försäkringsföretag (5	

	kap. 4 §)	
Uppgift om intäkternas geografiska fördelning (5 kap. 18 §)		
Det samlade värdet av tillgångar och skulder i utländsk valuta (5 kap. 21 §)		

2. Upplysningar om försäkringsavtal

Särföreskrifter och särupplysningar om försäkringsavtal i detta avsnitt berör med ett undantag enbart försäkringsföretag.

2.1 Förklaring av redovisade belopp

Not (I)	Not (F)	FB
	a) Principer för uppdelningen av villkorade återbäringstillgångar och villkorad återbäring i direkt och indirekt placeringsrisk behålls (5 kap. 2 §) b) Orsak till att tillgångar för villkorad återbäring avviker från motsvarande skuldpost (5 kap. 3 §) c) Upplysning om principerna för uppdelning i direkt och indirekt risk av villkorad återbäring (5 kap. 6 §)	
	Understödsföreningar anger hur stor del av posten Övriga fonder som avser försäkringsfond och årets förändringar (allmänna råd till 5 kap. 5 §)	
	Specifikationen av posten Driftskostnader på anskaffningskostnader, förändring av anskaffningskostnader, administrationskostnader och provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring (5 kap. 11 §)	
	Upplysning om vilka antaganden som tillämpats vid värderingen av livförsäkringsavsättningar (5 kap. 7 §)	Konsekvensen av nya myndighetsföreskrifter om ränta ³ (F) (Bilaga 5, allmänna råd under 3 §)

³ Jfr Motivpromemoria 6 till redovisningsföreskrifter för räkenskapsåret 2006; Redovisning av FTA och nya upplysningar i försäkringsföretag med verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring.

	Understödsföreningar anger försäkringsfondens storlek och hur stor del som redovisats som livförsäkringsavsättning och övriga fonder (allmänna råd till 5 kap. 7 §)	
--	---	--

2.2 Upplýsningar om risker

Not (I)	Not (F)	FB
	Upplýsningar om marknadsförändringars effekter på villkorad återbäring (5 kap. 5 §)	
		Underlaget till eventuellt använda resultatmått som inkluderar övervärden i fondförsäkringsrörelse (I och F) (Bilaga 4, allmänna råd under 2 § FFFS 2005:33 resp. Bilaga 5, allmänna råd under 3 § i FFFS 2005:34).

3. Upplysningar om kapital

Not (I)	Not (F)	FB eller annan del
		Särupplysningar om kapitaltäckning i kapitaltäckningsanalysen (I) (6 kap. 3 §)
		Särupplysningar om solvens och konsolidering (F) (6 kap. 2 §)
	Understödsföreningar om specificering av Övriga fonder (allmänna råd till 5 kap. 5 §)	
Särföreskrifter om att varje obeskattad reserv bör redovisas separat i balansräkningen eller i not (allmänna råd under 5 kap. 10 §)	Särföreskrifter om att varje obeskattad reserv bör redovisas separat i balansräkningen eller i not (allmänna råd till 5 kap. 5 §)	